

Universitätsbibliothek Paderborn

Consilia || Salomonis, || Sive || Collecta Salomonis || Axiomata

Maxime Necessaria Homini, ut se ipsum sapienter dirigat ; E Gallico In
Latinum versa, revisa & amplicata per Auctorem, cum Indicibus
necessariis

Continuatio || Consiliorum || Sapientiæ, || Sive || Axiomatum || Salomonis -
Maxime Necessariorum Homini, ut se ipsum sapienter dirigat ; Cum
Reflexionibus Sup hac Axiomata

Cureau De Lachambre, Pierre

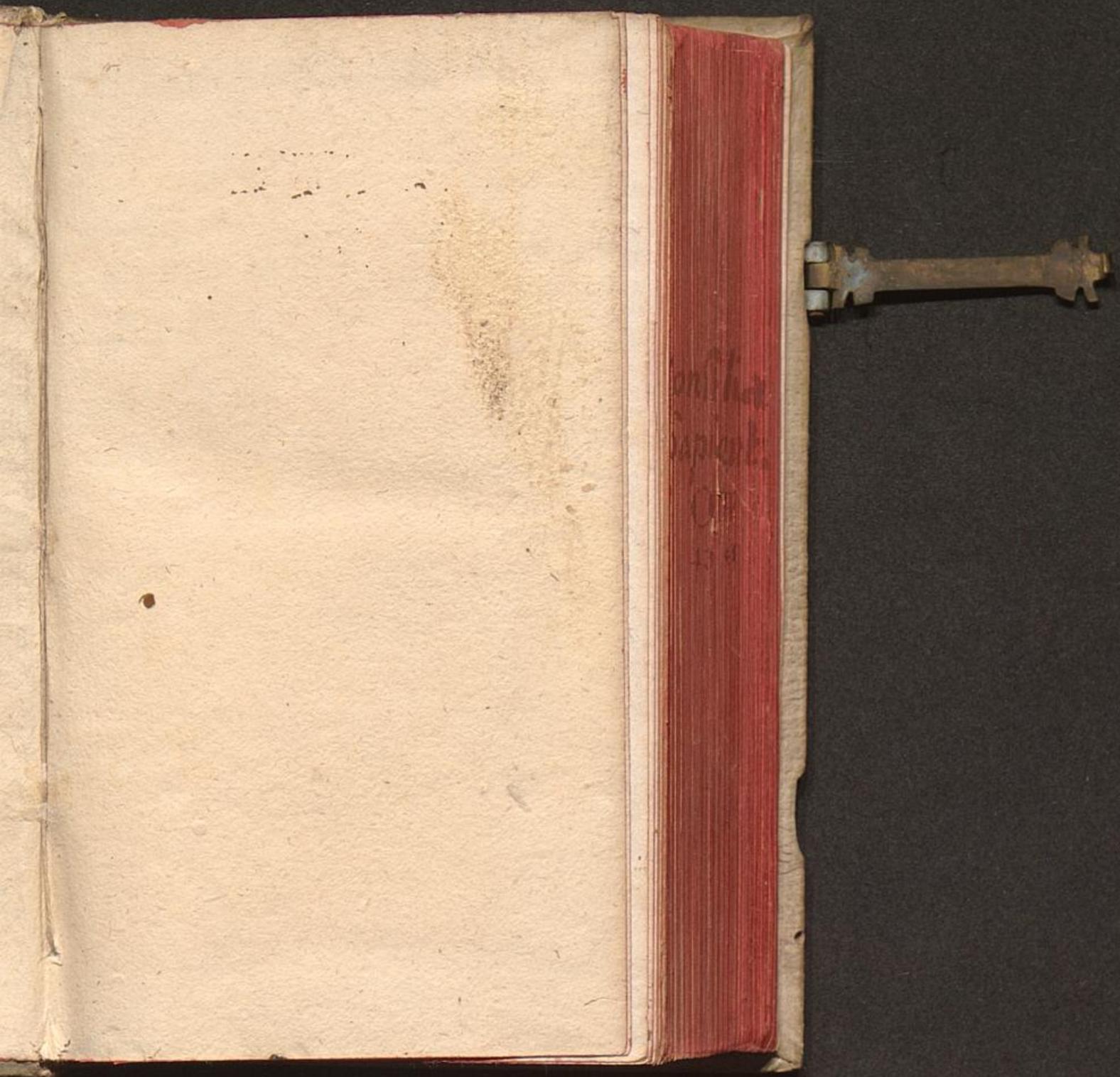
Coloniæ Agrippinæ, 1694

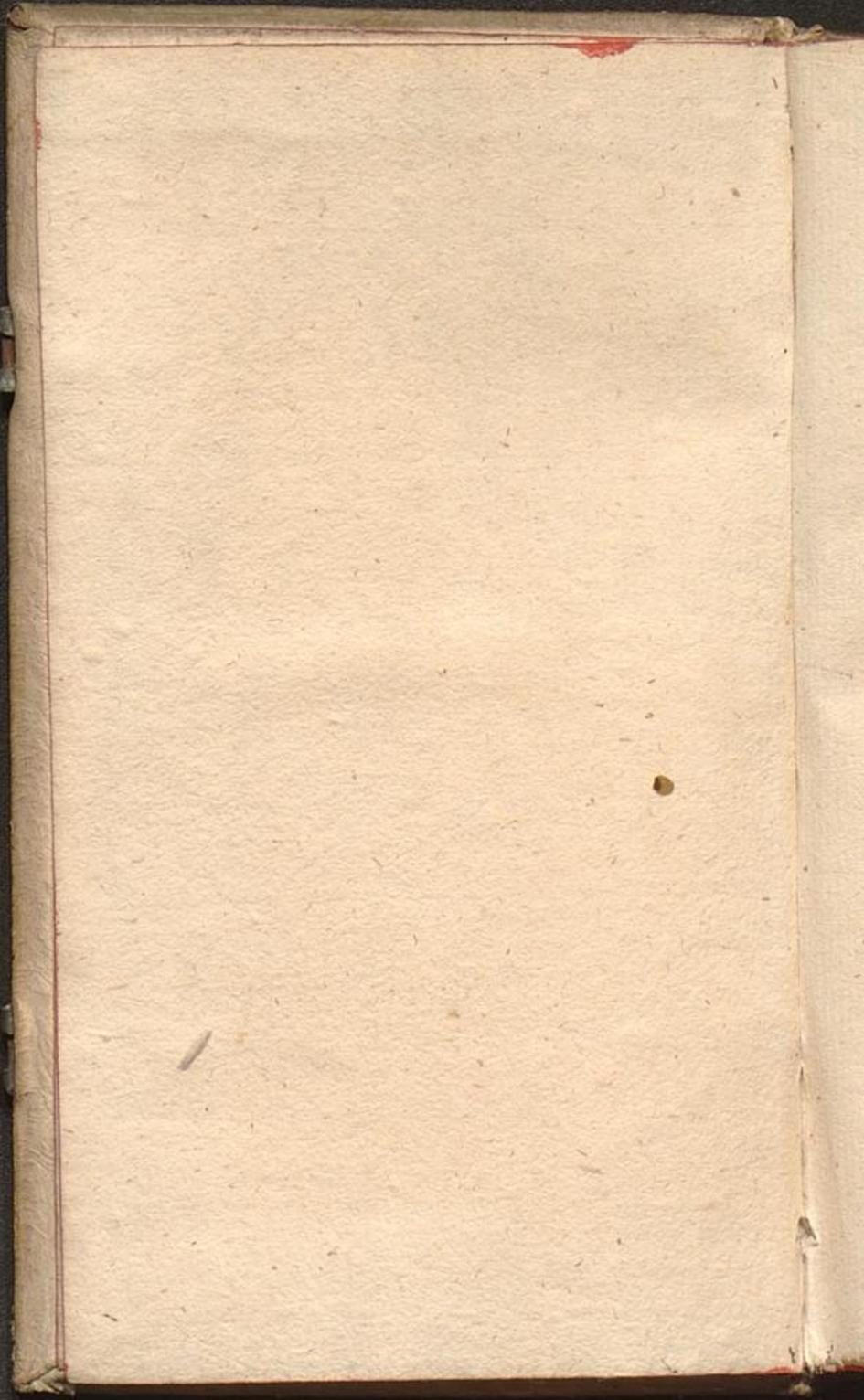
urn:nbn:de:hbz:466:1-37901

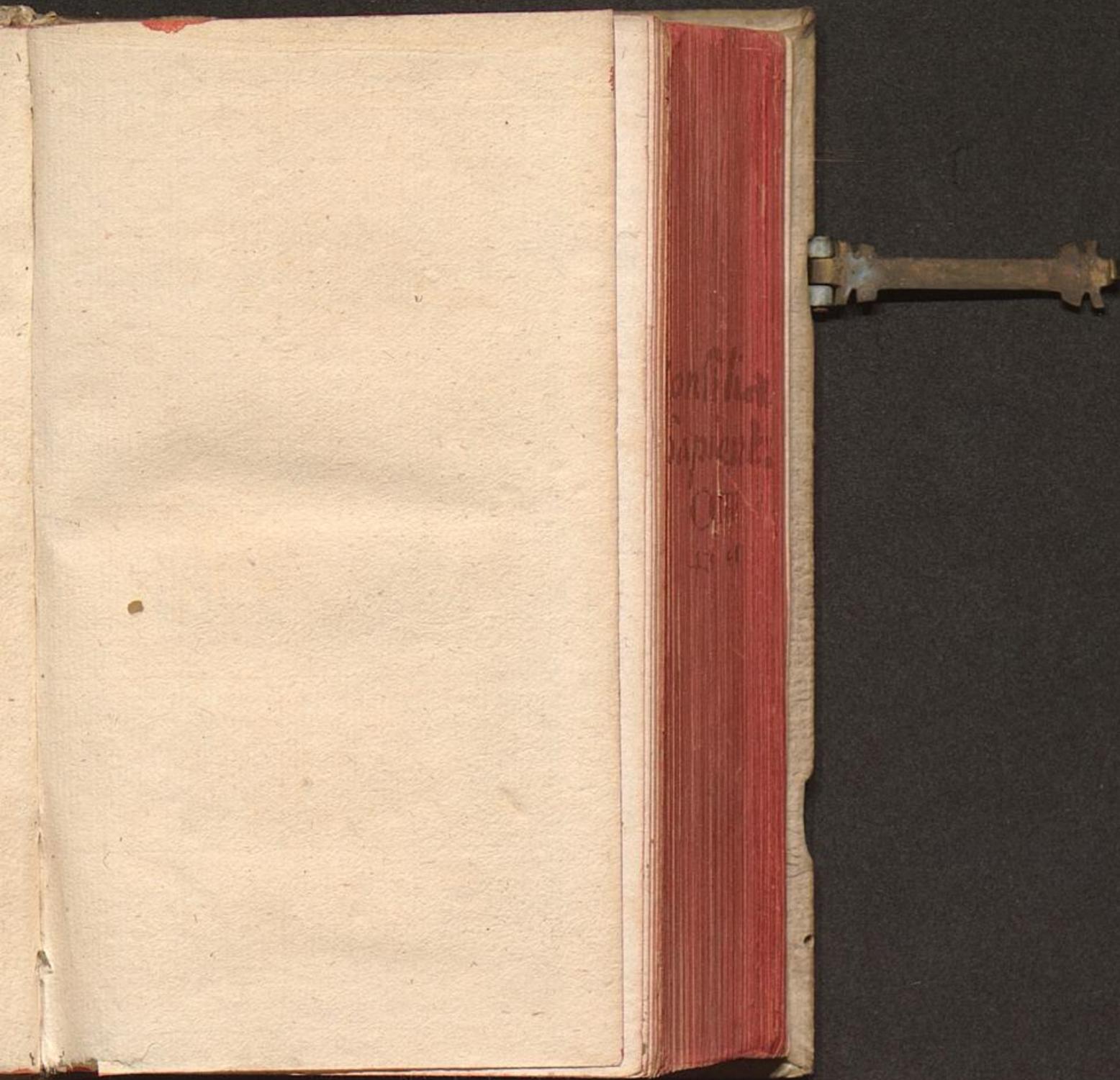

Th. 2837

f. III
38.

CONTINUATIO
CONSILIORUM
SAPIENTIÆ,

SIVE

AXIOMATUM
SALOMONIS,

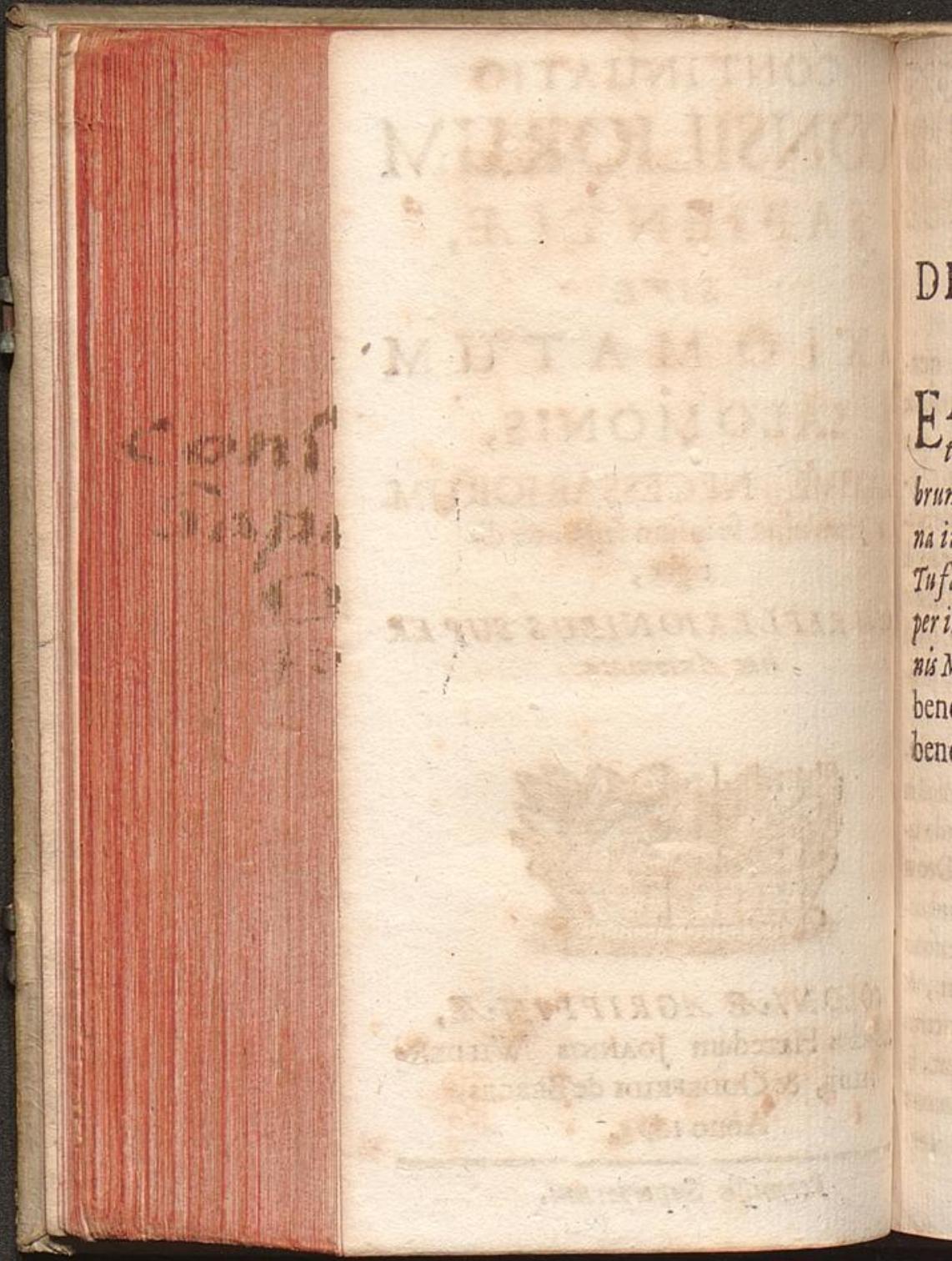
MAXIME NECESSARIORUM
Homini, ut se ipsum sapienter di-
rigat,

CUM REFLEXIONIBUS SUPER
hac Axiomata.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Sumptibus Hæredum JOANNIS WIEDEN-
FELDT, & GODEFRIDI de BERGES,
Anno 1694.

Permissis Superiorum.

D
E
brun
na i
Tuf
per i
nis M
ben
ben

DEO TRINO ET
VNI.

E Adem, quâ priorem bonâ intentione etiam hunc alterum Librum Consiliorum Sapientia ex aliena in Latinam transposui linguam. In fave Christiane Lector, & ora ut per intercessionem Beatissimæ Virginis Mariæ, & sanctorum Electorum benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus. *Amen.*

|| 2

PRÆ-

P R Æ F A T I O .

DUm mihi gratiam qua
dam vice fecisses loquendi
quibusdam anxietatibus, quae
lectura aliquorum notatorum supra
scurfus verae devotionis in tuo corde
sârunt, & quas curæ iisdem remedia
tibi auxerunt, Dixi tibi desuper aliqua
verba, quorum reminiscor, eâ spe, quae
non in malam mihi partem vertes, ut
ibi eadem in memoriam revocem.

Illam meam dicta verba, Theotime, fo-
rant, quod maxima felicitas hominum
hac vita mortali consistat in vivendo
pienter, & progrediendo coram Deo
viis Justitiæ & Sanctitatis: quod nihil
minus verum sit plures devotas personas
non sentire hanc veram felicitatem, &
formare sibi in sua imaginatione certas
inquietudines, quæ tam graves sunt, ut
sicut aliæ curæ nostræ miserabilis natura

P R A E F A T I O.

condemnata ad sufferendum & moriendum. Attamen adunxi pro tua consolatione, quod hoc infortunium sit commune majori parti illarum personarum, quas felices vocamus.

Nosco, tibi dixi, homines, qui habent sanitatem, divitias, reputationem, magnam aestimationem, & omnia quae ex favoribus caeli desiderare possunt; nihil ipsi deest, quam quod vel maximè desiderabile & necessarium est pro homine felici, nempe pax & quies interna.

Videtur quod idem de abundantia illorum bonorum dici possit, quod de pinguedine alicujus terrae, ex qua tam benequam ex terra ingrata & sterili tempestuosa exurgunt exhalationes. In optimis suis diebus, in medio prosperitatum & gaudiorum elevantur inopinatè in talium hominum mentibus quaedam nubes, vel aliqua Melancholia & obscuritates mali humoris, de quibus loquuntur, tanquam de rebus insupportabilioribus, quam sit ipsa Paupertas & infirmitates. Nihil ipsis placet, ipsimet sibi displicent, & malè contenti sunt de sua propria persona, plusquam de omni alia re, quamvis dice-

P R Æ F A T I O .

re nequeant , quid ipsos offendat , nec
Medici illud divinare valeant.

Interrogasti me , quid hac de re senti-
rem: libenter respondi , & dixi , quod vi-
deat ut mihi esse aliqua lassitudo , semper
esse contentum & felicem , quòd nempe
ipsa felicitas tam bene displiceat , quam
huius status vitæ humanæ; quòd fatum homi-
nis sit , ut dum alii inimici ipsi desunt , se
ipsem se tormentet , & dum se ipsum
tormentis afficit , id crudelius faciat,
quam quiscunque alius.

Recordor etiam quod tibi dixerim, eo
tempore dum bonus status nostræ do-
mus , & tranquillitas nostræ vitæ nobis
dant licentiam domi nostræ manendi , &
ad cor nostrum redeundi , ibidem inve-
niamus mirabilia negotia & disordines
cognitos iis , qui non habent tempus
pud se permanendi ; Et quod sit necessitas
pro nostra quiete , ut vel Deus sit in no-
bis nobiscum , vel ut simus alibi , & qua-
ramus ab extra media per quæ disjunge-
mur ab hoc inimico domestico.

Explicatio hujus dicti : *Quod necessitas
sit pro nostra quiete & felicitate , ut Deus*

PRÆFATIO.

fit in nobis nobiscum : fuit tum temporis
noster discursus & conversatio ; Meæ o-
piniones & judicia , quæ desuper tecum
communicavi , fuerunt mea intentio fi-
niendi id , quod incepti in *Libro Consilio-
rum Sapientia* , & tibi hunc secundum
mittendi Librum.

Rarum est , Theotime , invenire
homines tam bene felices , quàm San-
ctos in hoc orbe , qui animam perfectè
habeant quietam , & tranquillam , & nul-
lum internum sufferant angorem.

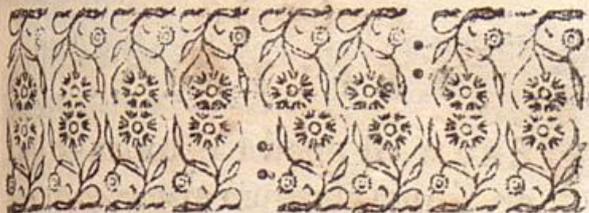
Mea intentio non est remedendi huic
malo , sed ipsis proponendi consilia pro-
venientia ex ipso cælo , quæ illos doce-
bunt scientiam huic malo remedendi per
suas proprias curas , & se ipsos conso-
landi. Hæc sunt istæ Regulae extractæ ex
libro Sapientia Salomonis , quas judicavi
propriis pro illis personis , quæ quærunt
medicam possidendi pacem ipsorum menti-
bus , dum possident bona hujus vitæ præ-
sentis.

P R Æ F A T I O.

In hoc toto libro videbis Theodorum
quod mea intentio sit juncta intentio
Angelorum: ut nempe Deus in æternum
glorificetur in cælo, & homines bonæ
voluntatis vivant in pace super ter-
ram, nihilque turbet quietem
illorum conscientiarum.

REFL

REFLEXIO PRÆLIMINARIS

Complectitur posteriora Ver-
ba Salomonis.

*Faciendi plures libros nullus est fi-
nis: finem loquendi pariter om-
nes audiamus.*

PARAPHRASIS.

*Non cessant homines hocce in orbe scribere
& loqui, omnes scribunt, & omnes
loquuntur, quamvis, quod pessimum
est, major pars hominum ignoret scri-
bendi & loquendi finem, nec etiam sibi
tantum laboris sumat, ut hujus scrip-
tionis & locutionis causam indaget &
perscruteretur.*

X S

REFLE

R E F L E X I O .

VERUM est quod scriptorum & impressorum librorum magna copia reperitur, quorum tamen nulla esset superfluitas, dummodo in bonitate & eruditione nihil illis desset. Quamvis etiam satis fuisset, si pro bono fidei, Religionis & boni publici, Providentiæ divinæ precuisset eo rem disponere, ut intra spatium unius sæculi tantum quinque aut sex, sed omni eruditione pleni prodirent libri, qui digni judicarentur, ut ad omnium populorum linguam transponerentur, & eorum manibus tererentur, quemadmodum antiquorum Authorum libri sicut Sol in Orbe, noti, non citius quam cum ipso mundo perirent. O Astra nunquam peritura, dicit Filius Sirach de Psalmis Davidis, Astra nunquam peritura, quæ idèò creata sunt, ut futura tempora illuminent, & ea cum miraculo suo lumine condecorent usque ad finem mundi: dicendo; ipse condecorat tempora, usque ad vitæ consummationem.

Mea intentio non est, conqueri de
 multitudine tot librorum, qui vix coram
 oculis hominum comparent, & quasi ho-
 re unius spatii iterum oblivioni mandan-
 tur, vel de illis libris, qui pro pœna potius
 Regionis, vitia ipsorum Authorem no-
 minari possunt. Vel denique de illis, qui
 tanquam Leunculi Prophetæ Ezechielis
 cum unguibus & dentibus in hunc mun-
 dum veniunt, & immediatè incipiunt
 homines mordere, eorum honori & fa-
 ma detrahere, & de ipsorum sanguine
 alimentum sumere. *Factus ut Leo, didi-
 cit prada inhiare & homines devo-
 rare.*

Loquor solummodo de illis in cœlo
 benedictis libris, qui ab eorum do-
 ctis & prudentibus Inventoribus de lumi-
 ne Sancti Spiritus tracti sunt, in quo se-
 quar Sanctum Chrysostomum, & bene-
 volo Lectori tantum unam adjungam
 Reflexionem, quæ ad initium hujus par-
 ti operis meo judicio non incongrua, nec
 inutilis erit.

Hic citatus Sanctus Chrysostomus di-
 cit, quod tales libri sint vera societas, &

X 6 veri

veri focii hominum, dum in
 vita degunt. Fidelis, secreta & ho-
 rata societas, quæ semper cum
 his moratur, non causando illis
 molestiam aut inquietum animum,
 absque omni querela secretum eor-
 cordium pro desiderio scit reticere,
 illos scit recreare cum omni discretione
 quæ ipsis; divinam aperit Veritatem,
 sine blanditiis severitatem divini
 ante oculos ponit; quæ denique
 reticendo, commissos errores man-
 dat, & scit sine omni furore & displice-
 tia ad illorum notitiam producere omnes
 eorum debilitates, & imperfectio-
 nes.

Ita ut de his miraculosis libris dici po-
 sit, quod sint mirabilis & vera inve-
 stio Spiritus Sancti nobis nostram pro-
 priam personam ante oculos ponens
 errores perversæ & deceptæ naturæ in
 bis corrigens.

Verum quidem est, quod hic
 propriè deberet esse nostrorum bono-
 rum Amicorum, qui nobis per
 amicitiam juncti sunt, sed ubi

muntur tales Amici, qui vera nostrorum animarum vulnera nobis ostendere velint? quia hæc esset vera methodus nos magis irritandi. Ubi enim talis invenietur, qui manum applicare & per amabiles remonstraciones remedia dare velit, quia cuilibet notum est, quod exinde vulnera denuo recrudescant? Quid juvant omnes admonitiones, quamvis fiant cum omni prudentia, circumspeditione, secreto, respectu, & civilitate? nil aliud efficiunt, quàm parva in magna & sanguinea vulnera, minores in mortales infirmitates permutare? Nam cuilibet notum est, quod clamores in domibus & familiis, quod contentiones & scandalosæ inimicitia ortæ sint ex unica à vero Amico notificata veritate.

Hinc possum securè dicere, quod in talibus occasionibus libri sint nostri fideles & incomparabiles Amici, quorum obligatio & proprietates est, nobis nostros errores verè ante oculos ponendi; & quod mirum est, loco ejus ut irascamur, & conqueramur de libertate

tate horum Magistrorum morum
 quibus nostra scelera tam bene in-
 tuerunt, nos illos eò magis aesti-
 mus, & admiramur, quò accuratius
 melius in nobis nostra vitia detegunt,
 cum omnibus circumstantiis clarissimè
 aperiunt omnes inscrutabiles Deo
 notas tenebras nostræ scelestæ Con-
 scientiæ, & omne secretissimum
 terribilissimum, quod committimus.

Aliud miraculum est, quod talis
 libri, etsi coram omnium hominum
 oculis aperiuntur, hanc dictam veritatem
 tamen nemini aperiant, quàm Reus
 & qui eam percipere debent; imò
 clarè & cum tali circumspectione
 proferunt, ut solummodo illi, qui
 sunt Rei & tanguntur, intelligant
 quod ipsos alloquantur, & de
 sermones faciant, quamvis ipsi
 propterea talium librorum ignorantes
 de quo & de quibus illos scripserint,
 aut pariter illis ignotum est, quod
 similes libri non tangunt.

Peccatores legendo tales libros

fua conscientia valde tanguntur , et si
nullam manum videant , quæ eos tan-
gat , & nullum oculum qui ipsos aspi-
ciat. Unico verbo , de nullo alio,
quàm se ipsis conqueri pos-
sunt.

Inde non incongruè , & valdè benè ad
similes spirituales libros quadrat sequens
Lemma super speculo scriptorum : *Ne-
mini parcat , neminem ladir.* In ve-
ritate speculum demonstrat inspicienti-
bus omnes eorum turpitudines , & ob-
scenitates , quemadmodum libri in pec-
catorum conscientis latentia peccata &
scelera. In uno & altero videntur om-
nia sine tegumento , sine pallio , &
absque omni excusatione ; super uno
& altero homines non irascuntur ,
nec causam & ansam habent desuper dis-
gustum sumendi. *Nemini parcat , ne-
minem ladir.* Vera & genuina proprietas
est alicujus excellentis & bene compositi
libri , hoc est nullis peccatoribus par-
cere , & nullos peccatores laderè aut
offendere.

Fuit

Fuit enim mirabilis stultitia Nobili
 cuiusdam Junioris, qui dum aliquam ho-
 nestam & præcellentem societatem ac-
 cessisset, in qua, non tamen ex pro-
 fesso & studio, liber quidam legebatur,
 qui ejus immorigeram & scelestam vi-
 tam plenariè describebat, ita irâ excen-
 duit, ut librum è manibus alterius ce-
 pere, & in mille frustra lacerare volu-
 rit, & dum non potuisset, cum perma-
 nente sua stulta indignatione abiverit. Se-
 quenti verò die curavit aliquis ex præ-
 dicta societate speculum, & ante hoc di-
 conem depingere, qui ab ipso innocen-
 tissimo vitro, in quo suum horribili-
 mum caput conspiciebat, indignati-
 bus & iracundia plenis oculis aufugeret,
 cum hoc apposito Lemmate, quasi spe-
 culum his paucis sequentibus verbis
 rienti Draconi responderet; *Se, me fugit.*
 Nam suum horribile venere & iracundia impletum caput illud ipsi
 erat, quod ipsi iram causavit, & tunc
 rem injecit.

Hoc certè verissimum & adæquatum

responsum est, quod illis ni fallor dari potest, quibus tales libri displicentiam causant, qui desuper irascuntur, tales libros injuriosis Verbis afficiunt; aut scabiosè de illis loquuntur.

Ad minimum si quis putaret aut opinionis esset, quod in hujus parvi libelli & operis conscriptis veritatibus tangeretur aut descriptus inveniatur, videtur mihi, quod mea tota defensio in his tribus verbis contineatur: *Se, non me*: quod suam propriam conscientiam & non meum calamum accusare, *Se, non me*; Reum judicare debeat.

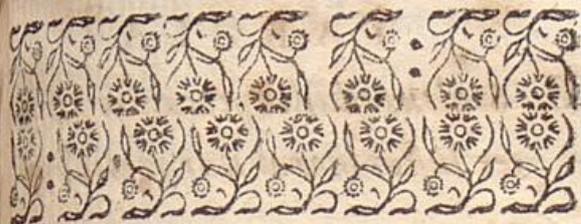
Tempus nunc est, benevole Lector, ut hanc Præliminarem Reflexionem finiam, & liberâ mente dicam, quod hoc mea debili manu conscriptum Opusculum nullas alias vires habeat, quam quæ inveniuntur in illis à Spiritu Sancto infusis verbis *divina sapientia*, & in se continent *Regulas magis necessarias* pro homine ad suam personam bene & prudenter regendam, tam circa bona
 spiri-

(0)

spiritualia, quam temporalia, quae
vera felicitas nostrae vitae componitur
continetur; horum verò duorum
horum poli describuntur & depinguntur
textibus & sententiis Salomonis
ratis in sequenti.

TABUL

TABULA

Textuum Salomonis,

Ex quibus desumptæ sunt
Regulæ, quæ in hoc Opus-
culo continentur,

Regula præliminaris. *Faciendi
plures libros nullus est finis; finem
loquendi pariter omnes audia-
mus.*

Regula I. *Optavi & datus est mihi
sensus: invocavi & venit in me
Spiritus sapientia. Venerunt au-
tem mihi omnia bona pariter cum
illa. Sap. 7.*

pag. I.

II. *Stultus*

T A B U L A

II. *Stultus illudet peccatum, & inter Iustos morabitur gratia. Prov.*

14.

III. *Donec aspiret dies & inclinetur umbra, vadam ad montem myrrhae & ad collem thuris. Cant.*

4.

IV. *Vadam ad collem thuris. Cant.*

4.

V. *Generositatem illius gloriæ contubernium habens. Sap. 8.*

VI. *Fons vitæ eruditio possidentis. Prov. 16.*

VII. *Dabit illi scientiam sanctorum, honestavit illum in iudiciis. Sap. 10.*

VIII. *Mox dum tradidit disputantibus eorum, ut non inveniatur.*

TEXTUUM SALOMONIS.

homo opus, quod operatus est
Deus ab initio usque ad finem.

Eccl. 3. p. 71

IX. Curam habe de bono nomine,
hoc enim magis permanebis
tibi, quàm mille thesauri pre-
tiosi & magni. Eccl. 41.

pag. 79

X. Coacervavi mihi argentum &
aurum, & substantias Regum,
ac Provinciarum: Omnia quae
desideraverunt oculi mei, non
negavi eis: & vidi in omni-
bus vanitatem & afflictionem
animi. Eccl. 2.

pag. 88

XI. Mendicitatem & divitias ne
dederis mihi. Prov. 33.

pag. 96

XII. Magnificavi opera mea: adi-
ficavi

T A B U L A

ficavi mihi domos; supergratus sum opibus omnes qui me fuerunt. Eccl. 2. pag. XVIII.

XIII. *Vidi servos in equis, & Principes ambulantes super terram quasi servos. Eccl. 10. pag. XIX.*

XIV. *Vnusquisque in arte sua sapiens est. Eccl. 38. pag. XX.*

XV. *Multi pacifici sint tibi, & Consiliarius sit tibi unus de milibus. Eccl. 38. pag. XXI.*

XVI. *Facta sum coram eo quasi pecora, & inveni eum sicut venientem reperiens. Cant. 8. pag. XXII.*

XVII. *Mulierem fortem quis inveniet? procul & de ultimis finibus.*

TEXTUUM SALOMONIS.

finibus pretium ejus. Prov. 131

pag. 144

XVIII. *Salus animæ melior est omni*

auro & argento: & corpus va-
lidum, quàm census immen-
sus. Eccl. 30.

pag. 155

XIX. *Utere, quasi homo frugi, his*

que tibi apponuntur. Eccl. 31.

pag. 60

XX. *Si dormieris non timebis: qui-*

esces & suavis erit somnus
tuus. Prov. 3.

pag. 164

XXI. *Non habet amaritudinem*

conversatio illius, nec tedium
convictus illius. Sap. 8.

pag. 177

XXII. *Proposui hanc adducere mihi*

ad convivendum, sciens quo-
niam

T A B U L A

miam mecum communicabo

bonis. Sap. 8.

XXIII. *Erit allocutio cogitatio*

mea & tecti mei. Sap. 8.

XXIV. *Veni dilecte mi, egrediamur*

in agrum, commoremur in

lis. Cant. 7.

XXV. *Donum & pax est electio*

ius. Sap. 3.

F I N I S.

LIB

R

Optar

vo

Sap

om

Sa

Deus n

nar

tena

plac

posse

gnu

Ma

ad L

defic

grat

sola

mih

gam

felic

Sedi

Libe

LIBER SECUNDUS.

REGULA PRIMA.

Optavi, & datus est mihi sensus: invocavi, & venit in me Spiritus sapientia: Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa.
Sap. 7.

PARAPHRASIS.

Deus mihi dedit licentiam dum ad gubernationem accederem id ab ipso expectendi, quod cordi meo quam maxime placeret; ego autem credidi, nihil me posse melius eligere, quam id quod dignum est conferris de manus Domini. Major pars hominum, dum preces ad Deum fundunt, ab ipso omnia alia desiderant, praterquam sapientiam & gratiam eam possidendi. Hac tamen sola erat, quam ab illo expetii. Da mihi, dixi, Domine, quia vis ut regam, Da mihi, id quod tibi ipsi in tuo felicissimo Regimine necessarium est, Sedium tuarum Assiltricem sapientiam.

Liber II.

tiam.

Consilia Sapientia.

tiam. Recordare Magne Deus, quod
tua sapientia affuit, dum orbem
rarum faceres, & novit unamquam
que partem operum tuorum, ut
coram oculis tuis complacentiam
venirent. Hac eadem adhuc usque
hodiernum diem tibi adstat in ejusdem
orbis regimine, & est eadem que
Providentia dirigit vias & regna
suarum actionum. Mitte illam,
mecum sit, & mecum laboret. Misce
te eam, ut me in laboribus meis illumi
net, & non permittit, ut sedeam super
throno sine ipsa & absque ipsius assisten
tia. Tu qui nunquam absque illa
fisti, & qui nosti, quomodo absque illa
presentia, hominis status sit pessimus.
Invocavi, & venit in me Spiritus
sapientia.

REFLEXIO.

Quilibet sanctè adspirat ad felicitatem
vitæ securam, non tamen prohibe
tum est, pariter cogitare de præsentis vi
tæ felicitatibus. Necessitas nos sæpe im
pellit

Liber Secundus.

pellit eas expetendi, & Deus nos quandoque juvat easdem acquirere: sunt ex illis non minus aliquæ, quas elegit in hoc terrarum orbe pro bono suorum Electorum, in signum eorum Electionis, & gratiæ perseverantiam. Inter illas magis desiderabilis est scientia, se sapienter regendi, nemini nec sibi ipsi nocendi.

Sapientia in effectu nihil aliud est, quam felicitas in hoc & altero mundo, Est enim bonum generale quod continet infinitam multitudinem remediorum, & diversarum commoditatum, quarum indigemus in hac vita mortali: sufficit hæc sola illi, qui eam agnoscit & possidet. Quidcunque etiam homini deesse possit, dummodo sit sapiens & prudens, nihil ipsi deerit ad veram felicitatem.

Ad minimum potest de ea dici, quod sit conjunctio omnium qualitatum & virtutum, quæ reddunt hominem supremè perfectum & verè divinum. Modestia suæ faciei, tranquillitas suarum passionum, fortitudo & magnitudo Animi, sublimitas suæ scientiæ, sua extensio super omnia secreta naturæ, suæ elevationes

Consilia Sapiaentia.

tionem usque ad ipsum fontem omnium
illuminationum, & suae continuae fa-
miliaritatis cum Deo, denique im-
mensitas sui cordis semper affixi ad
caelum, & semper sibi praesentis in
hoc inferiore mundo per exercitia ani-
mosa & merae bonitatis versus suam po-
pulum: Omnia haec sunt bona sufficienter
magna, quibus obligantur ad confite-
dum, quod talis homo in civitate degen-
t, quamvis non sit inter ditiores & felicita-
res, non minus tamen invitis etiam his,
ab aliis hominibus ametur, & felix
possit. Quidcunque fortuna Regibus de-
re valet, aequiparari non potest ei, quod
talis homo possidet. *Pretiosior est civitate
opibus, & omnia quae desiderari possunt
non valent Sapiaentia comparari.*

Mea intentio non est, Anima Chri-
stiana, tuas adspirationes & spes eon-
elevandi; hic terminus foret nimis alius.
Mensura tuam fortitudinem & cognoscere
re ipsum. Sapiaentia habet differentes
gradus, adspira ad eum, ad quem te Deus
vocat, & quem tibi tua Conscientia pro-

ponit. Illud solum tibi dicere volo, qui non es contentus cum eo statu in quo modo vivis, nec cum illo, in quo usque hac vixisti, si vis Sapientiâ pollere, tantum quantum poteris cum auxilio & gratia Dei, cujuscunque conditionis aut status, & in quocunque loco fueris, ibidem quietè vivas & tranquillitatem Animi possideas, tua enim felicitas taliter stabilita non interrumpetur nec turbabitur per quodcunque infortunium.

Non dico quod fortuna tum temporis respectum feret, & quod tibi non amplius nocere volet, dico solummodo, quod te non amplius poterit affligere.

Verum est, quod afflictiones, quæ non cessabunt affligere, integras etiam provincias poterunt affligere; & venire supra tuas terras & possessiones, ingredi tuam civitatem, & usque ad tuam domum, non tamen in tuam propriam personam. Locus animæ immortalis, & ubi Deus impressit suam imaginem, & ubi Sapiencia monstravit suum privilegiû, est exemptus à prophanationibus & afflictionibus communibus, quo ad reliquas partes hominis.

minis. Impatientia, tristitia & dolor non penetrant, in medio perditionum & ruinarum tua quies & tranquillitas non peribunt, sicut nec tua Innocentia.

Relinques plorare & flere eos, quos memoria priorum peccatorum & mali regiminis accusabit esse causas tuorum peruersorum accidentium. Tu uictus, quæ te impedivit ne esles in numerum Reorum, non permittet, ut te numeris inter infelices. Dum illi edent clamores suorum desperationum, & gement super pondere afflictionum, habebis in corde tuo serenitatem: videbitur tibi, quod nullam culpam habeas quoad delicta quæ infortunia causarunt tuæ domui & familie: & iste est status suavior & gloriorior, quàm gaudere felicitatibus, quas tantum accidentaliter recepisses.

Uno verbo; *Non contristabitur in se, quicquid ei acciderit*, dicit Salomon. Homo sapiens & devotus non taliter se habet accidentes casus portabit, quod minus impediatur manere in ordine & statu sua obligationis, multò minus in ipso irregulares excitabunt motus: circa ipsum enim stridet

Aridor & clamor, sed pax & tranquillitas
ipsum non derelinquet, & dum anima
sua erit quieta & pacifica, parum curabit
spes suas frustratas, & quod in negotiis
suis generentur disordines. *Non contri-*
stabit, quidquid ei acciderit.

Imò David adhuc amplius asserit, &
ulterius progreditur, non timeamus ip-
sum sequi, & dicere cum ipso, quod si
Sapientia tecum fuerit, benignitas Dei
non permittet, ut fluctus suæ cholerae in-
grediantur apud te, nec etiam ut terreant
domum tuam, & eam accedant.

Major pars infelicitatum provenit
quasi semper ex eo, quod erremus in
providentia. Id quod accidit Mercatori,
qui perit in mari, ideò quod indiscretè ex
portu egressus fuerit, & quod non præ-
viderit tempestatem. Est commune qua-
si omnibus personis afflictis, quæ con-
queruntur se processus aut alia perdidisse.
Accusant cælum & terram, causa verò
est, quod fuerint cæci, & quod non vi-
derint veritates occultas sub mendaciis
humani cordis, nec secreta fortunæ co-
operta sub tenebris futuri temporis:

Quia non cognovisti tempus, dicit Evangelium. Quisunque etiam sis, qui mentaris, & narras tua perpeffa mala, mariffimè conquerendo de crudelitate tuorum Inimicorum, vel de perversa conditione tuorum Adulatorum, & de injuffitia tuorum Judicum, non accufa aliam quàm tuam ignorantiam, & parvam extensionem tuarum cogitationum, que aliud non viderunt, quàm quod ante oculos tuos apparebat. Cogitationes verò ipfius Sapiae adhuc ulterius progrediantur.

Confidera, quod quàmvis de hominibus dicamus, quod fint fubjecti afflictionibus, rarò hoc dicimus de homine fapiente cum fapientia prudente & modo defto. Nefcio quis inftinctus nos de ipfo praefumere facit, quod non fint in eadem perfona duæ qualitates indifferentes, eflè fapientem & eflè felicem. Videtur nobis quod non poffit errare in eo quod defiderat, quia in facie monftrat characterem cujufdam Animi feuri, qui praevidet eventus fuarum praetentionum.

Quod in veritate denotat dictum Salomonis, cum ipfi attribuat pro effentia

proprietate, ut sciat hodie id quod cras
apparet, preveniendo malum, quod
eveniet per curas, & præcautiones ac
per suam prudentiam desuper illumina-
tam.

Non figit suum visum in facie homi-
num; habet lumina quæ transcendunt o-
culos, & quæ ipsi remonstrant illud, quod
est secretius & obscurius in cordibus eo-
rum. Sanctus Petrus dicit loquendo de
vera Sapientia, quod sit lumen creatum
à Deo, ut luceat in locis tenebrosis, *Lu-
terna lucens in caliginoso loco.*

Quibus verbis sanctus Apostolus di-
cere vult, quod quemadmodum duo sint
lumina præordinata in hocce orbe, ad
demonstrandum nostris mortalibus ocu-
lis res materiales, & visibiles, nempe Sol
qui nobis eas per diem clarè remonstrat,
& Luna quæ eas quidem etiam, sed ob-
scure monstrat, dum Sol non apparet;
pariter esse duo lumina præordinata ad
monstrandum nostris animabus res im-
materiales & spirituales. Primum lumen
est illud Paradisi, quod vocamus lumen
gloriæ, & nobis manifestè demonstrabit

magnitudinem, & infinitam pulchritudinem Regis Regum, & omne id quod incomprehensibile & miraculosum est in Mysterio SS. Trinitatis & æterni Verbi incarnatione. Secundum lumen est luminare minus, id est Sipientia egressa de sinu Dei ad nos illuminandum super terram, ut quidem certò sed tamen obcurè videamus veritates invisibiles & impenetrabiles scientiæ cæcæ Politicorum & Philosophorum. *Lucerna lucens in caliginoso loco.*

Sub radiis hujus Astri divini Sipientia omnium seculorum inter obscuritates ignorantia omnium hominum dignoscuntur mysteria etiam profundiora Evangelii, naturæ, & gratiæ.

Sub iisdem radiis, dummodo factus Sipientis, non per revelationes, nec per illuminationes miraculosas, sed per conjecturas subnaturales penetrabis cogitationes cordium, intentiones Ambitionis, hypocrisis, zelotipia, & impietatis, omnia pericula cooperta sub silentio traditionis & odii. Ego illa aspiciam dicit Job alloquendo Deum, & progrediar in me-

Et unius intrepidæ confidentiæ, dum
luminare tuum me illuminat: *Quando
splendet lucerna tua super caput meum,
& ad lumen tuum in tenebris ambulabo.*

Denique sis sapiens, & videbis even-
tus periculosos antequam accidant, &
non expectabis, sicut alii homines, ad
eos repellendos usque dum se præsen-
tant, sed prævenies, & satis procul ad eos
declinandos cum minori labore. Facies
rationes tuarum domesticarum afflictio-
num, id quod Salomon fecit miraculosè
erga tempestuosos & contagiosos ven-
tos; scivit enim artem & modum eos
præveniendi, & dissipandi, dum adhuc
essent in suis cavernis. Artem scivit, quâ
constanter secum in suis Provinciis re-
gnare fecit sanitatem, abundantiam & fe-
licitatem, interim dum aliarum Provin-
ciarum Populi fame & infirmitatibus pe-
rissent.

REGULA SECUNDA.

*Stultus illudet peccatum, & inter
justos morabitur gratia. Prov. 14.*

a 6

PARA

PARAPHRASIS.

Peccatum omnibus hominibus placet, dum illud committunt, quando est commissum, homo sapiens ex inde affligitur, & illud amarè deflet: Scrupulosi pusillanimitas desperat, Impudens det & miratur, quod Sancti ipsi compatiantur, & de pœnitentia loquuntur.

Inter tales infirmos magis deplorabiles sunt illi, qui sibi ipsis non compatiantur, & qui amant suam infirmitatem, ideo habeamus nostram; eius odium est ipse remedium, & hoc est signum quod necdum sumus derelicti, & qui adhuc calum pro nobis meditentur misericordiam.

REFLEXIO.

Consuetudo ordinaria hominum est, applicare se seriò & sedulò rebus utilibus, parvam autem curam habere eorum quæ ultimæ videntur esse importantiæ.

Multa impendis in vestitus, & magnam curam habes, ut decenter vestiaris, ne displiceas coram oculis hominum, & tamen non cogitas, ut saneris ab hispido cancro, qui tibi faciem tuam rodit, & qui per suum factorem facit fugere integras societates, & te reddit horribilem, & insupportabilem omnibus qui te vident & te accedunt. Ad quid tam magnarum expensarum jactantia?

Ad quid tibi profunt tam pulchra mobilia & tapetes in tuo cubiculo, hæ magnificentia tui lectus, si inter tot divitias & tot pretiosas voluptates congregatas circa te, ut tibi serviant pro suaviori somno, interim alicujus petrae acutæ sentis puncturas, quæ tibi tua viscera rodit, quæ tibi causa est furientium clamorum, & quod patiaris sicut aliqua Criminalis persona super rotam extensa? Volo dicere, si in medio prosperitatum & honorum tuæ domus sentis dolores alicujus peccati mortalis, quod tuam quietem turbat, & si diu noctuque audis funestos clamores tuæ conscientia, qua tibi minatur brevi accedentem mor-

74 *Consilia Sapia,*
tem & infortunia æternitatis : Dum ad
speciosa tormenta alligatus sub ingenio
tulo cruciarius.

Certissimè, peccatum non est malum
parvæ importantiæ, quod negligi de-
beat, & ob quod infirmus habeat cau-
sam ridendi.

Non est verè sapiens super terram,
qui non potius vellet perdere bona & vi-
tam; nec aliquis Beatus in cælis, qui non
vellet potius renunciare suæ felicitati, &
pati per omnem æternitatem cum dæmo-
nibus, quam committere aliquod mor-
tale peccatum.

Angeli, si optio dependeret ab ipsis,
eligerent potius videre Paradisum & to-
tum mundum perire, quam videre tu-
num solum peccatum.

De Seraphinis dicitur : quod compen-
sationem habuerint, se de nihilo creatos
esse, dum vidissent primum nasci pecca-
tum inter se, & quod inventi fuerint in
societate peccatorum.

Id quod dixit Sanctus Paulus, dum et
amore Dei elevatus fuisset, non minus
Seraphicum est & admirabile : nempe
quod

quod sibi foret suavius, ut ipsemet pe-
reat, & ponatur in numerum reprobato-
rum, quam videre in cordibus Chri-
stianorum aliquod peccatum, quod ip-
somet vident, & tamen sine querela &
dolore sufferunt. Et hoc quidem sincere
dixit, quia bene cognovit duas essentia-
les qualitates peccati & hominis, quæ
sunt vera mors Animæ immortalis, &
vera causa mortis unius Dei. *Parricida,*
& *Deicida.*

Visi sunt peccatores conversi & divi-
nè illuminati, qui postquam miscuerunt
lachrymas & cineres inter suas dapes &
cibos, & patiebantur in corporibus suis
rigorosas pænas, non crediderunt ta-
men se satisfecisse, petierunt pati omne
quod est tormentorum in inferno, &
finire inter damnatos tempus suæ pœni-
tentiæ, Longum esset compilare id quod
Sancti Patres desuper dixerunt aut scri-
pserunt: sufficiat tibi scire, quale sit
iudicium Magistri Sanctorum, quid ju-
dicet de tua persona, de tuis peccatis, &
quomodo illa valdè bene cognoscat. Sed
tuum erit illum desuper interrogare, &
ipsum, tibi respondere.

Vera

Vera methodus hoc rescindi non est
ire & interrogare Doctores : hæc scien-
tia melius addiscitur in solitudine quam
in Scholis. Tu qui impendis integros an-
nos cogitando de multis aliis rebus, quam
de tua salute, & negotio æternitatis, non
deneges tuæ conscientiæ tres aut qua-
tuor dies ad audiendū id quod tibi dicere
volet à parte Dei de hoc magno negotio,
& ad discendum ab illa explicationem
horum duorum verborum Sancti Dionysii : *Lux in se tenebrarum notitiam
habet.* quod lumen intra se contineat no-
titiam noctis, quod se videndo & nos-
cendo cognoscat tenebras.

Sanctus Dionysius vult dicere, quod
Deus cogitet de peccato hominis, id
quod Sol cogitaret de nocte, si seipsum
posset videre & cognoscere. In veritate,
quamvis nullæ tenebræ sint in Sole, ni-
hilominus si hoc Astrum haberet intelli-
gentiam, & viventes oculos ; sicut vi-
deret melius, quam quisque alius, quod
suum lumen sit perfectissimum inter pul-
chritudines visibiles, sic etiam melius vi-
deret quam quisque alius, quod horribi-

liffimus squalor & maximè inimicus oculis sit ipsa nox. Et quamvis Sol nunquam fuerit cum nocte, & nunquam illà viderit, sufficiet huic astro esse perfectè luminosum ad eam cognoscendam & perfectè mensurandam.

Verum est quod in Deo nulla inveniatur macula, nullum peccatum, & quod omnia in ipso sint illuminata: nihilominus in hac sua essentia pura & impeccaminosa melius videt, quam omnes homines unquam viderint in eorum corrupta & peccaminosa substantia, quid sit peccatum.

Ego te nunc relinquo tecum solam, Anima Christiana. Eleva oculos & contemplare in silentio hanc veritatem Theologicam: Quod Deus per suam propriam sanctitatem cognoscat tuum peccatum, quod ipsum consideret, & examinet, & quod omnem ipsius sciat dimensionem, & per illud sciat tuam constitutionem, dum es in inquietudinibus: Tantùm quantum videt infiniti in sua pulchritudine & magnitudine suarum divinarum perfectionum; tantùm

tum etiam videt in squaloribus, opprobriis, & opprobriis tuæ vitæ peccaminosæ. Mensurat tuum statum tuo suo, & considerat, quod non sit maius magnitudo nec major gloria in sublimibus elevationibus suæ Sapientie & amoris erga suum Verbum, quam sit profunditas & tenebræ abyssi nihili, in qua cecidisti, dum ab ipso elongatus fuisti. videt enim unum & alterum per eandem Visionem.

Quis est iste Magnus Deus, exclamavit David, contremiscens præ horrore: *Scisti iniquitates nostras in conspectu tuo.* Oportetne, ut in tam clara lucida die contempleris infelicitates & despectus nostræ miserabilis vitæ, & ut inter spectatores Paradisi sæculum nostrarum gratitudinum sit unum ex spectaculis æternitatis? *Sæculum nostrum in illuminatione vultus tui.* Ecce quomodo Deus cognoscit id, quod in nostro intentione agimus; & ecce quid cogitet etiam de minimo nostro peccato.

Quantum verò ipse videt, Respicit ipsum, dum tuus Judex te aspicit. sidera

sidera in tua anima id, quod ipse videt, hunc numerum immensum peccatorum inveteratorum, hunc cumulum antiquarum & novarum corruptionum, omnia illa funesta spectacula, quæ Deus in te videt, contemplare, & nihil ex iis cetera. Cognoſcit ille tuas cogitationes, cognoſce & ipſius, & conſidera id quod me itatur. Ad minimum conſidera, quæ circa te ſunt, dum tibi loquor, nempe ſuam Juſtitiam cum penna in manu, quæ obſervat & ſcribit; ſuam Miſericordiam, quæ te derelinquit, & quæ te morti tradit, una & altera, quæ tibi objurgat ſtatim in quo hodie conſtitutus es, & tibi annunciat, quid cras eris, vel hac nocte, & fortassis intra horam, inopinatè, in medio tuarum concupiſcentiarum, & honorum, *Mortuus, judicatus, & damnatus.* In tribus minutis fiet hæc magna mutatio, & quidem in æternum. *Vclut ſomnium evolans non invenieris, & qui te viderint, dicent: Ubi eſt?*

Ipſe Deus tibi loquitur, appende in ſtatera alloquia ejus. Meditare, & concede conſcientiæ tuæ ſolitadinem ad quam

ea te vocat, ut ipsius discursum desuper audias, & cum illa deliberes.

Quæstio est, ut te resolvas aut perire, aut manendi per desperatam conditionem in deplorabili statu, in quo constitutus es, aut potius ab eo secedendi per pœnitentiam.

Potest esse, quod nec unum nec alterum tibi placeat: non respondes per lacrymas, sicut aliquis desperatus Infirmus extensus super lecto & agitatus ab una alteram partem, suspirando & clamando: *Quò ibo?*

Videtur mihi quod idem cogites facere, quod ille Peccator apud Prophetam te nempe informare, an non sit aliquis locus in mundo, ubi Deus non sit, ubi non videaris ab ipso, & ubi te ipse non persequatur. *Quò ibo à facie tuo, & quò à facie tua fugiam?* Ah Domine! tu qui omnia scis, etiam scis quid sit videri à Deo, dum aliquis est in statu peccati. Quid sit vocari ad vitam æternam vitam per fortes & suaves invitationes, dum longa consuetudo nos retinet apud vitam mundanam, & dum cre-

bellis & invincibilis passio nos ducit ad amandam aliquam Creaturam? Magne Deus, prosequitur ulterius, miserere mei! tantum unam exoro gratiam, eam quam tu solus scis; ad quem locum Universi confugiam, ut me abscondam ab oculis tuis, ut non amplius audiam minas tuæ justitiæ, sonitum tuæ perfectionis, & invitationem tui Amoris.

Quo ibo à spiritu tuo?

Ecce mirabilem resolutionem expectandi ab ipso Deo, quid sit faciendum, quò eundum, ut coram eo fugiamus. Sed majus & admirabilius est miraculum, quod Deus non dedignetur respondere & instruere.

Responsum quod dat est, Anima Christiana, eundi ad eum locum, ubi habitat Misericordia, in monte Calvariæ: quod dummodo dicas sincerè id quod dicendum est huic supremæ Misericordiæ, & dummodo eam sinas facere id quod ipsi placebit in corde tuo, ibidem invenies quietem & securitatem, quam tantopere desideras.

REGULA

REGULA TERTIA,

*Donec aspiret dies, & inclinentur
umbra, vadam ad montem myr-
rha & ad collem thuris. Cant.*

PARAPHRASIS.

*Usque dum umbra dissipentur, & dies
beata aternitatis appareant, ibi in so-
litudinem ad montem myrrha, & col-
lem Incensi ad contemplandas veritates
aeternas, & ad me elevandum ad Deum
per poenitentiam, & per orationem, sicut
Incensum, quod ad calum ascen-
dit, seipsum annihilando & consu-
mendo in ipsius flammis.*

REFLEXIO.

HÆC non est mea vox, Anima Chri-
stiana, nec vox hominis, est vox po-
tentior & dignior auditu, quæ te vocat
ad montem Calvaria, & quæ te ibi expe-
ctat, sicut in loco proprio ad pacifican-
das

das agitationes tui cordis, & ad te stabiliendum in statu felici ad quem adspiras.

Dic incessanter id, quod tibi dolor tuus inspirabit; Continua querelam de necessitate fatali, in qua putas te constitutum esse, ubique tuum peccatum amandi, ubique esse in conspectu Dei, qui te ubique prosequitur per suas inspirationes & minas. *Quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam?*

Post hæc eleva oculos, & contempla te eum qui apparet in Cruce, videbis in eius aperto corde Misericordiam, quæ reverà videt peccatores ubicunque etiam possint esse, & quæ illos aspicit pro agnoscendis suis gratiis, quas ipsa illis offert secundum magnitudinem suorum commissorum delictorum. Videbis, quod hic Deus quem tantopere fugis, non te persequitur quàm ut te reddat capacem possidendi aliquando sempiternas felicitates loco pœnarum quas promeritus es, & quas meliùs evitare non poteris quam recurrendo ad Crucifixum.

Considera quod extremus & submissi-

ssimus status, in quo homo posse in-
veniri, sit status cuiusdam peccati mor-
talis, & quod altissimus & divinissimus
status in quo Deus esse possit, sit status
magnæ misericordiæ.

Deus & homo, quilibet devenit ad
hanc ultimam extremitatem, unus à sua
altitudine, & alter à sua parvitate de
Passionis: homo effundendo sangui-
nem Crucifixi Salvatoris, & Deus Pa-
videndo profundi hunc pretiosum san-
guinem. Habes, quod contemplari
ubi pedem, gressumque paulisper figere
debeas.

Ego tibi desuper mea ex parte non
habeo longum discursum proferendum.
Propheta David inclusit omnia, quæ de
hac materia debent aut possunt dici, in
duobus verbis: quod magna sint pecca-
ta hominis, & magna Dei misericordi-
dia.

Magna peccata sunt ea quæ committuntur
contra sanctissimas leges naturæ,
& quæ nascuntur in corde ingrati homi-
nis post baptismum in medio gratiarum
& beneficiorum Redemptoris; quæ de-

dem renascuntur post absolutiones receptas & post omnia promissa pœnitentiæ, quæ multiplicantur per relapsus, quæ fortificantur per impunitatem, quæ indurantur per castigationes, & quæ accumulata per infirmitates, infortunia, maledictiones, crescunt sub hoc cumulo usque ad scandalum, ita ut irrideant minas & potentiam Justitiæ. Denique magna peccata sunt illa, quæ adhuc vivunt inter primas flammæ ignis infernalis, dum dolores purgentes, & pœnitentiæ desperatæ ingrediuntur animam Peccatoris, qui imaginando sibi, quod durantibus his exitibus phreneticis suæ desperationis, effugerit oculos & manus Dei, provocat Cœlum, tradit se criminibus, impudentiæ, Atheismo, & brutalitati. *Opprimamus justum, nec parcamus viduæ; impleamus nos vino; nullum sit pratum, quod non pertranseat luxuria nostra.*

Magna misericordiâ autem est ea, quæ contemplatur hoc spectaculum cum sensibus compassionis, & quæ efficaciter laboret remedia conferre. Quod facit con-

Liber II.

b

jun-

jungendo fortiora & suaviora, quæ in
 gratis victoriosis Sancti Spiritus con-
 prehendentur, & ex illis format lumina
 simile Auroræ: Cum hoc lumine diffundit
 super facie peccatorum somno totum
 oppressis intrat oculos eorum, & absque
 violentia, absque dolore dirumpendo om-
 nnes illorum somnolentas cætuas, eas
 excitat & illuminat, ipsis inopinatè ostendit
 in aliquo magno die, virtutis pulchritu-
 tudines, eos vocat & attrahit, nec
 cum suis divinis allocutionibus accedendo,
 & illorum cordium se Dominum constituendo,
 ducit illos per irreversibiles resolutiones
 ad exercitia penitentiae & sanctitatis. *Coruscasti, & splendisti
 & rupisti surditatem meam. S. Augustinus.*

Magna & adorabilis misericordia, quæ
 nullum habet terminum in extensio-
 rum beneficiorum, & quæ jam à sex milibus
 annorum non vidit ullum crimen
 super terram, cujus non erat paratus
 livisci, si peccator fuisset paratus
 nitere & se ipsum accusare; & quæ
 nec modò videt ullum crimen in
 Unico peccato Deo magno Hinc quid agere
 tabus Una est, quæ
 proci

ferno inter tot blasphemias & impieta-
tes execrabiles, quod non etiam ho-
dierno die remitteret, si dæmones &
damnati vellent submittere suam super-
biam, & pro tali gratia rogare, exer-
cendo in suis cordibus unicum actum
constitutionis & humilitatis. Quot
peccata tempore tuæ vitæ commisisti,
Anima Christiana, à primo die, quo
cepisti esse peccator, & quot beneficia
Dei recepisti ab eo tempore! Transi-
vitne unica dies, quæ hic amabilis Pa-
ter filiorum prodigorum non te expe-
ctaverit, vel non ipsemet te quæsi-
verit ad præsentandam tibi manum, & ad
te retrahendum ab abyſſo in quo fue-
rat, ex portis mortis & inferni, ac inter
catenas dæmonum quibus alligatus & col-
ligatus fuisti.

Unico verbo, in homine sunt magna
peccata & horribiles ingrattudines, in
Deo magnæ misericordiæ.

Hinc perpende, si placet, & considera
quid agendum, quid eligendum, quam de-
votibus resolutionibus habeas sumendâ:
Una est, quæ præmeditatus fuisti, velle sa-
tis procul aufugere à conspectu Dei, ut nō

amplius ejus vocem audias, & eò curre, quò desperatio & cæcitas te conducunt; Altera est occurrere huic misericordiæ, quæ tibi porrigit manum, & revocat ad salutem.

Elige! Ah dicit Sanctus Petrus, *quem ibimus? Verba vita aterna* habes Divine Salvator, gratia & vita sunt in labiis tuis ad effundendum se supra homines: Cor meum suspirat & desiderat unam & alteram. Sum peccator & mortuus. Ego intra me habeo mortem & peccatum, quæ me opprimunt. Non remanet mihi, quàm unicum mortuum vitam, & æternitatem penarum. *Quo ibo ad quarendum remedium? Quo ibo, nisi ad te? Verba vita aterna* habes Examina hæc duo verba, & conare intelligere id quod tibi de summitate Calvarie respondetur. Nec ego possum tibi aliquid amplius dicere, quàm quod modo tibi dixi.

Habes magna crimina, sic necessitas habes magnam misericordiam. Eas ad Calvariam montem, in hoc unico loco ea invenies & in hoc unico loco debes eam quaerere.

Verum est, quod ibidem tibi objicie-
 tur, quod effuderis sanguinem Salvato-
 ris, & quod sis parricida, qui eum cruci-
 fixisti; ostendent tibi in summitate Arbo-
 ris enormissimum omnium criminum, &
 hoc quidem tibi attribuetur; Sed ne pa-
 veas, habe solummodo curam, ut imme-
 diatè quò ingrederis & vides Crucifixum,
 facias egredi veritatem de corde tuo & de
 ore tuo. Confitearis, quod sis plenus cul-
 parum, contra quem cœlum & terra de-
 siderent vindictam : *Iniquitatem meam*
ego cognosco. Videbis statim egredi Mife-
 ricordiam de corde Dei ad tibi obvian-
 dum, te exosculandum, & tibi jungen-
 dum supra labia tua gratiam cum veritate
 tui doloris & confessione tuorum errorū.
 Loquere & confitère tua crimina, di-
 cendo cum Davide : *Peccatum meum*
contra me est semper. Verum est Domine,
 mea ingens culpa, quæ infinitam multi-
 tudinem meorum peccatorum in se con-
 tinet, est tecum in cruce, sed tua magna
 misericordia ibidem etiam est ; per hanc
 dirige intentiones tui cordis, & per hanc
 responde responsum, quod meis lachry-
 mis

mis voles dare: *Miserere mei secundam
 magnam misericordiam tuam.* Non
 ploro misericordiam Angelorum & Sa-
 ctorum, nec misericordiam Dei gloriam
 in cœlis; necesse habeo magnæ & super-
 mæ misericordiæ, quæ non invenitur
 in Deo crucifixo. Hic, cujus causa mori
 fui, solus est, qui me resuscitabit. Col-
 lige multitudinem tuarum gratiarum &
 remissionum, quas unquam à confusio-
 ne mundi peccatoribus concessisti.
collige eas hodie pro me solo. *Secundam
 multitudinem miserationum tuarum.*
 Invenies in me omnes peccatores, ne-
 cesse habeo etiam apud te invenienti-
 omnia beneficia & amorē, quem usque
 ad illos convertendos impendisti. Do-
 ne Salvator, glorifica tuam potentiam
 & fac videre in una creatura tam cri-
 nali, quid sit Deus, & quid possit
 gratia in corde desperationis pleno.

Impende tempus tuum quantum
 teris talibus cogitationibus, & per
 tudinem tuorum actuum contritione
 juva misericordiam divinam effunde

super te multitudinem suarum benedictionum.)

REGULA QUARTA.

Vadam ad collem thuris.

Cant. 4.

PARAPHRASIS.

*Vadam ad montem Incensi, ad me elevandum per orationem & per poenitentiam usque ad plagas & vulnera Jesu Christi, formando in mea anima characterem suorum dolorum, & in posterum non aliã vitã vivam, quam illã, quam de corde ejus sum-
psero.*

REFLEXIO.

Ecce methodum, quam observare debes in solitudine illis diebus, quibus tempus habes audiendi tuam conscientiam, & considerandi id quod, hæc, tibi dicere prætendit.

b 4 Narra

Narra sapius tibi ipsi historiam tuorum miserabilium annorum, & omnia illa que occurrerunt in illis funestis occasibus, in quas te societates humane induxerunt. Recordare uniuscujusque tuorum peccatorum, & de qualibet suspirare, plorare, & voce actus Contritionis dignos gratiarum, quas mors Salvatoris tibi promeruit, & que te retraxerunt de Inferni latrone.

Dic, Domine, id quod me quam maxime affligit in his peccatis tam enormibus, est, quod cor meum sit nimis debile ea odio prosequendi. Ah revera nimis parum pro corde meo, & nimis parum pro cordibus meorum Confessorum, qui illa cognoverunt, & qui mecum deflexerunt: vellem habere cor da omnium hominum, & omnium Angelorum, & de hac multitudine cordium simul junctorum formare contra meam ingratitude imprecationes & odia fortia, ut sint equalia mea tristitia mei infortunii. *Cor mundum crea Deus.* Domine impende tuam potentiam & misericordiam, creando

hoc novum, cum quo tibi satisfacere, & te amare valeam.

Hoc desiderium placebit Salvatori, sicut ipsi placuit desiderium Davidis & Sancti Petri, & tot aliorum peccatorum conversorum, qui postquam annos impleverunt suspiriis & fletibus, ultimò hinc fletus facti tenuiores, informarunt se, an non aliquis in mundo sit, qui possit facere renasci in anima eorum aliquam scaturiginem talium amararum aquarum, quæ nunquam cessarent, sed toto eorum vitæ tempore durarent. *Quis dabit capiti meo aquam; & oculis meis fontem lacrymarum?*

Dic idem contemplando tuum Dominum Crucifixum. Dic sincerè ex corde & cum talibus verbis, quæ non sunt quam suspiria Amoris: *Quis dabit capiti meo aquam?* quam essem felix si viderem egredi ex meis oculis torrentem lacrymarum, quæ se conjungere possent torrentibus sanguinis mei Dei, & currere cum his ad unumquemque locum, in quo mei errores fuerunt commissi, ut ubique tibi rescitum fuit, me fuisse peccatorem,

pariter resciaur, quod ploraverim, & ubique videantur æterna signa meæ penitentia. O populi, qui unquam audistis loqui de scandalis meæ vitæ, venite & audite meos clamores, & meas lamentationes, venite & videte dolorem meum. Aspice mi Deus & considera id quod est in mea conscientia; Spero tamen in te, etiam in statu in quo sum; sis tam benivus & in hoc pariter me dilige; ad minimum non dedignare me aspicere, sed relinque de tuis oculis virtutem, quam tibi dat gratiam & vitam. *Vide Dominum & considera.*

Deus te videt & audit tempore horarum sanctarum horarum dum sentis remissionem tuos dolores & convulsiones tuæ afflictionis conscientia. Non intermittere te consolari, dicendo tibi intrinsecè & iteratim quod tibi tot vicibus dicere curavit per Evangelistas & Prophetas, quod peccata tua sint remissa & deleta, & quod in corde tuo nulla macula remaneret.

Scio hoc quidem divine Salvatoris memoria eorum adhuc apud te remanere

Ah magne Deus, quàm parum me hoc
 consolatur, dum mihi dicitis: *Ego te ab-*
solvo. ut hoc perfectè fiat, deberes tu,
 qui nihil ignoras, excogitare inventio-
 nem, ignorandi id quod commisi, & ob-
 liviscendi id quod mihi accidit, dum cri-
 minalem & scandalosam vitam age-
 rem.

Qualis enim modus vivendi, vivere
 in presentia Dei, qui videt meas infide-
 litates, & qui earum adhuc reminisci-
 tur! Qualis modus me consolandi, dum
 qualibet die ex parte Dei mihi de novo
 dicitur, quod mea peccata in ejus effu-
 so sanguine lota fuerint; dum alia ex par-
 te in audio, quod mea peccata adhuc
 appareant coram oculis Dei, quod in
 omnem æternitatem apparebunt, quod
 inter splendores Paradisi sæculum mea-
 rum ingratitude erit unum ex spe-
 ctaculis æternitatis! *Posuisti iniquita-*
tes nostras in conspectu tuo, sæculum
nostrum in illuminatione vultus
tui.

Deus qui videt cum complacentia hos
 timores & tui cordis inquietudines, eas

b 6

præ-

Consilia Sapientia,
prævenit, & voluit tibi dare plenariam
consolationem.

Quia durantibus his familiaribus col-
lutionibus te consolatur, tibi loquitur
ut Deus, qui per unum ineffabile mir-
culum extendit suam potentiam, eor-
que etiam omnia obliviscendi, & spe-
liendi memoriam tuorum peccatorum
aliquam abyssum, ex qua nunquam al-
pius egredientur:

*Disponet iniquitates nostras & pro-
cedet in profunda maris omnia peccata no-
stra, quoniam volens est misericors.*

REGULA QUINTA

*Generositas illius glorificat, & in
tabernaculo habens Dei, Sapientia*

PARAPHRASIS.

*Nobilitas & potentia Gratia divina
glorificantur per hominem qui virtute
militat, cum Deo.*

REFL

REFLEXIO.

Principalis obligatio personarum sanctarum & virtuosarum est, glorificare ipsam sanctitatem. Multi devoti id non faciunt: videmus in illorum actionibus aliquas indiscretionem, quæ dant ansam libertinis vilipendendi hanc virtutem divinam.

Nescio an sit aliqua innocens ambitio, velle imitari Sanctos in suis actionibus minus imitabilibus, & magis miraculosis: hoc tamen scio, quod hoc non sit glorificare sanctitatem, velle esse sanctiorem, quam ipse Deus velit. Idem est cum devotione, quod cum ipsa sanctitate. Qui nimis multum de una aut altera habet, adhuc de nulla sufficienter possidet. *Non plus sapere quam oportet sapere, sapere ad sobrietatem.*

Possim pariter dicere, quod hoc multum sit sapere, qui non æstimat pietatem Christianam, & qui ordinariè causa est, quod tam parum respectus pro illa in mundanis societatibus habeatur.

b 7

Hoc

Hoc infortunium non provenit à devotione Sapientum & Sanctorum, sed à vera stultitia scrupulosorum & falsa sanctitate hypocritarum.

Non velle ire ad cælum quàm per vias obliquas, & per Regulas quæ incognitæ sunt Ecclesiæ & Theologiæ; sed persuadere, quod sit una criminosa negligentia, non velle potius mori, quàm rumpere aliquod jejunium in Quadragesima, dum periculosâ laborat infirmitate; quod non sit mortuum, quàm Christianum aut prædestinatum, si quis non moriatur per violentas mortificationum, & non faciat contra seipsum, quod fecere Tyranni contra Martyres cujuscunque sæculi. Tale Regulæ collaudatæ per Novatianos & Montanistas non fuerunt unquam veræ gloria devotionis & personarum devotarum, sed erant sæpius gloria eorum Directorum, qui judicârunt quod sint vela propria ad cooperiendum suas insipientes hæreses, & qui desiderârunt, dum nobis tales devotas personas pervertas spiritu & sanctitate per jejunia & vigi-

gillas monstraverunt, quod debeamus
illas aspicere tanquam probas incontestabiles sanctæ vitæ, quam eorum Conductores ducunt, & sanctitatis doctrinæ quam docent.

Sis devotus, sed scias, quod si non posses esse devotus, quàm cum aliqua devotione illaudabili, aut veraciter non æstimabili & ridicula, quòd potius planè non deberes esse devotus. Non seras ad sanctuarium sub nomine hominis spiritualis & mortificati tales errores, qui causant risum tam bene sapientibus quàm aliis personis, & qui ipsis ansam præbent, etiam contra propriam voluntatem te vilipendendi. Est enim res vituperosa, & quæ sæpe etiam in modestis conversationibus accidit, quod ordinariè tantùm de personis devotis loquantur, ut accusent & censurent earum actiones.

Non augeas numerum eorum, qui huius rei sunt causa; quod tamen facies si conaris accommodare devotionem cum certis modis vivendi, de quibus lingua Libertinorum justè recreationem sumit,

sumit, & quos ipsa conscientia verorum
Sanctorum tenetur condemnare.

Ex quorum numero tu pariter eris, si
redeundo ab Ecclesia post longas con-
templationes ad pedes Altarium, re-
fers demum displicentias, cholerae
alias importunitates tui humoris pla-
stici & melancholici. Una ex pri-
mariis regulis eminentis sanctitatis est,
ut vivamus domi nostrae eo modo, quo
viveret aliquis Angelus. Si hoc nimis
multum est pro te, vivas tanquam ho-
mo rationalis; ad minimum non vivas
tanquam aliqua fera bestia, & non des-
ansam tuis domesticis conquerendi omni
horâ, & tibi attribuendi, id quod di-
ctum fuit de una indiscretè devota per-
sona, quod quô magis ipsa jejunet &
preces ad Deum fundat, eò magis est
insupportabilis & cholericæ.

Recordare quod ille sit verus sanctus
in hoc mundo, qui scit, quod vera pi-
etas & vera civilitas sit una identica re-
tus.

Attende super omnia id quod com-
munissimum est in vita quarundam spi-
rituum malorum

malium personarum, ne ponas tuas capitulos, & inobedientias, ac tuas inclinationes ad diuturnas assiduitates & consuetudines superstitionis in numerum tuarum obligationum & tuarum virtutum.

Reijce fortiter ex tuo capite stultitias imaginationis, sicut sunt illusiones, anxietates, inquietudines formatae per somnia, & non relinque, ut aliquis timor chimericus, nec aliquis fumus terrae & inferni misceatur tuis cogitationibus, in quibus Deus nihil nisi divinum voluit videre.

Tine peccatum mortale, & fuge illud plus quam ipsam mortem, sed ne time nomina & figuras peccati. Dæmones utuntur etiam rebus innocentibus, & puris, quibus componunt similitudines peccatorum mortalium, ut terreat devotas & timidias fœminas. Non expavescas, & non fac ridere sapientes ob tuum errorem & timiditatem, sicut tu rides aliquem infantem, qui timet & fugit dum videt aliquem serpentem æneum in extremitate alicujus fontanæ; sicut enim nihil

nihil minus venenosum & minus periculosum est, quàm tales Dracones aerei, & talia monstra ænea atque argentea, quæ videmus in aliquo Pælatio; pariter etiã nihil minus obnoxium peccato & impuritate, quàm hæc spectra peccati, & fœditates horribiles, quæ demones consueverunt formare in imaginatione etiã castarum Virginum. Gemunt & in desperationem aguntur sicut si essent damnatæ. Indignati rident has desperationes. Habe cum illis compassionem, sed illos non imitare. Eleva te tam altè quàm possis supra has phantasias interiores.

Libertas, tranquillitas, animositas, & sapientia debent ingredi animam tuam cum vera devotione: ad minimum verum est, quod excellentissime dixit quidam sanctus Pater, quod fieri devotum, sit recipere ex beneficio gratiæ id, quod hæc inter fortissimas & pulchras qualitates tempore nostræ civitatis nobis denegavit. Esset mirabile infortunium, si tibi contrarium accideret, si tu qui semper fecisti ap-

parere bonum iudicium , dum negotia
hujus mundi tractares , hodie dum re-
solvisti te Deo serio tradere , incipe-
res exercitia tuæ vitæ devotæ per actus
inciviles , feroces , cogitabundos , phan-
tasticos.

Oportet quantum est possibile , ut
nulla ex pulchritudinibus & magnitu-
dinibus propriis humano ingenio tibi
defat , dum recipis gratiam. Est res
indeeens & illaudabilis videre magnos
peccatores , qui apparent coram oculis
mundi cum magno honore , & magna a-
nimofitate ; & videre devotos , qui vi-
dentur credere , quod non sit una ex ob-
ligationibus devotionis corrigere errores
sux naturalis timiditatis & pusillanimita-
tis.

Verus modus conjungendi in nobis
perfectiones de quibus loquor , & per-
fectionandi gloriam vitæ Christianæ &
spiritualis , est habere curam ejus , quod
nobis citatus textus denotat , qui con-
tinet illa pulchra verba , quæ scri-
psit Salomon , quod nempe nostrum
principale exercitium debeat esse , con-
versari

ver fari cum Deo , & vivere familiariter
cum ipfo. *Generofitatem illius glorificat,
contubernium habens Dei.*

Verum est , quod Deus fit nofter Do-
minus , & quod locus qui tibi propius
est in præfentia ejus , fit locus humilior
sub pedibus ejus , & adhuc magis infe-
rius , quoufque possibile est. Nihilome-
nus à tempore quo ipfum verè amas , &
à quo cum Magdalena durante cordati
converfatione fruere apud ipfum privi-
legio magni Amoris , licentia hujus glo-
riofæ qualitatis est , ut eum contemplan-
tanquam tuum æqualem , & ut ipfi
mose dicas : *Dilectus meus mihi , & ego
illi.* Ego tibi & Tu mihi.

In templo tempore adorationis & sa-
crificiorum appare coram ipfo , tan-
quam umbra annihilata cum fubmiffione
& refpectu : fed in locis & tempore tua
libertatis affuefcere id agere cum ipfo ,
quod facis qualibet die cum iis qui te
mant , & quos tu amas. Est enim ipfe
pariter tecum : Dic ipfi idem , quod
illis diceres : loquere cum ipfo de
tuis negotiis , de tuis intentione-
bus ,

bus, de tuis desideriis, de tuis anxietati-
bus, & de omni eo quod te atinet. Ha-
be cum ipso, quantum potes, intimas
familiaritates, & secretas communica-
tiones; Dic ipsi omnia, quæ excessus A-
moris tibi inspirabunt, & nihil minus ti-
meas, quàm pavere coram hoc tuo Spon-
so, cui nihil magis displicet in animabus
sanctis, quàm pavor & diffidentia, &
inquietudines alicujus conscientiæ scrupu-
losæ.

Supremus quidem ipsi respectus de-
betur, sed cum te amare velit, & à te te-
nerimè amari, maximus honor quem
à te desiderat, est, quod velit, ut ipsi lo-
quaris, sicut illi qui te amat, & ut ipsi di-
cas tuas intentiones cum omni libertate,
teneritudine & confidentia. Dic ipsi o-
mnia quæ circa te fiunt, & quæ tibi acci-
dunt, quanquam idem ipse sciat, vult ta-
men id à te ipso etiam audire. Et quam-
vis sit Deus, desiderat tamen illud scire,
quia te amat, & quia omnia quæ tibi ac-
cidunt, sunt pro negotio & interesse sui
Amoris.

Dico itaque quod hæc conversatio
cum

cum Deo , glorificat tuam devotionem ,
dat cognoscere potentiam , pulchritudi-
nem & sublimitatem , & constringit pec-
catores etiam superbissimos ipsum Deum
honorandi & admirandi.

Ratio hujus est , quod duranti-
bus his conversationibus internis Deus tibi
loquitur , non quidem in foris
& in nocte , uti Josepho , nec etiam
uti sancto Paulo per sonoram , & i-
multis auditam vocem , sed sicut illi
cui amata sponsa per voces enuncia-
tas immediatè ad cor ipsum & forma-
tas per suspiria ejus , qui illa enuncia-
vit , hoc est per suas aspirationes , & deti-
niores impressiones.

Uno verbo , in his conversationibus
observat Deus eandem methodum , quam
nos observamus erga Amicum cui ali-
quod secretum confidere volumus , in
presentia alicujus Societatis , quia illi
audire non debet.

Ducimus enim eum ad partem , &
applicamus nostrum os auriculæ ipsius
& loquimur ipsi tam suaviter & tam
vicinè , ut noster halitus cum nostris
verbis

verbis auriculæ ejus ingrediatur, & ut
eodem tempore quo nos audivit, re-
cipiat pariter dolorem & alias impres-
siones nostri halitus. *Ducam eam in
solitudinem, & loquar ad cor e-
jus.*

Ecce id, quod facit Deus, dum
vult instruere aliquam sanctam Animam
in eo, quod debet facere in quacunque
occasione: conversatur cum ipsa de o-
mnibus rebus, quarum ipsius interest
scire, & communicat ipsi supra unam-
quamque suas secretas intentiones, sed
hoc ita suaviter & veraciter de corde
ad cor peragit, ut à nemine quàm ab
ipsa sola percipiatur. Non est vox
sola, uti Propheta dicit, quæ loqui-
tur, *Sed quasi sibilus aura tenuis.* Et
quasi halitus seu inspiratio divina, quæ
se diffundit deliciosè super cor homi-
nis, & quæ cum instructionibus & il-
luminacionibus suis infundit ardores &
potentiam, quæ ipsi est necessaria,
& quam exoptat ad se bene regen-
dum.

Dico potentiam & alias qualita-
tes

res caelestes ; quia sicut tum temporis & scursus hujus incomparabilis Domini non sunt proprie aliud quam inspirationes, suspiria & halitus sui Amoris ; in sunt proprie loquendo , aliud nisi quam emanationes seu expressiones suae Sapiaentiae, suae intelligentiae, & suae benignitatis, quam conservat in nobis, & cum qua in hac gloriosa unione & cordiali conversatione diffundit suis verbis omnia, quae potentiae, gratiae & facultatis Deus inspirare potest.

Ita est dicit Sanctus Bernardus, his illi infusa halitus & inspirationes exentes de Spiritu sancto , quae in die, quo creatus est Adam , diffusae super statum luteam , fecerunt nasci unam animam immortalem, & unam viventem imaginem Divinitatis ; quae pariter diffusa supra faciem Moysis in monte Sinai ipsam transformarunt in Angelum lucentem, *ex consortio sermonis Domini.* quae similiter diffusae super Apostolos fecerunt ingredi Spiritum sanctum in eorum animas , cum potentia remittendi peccata & sanandi omnes infirmitates generis hu-

mani. Hæ ipse sunt illæ, quæ dum transiges
 suavia temporis momenta, respirando
 in sinu tui amantissimi Sponsi, pellent
 ex corde tuo omnem levitatem, timidi-
 tatem, illusionem, ignorantiam, & ibi-
 dem facient renasci omnes gratias, quæ
 te hominibus & Angelis reddent amabi-
 lem. Sic exeundo Tu qui mundanis ho-
 minibus tam sæpe dedisti causam vilipen-
 dendi vitam devotam, apparebis coram
 illis in statu & cum qualitatibus, quæ co-
 gent hunc cœcum mundum aperire ocu-
 los, & confiteri, quod devotio ornata
 gratis Jesu Christi exornet naturam, &
 quod inter personas, quas amamus & ad-
 miramur, non sint digniores amore &
 admiratione, quàm personæ veraciter
 devota. *Generositas enim ejus glorificat con-
 tubernium habens Dei.*

Sed nota, cùm loquamur de felici de-
 votione, quod ejus privilegia, de
 quibus loquor, & quorum methodus
 consistit in vivendo familiariter cum
 Deo, sint talia, ut in cœlo ordinariè nec
 tibi aliquid denegetur, nec illis, qui ali-
 quam partem in tuis precibus habent.

Liber II.

c

Dico

Dico tibi, quod accidat apud Deum, quod accidit apud Reges: verus enim sæpe unicus modus obtinendi omnium aula Regum est, ut aliquis sit familiaris, & possideat gratiam loquendi confidenter, & cum tali libertate, cum qualis ipsi loqueretur.

Quam sæpe ibidem videntur personæ magni Stemmatis & magnorum mitorum, quæ post longas orationes, & respectuosas petitiones plenas fractionum, & sapientium demonstrationum, redire coactæ sunt, abire absque ulla petitione obtenta. Interim dum una Sunamitis, una Esther quæ modum invenit ad ipsum conueniendi, & se familiarem reddentem, obtinet omnia quæ desiderat, ita illa ipsa rogetur suas inclinationes, & petitiones confidenter proferre. *Quæ habes Esther? & quæ est petitio tua? Etiam si dimidiam partem Regni impetieris, dabitur tibi.*

Non nego, quod humiles & reverentes orationes conjunctæ cum ieiuniis, lacrymis, & aliis devotionum

atibus, quos animæ sanctæ in Ecclesiis solent praticare, sint valde bonæ, certissimè sunt bonæ, & sæpe efficacissimæ, sed secreta sapientiæ Dei, & suæ repulsæ rationes nobis sunt impenetrabiles.

Dico solummodo, quod excellens modus efficaciter orandi sit, dum inter suaves teneritudines hujus solitariae discursus, innexus brachiis tui amati Dei, confidenter ipsum alloqueris, super cor ejus suspirando; Dico quod hæc suspiria obtinebunt id, quod longe aliorum orationes, & eorum fervorem inventiones obtinere non poterant.

Sed recordare quod talis sit status alicujus Animæ, quæ nihil nisi Deum amat. *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* Non sis apud DEUM, sicut Aulici apud Principes expectando illorum dona: Non quære aliud apud Deum, quàm felicitatem apud eum existendi: ita ut illius sola præsentia sit tua quies, spes & vita. Quando Deus videbit in corde

corde tuo, quod nihil ames, quam ipsum solum, sufficiet ipsi ad te exaudientem, videndo in corde & memoria tua omnes illas res, quæ tibi fuerant recommendatæ, & pro quibus ipsum exoritur desideras.

REGULA SEXTA.

Fons vita, eruditio possidentis.
Proverb. 16.

PARAPHRASIS.

Doctrina est una ex fontibus vitæ, quæ illam possidet. Ignorantia & morositas sibi similes in multis rebus. Spiritus hominis, qui est ignorans & nihil sciens, est in suo corpore sicut in arca septuaginta: Vita quæ ibidem sola remanet, nihil amplius est, quam vita bestiarum, vel umbra vitæ spiritualis. Ignorantem, secundum mentem Sapientis est esse unam certam speciem creaturarum, quæ plures annos transigit ab ipsa natiuitate usque ad mortem.

absque tamen ipsa vita. Perierunt quasi non fuissent, & nati, quasi non nati.

REFLEXIO.

Sicut scientia est una pars nostræ perfectionis, ita est etiam una pars nostræ felicitatis: sis sapiens ad minimum tantum, quantum obligaris per leges naturæ, Religionis, convenientiæ & honoris. Cujuscunque ætatis etiam hodie existis, & quameunque conditionem habeas in mundo, necesse est, etiam pro statu tantum honesti viri, ut non ignores Philosophiam, moralem Physicam, & Theologiam Christianam.

Multa tamen addiscere non potes absque multo labore, & non eundo ad Professores, qui publicè vendunt has nobiles scientias. Non est amplius pro te studere sub ipsis aut frequentare illorum scholas; sed tempus est ut cogites ad æternitatem, & addiscas modos illuc feliciter perveniendi.

Magistri & Professores hos te modos docturi,

docturi , jam à longo tempore expectant. Ad minimum nullum laborem habebis illos quærendi , inveniuntur ubique circa te , & satis prope apud te tibi secretò ad cor ipsum loquendo : Non eas procul , redeas ad te ipsum , & audias id , quod tibi dicent. Ecce aliquas Reflexiones , quæ te iuvabunt melius hos Magistros intelligendi , & utilitatem ex eorum discursibus sumendi.

Scias itaque , quod à tempore quo incepisti vivere , fueris coactus per legem naturæ cognoscere tres veritates : Primam , quod sit unus Deus , qui tibi dedit vitam ; Secundam quod sis aliquod nihil , ex quo venisti , vel creatus fuisti ; Tertiam , quod sit Jesus Christus , qui te redemit , & te resuscitabit à mortuis.

Invenisti dum nascereris , tres Magistros seu tres voces ordinatas te habere lectiones docendi ; nempe vocem Naturæ , vocem Mortis , & vocem Evangelii seu Gratia. Hisce tibi non est discursus , sed tres materias meditationis presento.

Dico ante omnia, ut scias in perfectione id, quod tibi in morali necesse est scire, quod necesse sit, te reddere Discipulum mortis & studere sub ea.

Mors non loquitur, sed habet aliquod silentium, quod est compendium Doctrinae Prophetarum & Apostolorum, & quod continet pulcherrimas Instructiones, quas ipsi tibi reliquerunt ad bene vivendum, & bene respondendum in omni occasione difficultatibus tuæ cæcæ conscientia. Omnia Consilia SS. Patrum sunt sub lingua mortis. Miraculum est, quod hæc nihil loquendo ad cor tuum ingredi faciat sua consilia, & suas instructiones, & id faciat cum tali methodo, tali eloquentia & tali expressione, quod illi sancti Doctores nunquam poterant imitari. Illa hoc facit, dicit Salomon, qualibet vice, quâ se præsentat coram oculis tuis, & te vocando ad aliquam domum, in qua tibi monstrat per faciem alicujus morientis personæ sententiam, quam cælum contra te enuntiavit, quod nempe oportet mori, & cras esse in statu, in quo hodie moratur hic moribundus. *Testamentum hujus mundi, morte morieris.*

Salomon vult insinuare, quod dicitur factu
 homines moriuntur, formatur in labor cum o
 eorum certa aliqua scriptura, quam quia
 libet scit legere, & ubi unusquisque legi
 hanc duo verba: *Hodie mihi, cras tibi* h
 Propheta hoc vocat eorum Testamen
 tum, quod mors scribit pro illis, & quod
 facit videre eorum hæredes & alios testes, h
 qui lectum circumdant. Omnes hoc te
 gunt, & omnes intelligunt; Tu illud
 iam sæpe legisti; O magnalia mundi! Et
 exinde dicit sanctus Gregorius: *Discite*
 quod hæreditas, quam unusquisque a
 tuis Antecessoribus tibi reliquit in
 mento sui excessus de hac vita, sit, quod
 morieris sicut illi, & quod tuæ divitiæ
 tuæ dignitates, & omnes tuæ hodiernæ
 magnitudines erunt intra paucos dies il
 quod fuerant antecederent, nempe pul
 vis, cineres, & nihil. *Pulvis es, & in
 pulverem reverteris.*

De tot Genitoribus, quos ab origina
 mundi habuisti, non est unicus, qui non
 approbaverit hoc testamentum, & qui
 tibi non reliquerit hanc hæreditatem.

Testamentum, exclamat Salomon,
 quod tantum aliquis juvenis homo, dicitur
 factu

factus per latrocinia patris, legere potest
cum quadam attentione, ut brevi deve-
niat injustè divitis & hominis damnati
heres sanctus & felix.

Lege itaque sed considera, quod ma-
gnum lucrum hujus contemplationis vel
hujus lecturæ non consistat invidendo id
quod tibi mors monstrat, sed recordan-
do, quod ipsemet vidisti.

Postquam enim hæc tibi monstravit in
fundo alicujus sepulchri unum exercitum
vermium circa faciem, quam non dudum
adorasti, & postquam illa te coëgit
confiteri, quod hæc putredo fuerit
Idolum: Verbum, in quo includit
omnes has instructiones, & quod
menti tuæ insculptum habere desiderat,
est: *Memento Homo.* Memento i-
gitur Juvenis id, quod modò vidisti
in tumulo, & quam exinde salubrem
doctrinam didicisti aut discere debui-
sti.

In veritate pro perfectè addiscenda
morali instructione, sapienter & Chri-
stianè vivendi, parum est aspicere per-
sonas sepultas aut expirantes. Nullus

est hominum, qui dum id videt, suos Propinquos & Amicos jacentes in lecto moribundos, non cogitet de negotio alterius mundi, & non formet in corde suo aliquas intentiones conversionis & poenitentiae: Sed post cras invenimus omnes tales cogitationes in memoria nostra deletas tanquam somnia; nescimus amplius quid heri viderimus, & quid heri voluerimus. Inde vana & libera consuetudo vivendi, sunt adhuc in corde nostro taliter fixae anteceder, iterum incipimus vivere sicut peccatores, qui obliti sunt, aut nunquam sciverunt quod mors in mundo invenitur.

O Mortales, exclamat ipsa Mortalitas non solummodo in Ecclesia, dum deploratur, aut funerales ceremoniae vestri Fratris peraguntur, qui heri sine ulla confessione, & cum duodecim annorum impoenitentia mortuus est, debetis addiscere scientiam, quam docuit, sed saepius recordari hujus infelicis obitus. *Memento.* Habe & conserva firmiter in memoria cogitationem hujus mor-

is, quamcunque mutationem fortunæ
subeas, aut in quocunque loco mundi
inveniaris. Accipe hanc memoriam te-
cum ad omnes societates, & recordare e-
jus interim, dum alii rident, & alias recrea-
tiones habent. Præbe illi aurem, quid
tibi dicat & sine ad cor tuum ingredi
hanc scientiam.

Ingredietur, ne dubita, tam ignorans
quam hodie esse poteris, tam scitò non
indigebis amplius Casistis, qui te do-
ceant obligationes vitæ Christianæ, &
quos interroges, ad quid obligetur tua
conscientia. Hæc eadem tua conscien-
tia omnia sciet, & erit capacissima se ip-
sum instruendi. Non permanebis apud
piores tuas cogitationes eundi & ex ore
Doctorum extrahendi per ambages re-
media contra tuos justos metus, nec et-
iam illos amplius ita informandi, ut co-
gantur tibi consilium dare, potius pec-
cata tua ad alterum mundum tecum
ferendi. Timor Mortis introduxit
medicinas, & oblivio Mortis Casi-
stas.

Denique inter omnes recreationes,
inter omnia negotia, & in quacunque
vitæ occasione obliviscaris ejus quod
dixi. Interroga mortem & conve-
sâre cum ea; Hæc eadem tibi omnia
sapientiam tradet moralis doctrina,
magis, quam omnes rigorosi Prophe-
tæ, qui scribunt in suis libris, & lo-
cunt in suis Concionibus tam mirabi-
lia de periculis subitanæ mortis in-
lo statu; qui tamen extra cathedram ob-
liviscuntur omnium quæ dixerunt, &
impunè vivunt in suis irregularitatibus.
Hic esset optimus liber moralis doctrinae
in tuo triclinio, qui fuerat Imperatoris
Heraclii, nempe caput alicujus mortui
cum his verbis in fronte: *Hoc eris cras
quod sum hodie.* Quascunque difficul-
tes habebis in conscientia, hic admi-
bilis Calista tibi omnes solvet, & ad
omnes respondebit.

REGULA SEPTIMA.

*Dedit illi scientiam Sanctorum,
honestavit illum in laboribus.*

Sap. 10.

PARAPHRASIS.

*Deus contulit homini prudenti scientiam
Sanctorum, qui eam gloriose impen-
dit negotiis, in quibus lumen hujus
divina scientia direxit ejus actiones,
& eum posuit in numerum magno-
rum hominum*

REFLEXIO.

DIXI, quod una pars tuæ felicitatis
in hac vita mortali sit esse sapien-
tem, & una pars scientiæ propriæ ad
tuam professionem sit Theologia.

Tu fortasse hoc admirationi duces,
cum tamen jam à longo tempore incepe-
ris illi studere, & in illa laborare. Primæ
lectiones, quas audivisti, dum venisti in
hunc mundum, & primi labores, quos
habuisti

habuisti in cunis, fuerant addiscere & pronun-
ciare articulos principalium My-
steriorum nostrae Religionis Christi-
anae.

Ita ut quantum te iuvare valeo pro-
veniendi ad eum felicem statum, de
quo tibi loquor, & quantum adju-
re valeo illis instructionibus, quae
tibi tum temporis datae fuerant, non
aliud habeam quam hoc verbum; *Christiane*:
Cujuscunq; conditionis etiam
sis, id quod ab aetate duorum annorum
tempore orationis ore dixisti, id nun-
quid dicas ex corde, ita ut id quod
tibi, perfecte credas. Quia quemadmo-
dum omnes lectiones mortis sunt inclo-
sae hoc verbo: *Memento*, ita etiam om-
nes lectiones Evangelii sunt pariter in-
clusae huic alteri verbo: *Crede*.

Non imagineris tibi, quod ut fias ma-
gnus & verus Theologus in Schola
Christi, necesse sit, cognoscere veritates
hujus sanctae doctrinae per experientiam
oculorum aut speculationes mentium
aut ratiocinia Magistrorum & Docto-
rum, qui impenderunt suam vitam ad pe-
netrandum

penetranda hæc secreta impenetrabilia.

Magistri etiam doctissimi nihil certissime sciunt in hac Theologia supernaturali, nisi id quod sciunt per ipsam fidem: Ut igitur idem scias quod illi sciunt, totum consistit in confitendo sincerè & ex corde, considerando per devotas reflexiones illud ipsum quod didicisti à primis tuis annis, & illud quod primæ mulieres, quæ te educârunt eo tempore crediderunt, dum te in fide instruerent.

In tuis quotidianis devotionibus adora cum profunda submissione mentis illas propositiones, quas sacra Scriptura tibi annunciat de Trinitate Personarum, de Incarnatione Verbi, de Resurrectione generis humani: & hinc dum vides hæc Mysteria ineffabilia, corpore prostrato ante Altaria & mente elevata cum admiratione & amore enuncia hæc verba: *Credo Domine, adjuva incredulitatem meam.* Credo Domine, sed & Adorabilis Magister vitæ meæ, sustine debilitatem & ignorantiam meam per gratiam tuam. Tali modo dico pro certo, eris Theologus suffi-

sufficienter doctus, imò doctior quam
illi sapientes & superbi Professores, qui
loquuntur de Trinitate sicut Angeli, sed
credunt minus, quam tu id, quod pro-
ferunt & loquuntur.

Firma fides & Symbolum Aposto-
rum insculptum cordi tuo per diges-
Sancti Spiritus te elevat in momentum
usque ad eum statum capacitatis, ad quem
ipsi Angeli vellent aspirare, si venirent
hunc mundum, & vivunt nobiscum
promereantur placere Deo, ponique
numerus Electorum. Principalis eorum
occupatio secundum meum iudicium
esset illa, ad quam ego te invito, nempe
contemplari & confirmare per constantem
actus alicujus obedientis & cœci Am-
prima verba Testamenti JESU Christi
*In principio erat Verbum; & Verbum
ro factum est.*

Non dico hoc ad vituperandam
& laudabilem curiositatem, quam
habere, dum es in Ecclesia, audientibus
quod concionantur de his Myste-
Theologicis, vel quod desuper
quantur Docti in suis Conventibus

at familiaribus conversationibus.

Contrarium dico, quod nempe tibi, cuiuscunque conditionis fueris, summe honorabile sit, illos audire, ut & tu in occurrentibus desuper sapienter & doctè loqui valeas. Adjungo, quod quantum propter tuam nativitatem aut ingenium præmines plebi & populo, tantò magis habes aptitudinem concipiendi has eminentes veritates & gratias, aliis istas communicandi, & in conversationibus de illis loquendi,

Est certissimè signum aliquod præminens in persona alicujus qualitatis habere inclinationes contemplandi sublimitatem Mysteriorum nostræ Religionis, & conandi indagare illa quæ abscondita sunt sub parabolis Evangelii & ænigmatibus Prophetiarum. Absque dubio tale coraliquid altissimi & nobilissimi continet, quod sibi complacet in similibus contemplationibus, quæ sunt gaudia Angelorum.

Notissima sententia Tertulliani (quod anima hominis naturaliter sit Christiana) pertinet particulariter ad animas sublimiores.

miores. Tales animæ sunt illæ quæ nascuntur cum secreto instinctu venerationis etga personam Salvatoris, & cum sancta ambitione se perfectius extollenti per cognitionem magnalium Theologiæ, & magnalium beneficiorum etga genus humanum.

In veritate scimus quod ipse sit, qui nobilitat nostram naturam, & qui ex ultimo statu brutalitatis, quò malitia serpentis etiam infra ipsa animalia infamiora nos cadere fecit, nos infinite elevavit supra omnes bestias, supra Dæmones, & supra ipsos Angelos, nos ponendo in primum honoris locum inter omnes creaturas unius & alterius Orbis.

Dico infinite supra omnes bestias dum in nobis jam à primordio nostri casus in Paradiso, restabilivit usum Sipientiæ, Conscientiæ, bonitatis moralis, & aliorum privilegiorum nostræ nobilitatis, quam supra bestias possidemus; privilegia data ab ipsa natura, perdita per peccatum, quæ ille nobis restituit per gratiam, & quæ nobis redemit per precium sanguinis.

anguinis ipsius Dei , qui exinde est
noter valor. *O homo erige te ! tanti
vales.*

Dico pariter infinite supra dæmo-
nes, dum hos coëgit adorare nostram
naturam in sua persona, & esse per totam
æternitatem adoratores Dei Incarnati,
captivos hominum, etiam Infantium, &
tot parvorum Martyrum, qui eos vice-
runt per arma & gratias victoriosas hu-
jus invincibilis Redemptoris. *Apparue-
runt humiles mei ; filii puellarum com-
pulerunt eos.*

Denique infinite supra ipsos Ange-
los, dum secum ferret in triumpho na-
turam humanam, & collocaret eam su-
pra ipsorum Thronum, quem dedit illis
in celo, ita ut non unus Seraphin nec a-
lius spiritus etiam primi Ordinis, sed u-
nus homo illos in posterum regeret, &
in æternum illorum supremus Rex per-
maneret, cum hac expressa voluntate,
ut & cæteri homines associarentur An-
gelis, & participarent de ipsorum feli-
citate.

Scimus, quod etiam ipse voluerit, ut
homi-

homines compositi ex carne & sanguine
 nati supra terrā cum bestiis, subiecti
 istæ, morti & putredini; Ipsi pariter
 homines mortui, sepulti & putrefacti, in
 annorum spatio, facti horror & infectio
 mundi, egrederentur ex suis sepulchris,
 ascenderent in cœlum triumphantes,
 coronati splendoribus, gloriâ & immor-
 talitate; ut ibidem ingrederentur cum
 suis corporibus, & ut pulchritudo illor-
 um facierum ornatarum gratis Redem-
 ptionis essent pulcherrimum Ornamen-
 tum Paradisi, ut denique ibi in cœlo tan-
 admirabiles apparerent, ut & Angeli
 honori ducerent, cum illis felicem tra-
 sigere æternitatem.

Si certò tantum parum aliquid gen-
 rositatis & animi habemus, non est pos-
 sibile, hæc omnia scire, & tamen ea in-
 ferenter aspicere, nec in nobis sentire
 aliquam illuc etiam perveniendi desiderii
 commotionem.

Injustissima esset violentia, si quis ve-
 let, ut erga Incarnatum Deum
 tum exerceres actus fidei absque libertate
 te interrogandi Interpretes de miraculis
 ejus

Incarnationis, & de secretis ejus Re-
gimini, quod vult esse communicatum
humilibus, absconditum vero Reprobis
& superbis.

Id quod vituperatur in aliquibus Do-
minis & Dominabus, aliisque personis
indiscretè curiosis, est ambitio, sibi ima-
gnari, satis se esse informatos ad dispu-
tandum in conversationibus in favorem
hæresum, sicque se constituere Judices
& Censores doctrinæ Ecclesiasticæ.

Id quod etiam justissimè vituperatur,
est temeritas multorum hominum, qui
nec sufficiens ingenium, nec sufficientem
voluntatem habent, considerandi aut
sciendi aliquam rem exactè; sufficienter
tamen leves sunt, loquendi cum omni
audacia de omnibus rebus, ita ut scan-
dalum dent Angelis, sanctis & devotis
hominibus, qui in eorum societate inve-
niuntur. Sunt tales homines, qui in pri-
ma occasione, quæ occurrit, Judicium
ferunt super aliqua propositione Evan-
gelii, miscendo inter sacratiores etiam
veritates certos errores & blasphemias
sæ ignorantia & vanitatis, faciendo
cos

eos ingredi in caput simplicium, quod
illos audiunt & illis credunt.

Scias etiam quidcunque de mysteriis
nostræ fidei, fac ex iis ad tuum librum
tibi argumentum tuarum meditationum,
lecturæ, & studii, sed quantum ad lo-
quendum de illis, tantum una imponi-
tur tibi regula, ut nempe sit sapientia
humilis, & ut in anima tua habeas ex-
tremum respectum erga tuam Religio-
nem. Reliquum relinquitur tuæ libertati;
Quousque fueris in tali statu, reser-
uatissemè secundum hanc Regulam loqui-
ris & tacebis.

Ece tres differentes lectiones. Lectio
Mortis: *Memento*. Altera Evangelii
Crede. Qui crediderit, saluus erit. Tercia
*Natura: Vide & aspice: Petro Natus
ut ad coelum & ad terram aspicias*,

Hæc tertia propositio magis elucidabitur
& apparebit in sequentibus verbis Salu-
monis.

REGULA OCTAVA.

Mundum tradidit disputationi eorum, ut non inueniat homo opus, quod operatus est Deus ab initio usque ad finem. Eccl. 3.

PARAPHRASIS.

Deus reliquit Mundum disputationi Sapientum, sed nemo eorum penetravit, per conjecturas, secreta sua Sapientia, quam ipsis noluit esse notam.

REFLEXIO.

Dixi, ut addiscas id, quod lex Naturæ te docet. Ipsa est, quæ te non mittendo ad scholas antiquorum & novorum Interpretum, tibi explicat principaliora Physicæ mysteria; Quod facit, dum monstrando tibi cælum & terram, atque alias creaturas, tibi annunciat quod & illæ sint opera alicujus infinitæ potentia, faciendo te legere

gere prima verba Testamenti Creatoris scripta super solem & Astra; *In principio Deus creavit caelum & terram.* In principio Deus qui fuerat, creavit id quod nondum fuerat.

Cujuscunque qualitatis etiam & quamcunque excusationem aut negligentia, aut multitudo negotiorum tibi proponere possent, non mitte studere huic Philosophiae honorabilius est, quam scire, & de illa loqui, & nihil facilius quam addiscere. Omnia quae à te expetit, dum tempus tibi superest, aperias & aspicias mundum. *Peto Nate, dicitur ut in caelum & ad terram aspicias, & omnia qua in eis sunt, & intelligas, ex nihilo fecit illa Deus.* Mi fili, unam peto gratiam, ut contempler caelum & terram, & ut sinas ingredi tuam mentem illa luminaria, quae secum ingredi scientiam, devotionem & humilitatem.

Aperi oculos Christiane, contem- plare & contemplando tres sume prima sit, te ipsum per proprios oculos

nos aspicere, vel per relationem fide-
 lum testium cognoscere diversas res, quæ
 Deus formavit in unoquoque elemento,
 & unaquaque parte hujus Universi.

Secunda sit, considerare per sapientes
 reflexiones id, quod est rari & admira-
 bilis in qualitatibus & proprietatibus
 uniuscujusque rei; id quod terra, flu-
 vii, fontes, metalla, animalia, plantæ,
 & aliarum productiones uniuscujusque Pro-
 vinciarum habent singularitatis & curiositatis.
 Uno verbo omne id quod hic inferius
 notatu dignum vident oculi hominum, su-
 mendo curam hæc omnia sciendi, si est
 possibile, & formandi in tua mente tan-
 quam aliquem thesaurum, vel tanquam
 aliquam impenetrabilem scaturiginem na-
 turalium curiositatum, quæ occasionem
 dabunt illis, qui te audient, dicere id
 quod antiquitus de aliquo magno Rege
 dictum fuit: *Impletus est quasi flumen sa-*
perientia: quod nempe in conversationi-
 bus exeat de suis labiis unus fluvius sci-
 entiarum, & una infinitudo pulchrarum re-
 rum, quæ illos rapiunt in admirationem.

Tertia sit, notare in unaquaque harum

Liber II.

d

ad

admirabilium & differentium raritatum, Al
 differentia signa Potentia & Pulchritu
 dinis Dei; & hæc notando, fines proce
 dere cor tuum ad dulcedines, & acco
 ctus suæ Gratia, qui te usque ad illu
 elevabunt, & in his admirationis & a
 moris raptibus exclamare facient con
 Davide: O Domine, ô Deus Deu
 rum, quam es admirabilis, quam subli
 mis & incomprehensibilis in tuis cogita
 tionibus, quam profundus in tuis inveni
 tionibus, quam potens in tuis actioni
 bus! quam es magnificus, amabilis, &
 adorabilis! *Potentiam tuam, & inveni
 tiam tuam usque in Altissima, quæ
 sti magnalia: Deus quis similis tui?*

Ecce characterem veræ Philosophia
 terminandi suas speculationes per ad
 Amoris divini, & per incrementa
 ctitatis.

Character verò falsæ & corruptæ Phi
 losophiæ est terminare suas specula
 nes per incrementa præsumptionis
 ignorantia, & reddere Philosophia
 magis superbum & cœcum, quam
 rat antequam studisset.

Alia iterum differentia harum duarum Philosophiarum ita contrariarum, est, quod illa ad quam addiscendam ego te invito, occupetur circa contemplationem & admirationem ejus, quod Deus nobis monstrat de suis operibus, & quod altera occupetur circa voluntatem videndi id, quod Deus non vult, ut videamus, & quod nostris oculis debet esse absconditum.

Mirabilis res! Sapientia divina abscondit in suis productionibus certa secreta, quæ judicavit inutilia esse, ut illa sciamus; Philosophi verò hujus ultimæ Scholæ sumunt sibi labores ea rescindi, & hoc quidem pro pœna, quòd Deus permittat, ut hunc laborem sibi sumant, & se puniant ipsimet, dum vitam suam transigunt currendo in aliquo obscuro labyrintho, & quærendo id quod nunquam invenient.

Revera hoc quærent; nam omnes labores suorum studiorum diu noctuque tendunt, ut contentur visum suum usque ad medium existentiarum ducere, & usque ad fundum substantiarum; ut inveniant, quæ sint hæc secreta myste-

d a

mysteriosa Creatoris, studio abscondit
 sub æternis obscuritatibus, ut dicat
 quid de illis sentiant, & postea defra-
 dant id quod de illis dixerunt, & quom-
 admodum ponunt mundum in medio
 eorum, sumunt sibi laborem, per hoc
 conflictus academicos honorem obte-
 nendi unus super alterum, quod melius
 divinaverint, & melius cognoverint et
 iam contra ipsam voluntatem Dei, et
 tiones & causas sui Regiminis & my-
 ria suæ Providentiæ.

Propterea Salomon pronunciauit
 morabilia verba citati textus. *Mundum
 tradidit disputationi eorum.* Deus
 relinquit Reges agere, & exercitus con-
 tum millium hominum circa aliquam
 civitatem, aut aliquam particulam ter-
 ræ; relinquit pariter agere integrum
 Collegium Doctorum ratione abstru-
 athomi, & permittit ut hi homines
 pientes cum pertinacia jam à tribu-
 quatuor mille annis velint concipere
 visibilitatem absconditam in puncto
 cuius actus, aut causam motus Solis
 vel Oceani, dum tam regulariter ag-
 tur, v-
 bus; A
 ab uno
 vel an
 maru-
 lum,
 minia
 nos m
 omnes
 res, &
 hoc U
 nis au-
 imagin
 misceat
 tum be
 & inqu
 vanitas
 num c
 sarrum
 perbia
 vincan
 int ver
 Pule
 quod P
 necè in
 mandu

ur, vel motum Animalium in suis cursibus; An sit una grandis Anima extensa ab uno angulo mundi, usque ad alterum; vel an sit una multitudo parvarum animalium indivisarum, cæcarum & volatilium, quæ ubique circumvolant, quæ omnia movent, & quæ per suos perpetuos motus producant omnes actiones, omnes clangores, lucem, colores, odores, & omnes figuras, quæ apparent in hoc Universo absque aliquo usu rationis aut aliqua intelligentia, vel aliqua imaginatione, aut vita, quæ se illis immisceat. Omnia hæc, exclamat Salomon, tam bene quam labores ambitiosorum, & inquietudines ac curæ avarorum, sunt vanitas vanitatum, infirmitates hominum cum pertinaciâ obediendi Somniis carum passionum, & somniis suæ superbiæ, transigendo suam vitam, ut convincant alios homines, quod somniaverint veritatem.

Pulchrum dictum Sancti Augustini, quod Pythagorici, & Democratici se tamotus in suis cubiculis applicent ad fornicandum suas speculationes & particu-

d 5 lares

lares stultitias, ut convenient postea in suis congressibus & collegiis, afferant sibi in suis disputationibus unus alter, quod sint stulti.

Disputa cum illis super illorum propositionibus & thesibus, vel potius crece te cum illis pro recreatione & detractione tuorum seriorum laborum.

Non possumus negare, quod aliquis homo prudens sit sapiens, dum ita disputat cum aliquo Amico, non praesumendo aliud, quam se exercendi, & causandi tali Amico pœnam se defendendi, vel ipsum constringendi ad relinquendam aliquam inadæquatam sententiam. Sed non crede, quod taliter disputare, ludere, aut joculari sit esse magnos Philosophos. Hoc revera perfecte nunquam erimus, quam Philosophia Angelorum in Cœlis est hic in terris noster labor, & Philosophia hominum noster lusus & nostra detractione.

REGULA NONA.

Curam habe de bono nomine ; hoc enim magis permanebit tibi , quam mille thesauri pretiosi & magni. Eccl. 41.

PARAPHRASIS.

Inter omnes res , quas possides , habe curam singularem ejus quod diutius quam tua vita durabit , & ad te etiam pertinebit post mortem.

Mors transferet tuas divitias in alienas manus ; series annorum destruet tuam domum , & dissipabit tua opera. nihil te in caelum usque sequetur , quam tua sancta actiones , & nihil remanebit super terram , quam reputatio quam acquisivisti per prudentiam tui Regiminis & bona exempla , quae ibidem reliquisti. Labora constanter , ut te redas in illis locupletem , quantum poteris , ut moriaris cum hac consolatione , quod dum venisti in hunc mundum ,

d 4

inve-

Consilia Sapia, inveneris honorem & reputationem in tua familia, & moriendo eandem non amiseris.

REFLEXIO.

C*uram habe de bono nomine.* Dum te in conversationibus bene loqueretur, aut populus te laudat, & in civitate aliquam reputationem habes, nihil inde præsumas, si hoc provenit ex fortuna, & adhuc minus, si provenit ex amicis aut factione Amicorum, qui honorem & reputationem tribuunt, & qui per suas interessatas laudes, & officiosa mendacia fatagunt aliis fidem facere, quod sis Vir magnus & excellens. Sed verò hoc provenit ex benedictione Dei, qui disponit hominum mentes tuam estimare personam, & notare ea, que in tuis actionibus sunt laudabilia, habetque reputationis curam singularem, & crede quod debeat poni inter boniora.

Conserva eam familiarissimè, si debes, sed non considera eam tanquam

terminum tuæ spei, & tuarum intentionum.

Nam scire debes, quod hæc reputatio sit tua umbra, & quod non possis tuos oculos & tuas cogitationes ad ejus partem figere, quin simul eos avertas à tuo Sole, & hujus lucem perdas.

Nihil gloriosius est homini adspiranti ad cælum & progredienti in viis justitiæ & innocentie, quàm associari laudibus populi, & famæ acclamationibus; sed pudenda res esset, sequi illas umbras, & ut hæc essent, quæ te ducerent ad id, ad quod obligaris, & tui cordis forèt motiva.

Uno verbo tibi clarè dico, habere curam tuæ reputationis non est velle, ut homines te æstiment & te laudent; Sed nihil facere quod non placeat Deo, & quod non mereatur amari ab hominibus, & approbari ab eorum conscientia. Hæc debet tibi esse res indifferens, ut homines & Angeli laudent tuas actiones; verum applicare debes omnem curam, illas tam bene perficiendi, ut dignæ judicentur laudari in cælo & super terram.

In effectu & actu vides, quod illi super
d 5 thronas

thronos Regnorum & Ecclesiarum elevati Principes sint illustriores, qui in suis captis & actibus non sibi proponunt in agere, ut vox publica nationum ipsorum tantum sit favorabilis; sed ita agunt, & quidem tam gloriosè id, quod agendum habent, ut mundus cui placere non cogitant, sumat sibi delectamento, omnia que agunt, indagare, scire, & admirari.

Differentia hæc est, quod ambitiosi in suis actionibus heroicis quærant satisfactionem & gaudium laudari à spectatoribus; Alii autem hanc satisfactionem quidem etiam habeant & videant, sed tamen eam non quærant, cum habeant illam dulciorem & honorabiliorem, quam illos alieit & confirmat.

Imitâre illos in tua Proviueia, qui in eodem honorabiliore loco & majori gratia frueris. *Curam habe de bono nomine, si dignus es nomine alicujus Nobilis, cum pariter curam geras tui honoris.* Hæc cura non consistit in eo, ut velis laudari aut irasci illis, qui tibi honorem denegant aut vituperant, sed tibi ipsi irasci, quando aliquid vituperio dignum committis. *Causa tuæ cholæræ & perturbationis*

mi non sit, quod resciantur confusi & im-
morigeri actus tuæ vitæ, sed quod tu ip-
semet tam longo tempore jam illos suffe-
ras, & necdum tibi displiceant. Non indi-
gnè feras illos, qui eos vident, & de iis lo-
quuntur, hujus enim libertatem habent
& independentem à tuis minis & lamen-
tationibus. Tua conscientia, Cœlum, &
Populus, sunt tres testes, quos cæcos fa-
cere, aut illis silentiam imponere nun-
quam nec jus nec potentiam habebis. Ipsa
criminalis persona est in te ipso. Ipse tuus
Animus est, qui per suos scandalosos erro-
res denigrat suum respectū & reputatio-
nē. Quando intam deplorabili statu ante
oculos horum trium formidabilium spe-
ctatorum appares, & quando erubescis,
quod videaris, non accusa illos qui te vi-
dent; deplora tuam cæcam ambitionem,
quæ vult ut habeas primum locum in
Ecclesia, & ut unusquisque te aspiciat,
quamvis taliter sis diffamatus, ut te osten-
dendo, ostendas in tua persona aliquod
objectum horroris. Quia ambis magni-
tudinem & Nobilitatem, sis etiam Nobi-
lis, & imitâre illos, qui reverà tales sunt.

d 6

Imi-

Imitâre illos tu, qui es in officiis, & compares in tribunalibus. Recordâre, quod nihil sit infamius, quam ibi comparere absque honore, & nihil ridiculosius, quàm ibidem velle honorari. Non quære ibi honorem, sed taliter opere, ut hunc ibidem invenias. Combina hæc duo simul.

Videtur quidem quod nec Angeli, aut saltem difficulter possint hoc facere, cum tamen hoc sit tuum maximum, non tamen difficillimum negotium. Omnis difficultas, sicut modò dixi, consistit in eo, ut in tuo officio ad bene regendas tuas intentiones & cogitationes nihil opereris pro obtinenda sola æstimatione & honore hominum; sed etiam nihil agas, quod illos non obligat tibi sine omnem honorem conferendi.

Dum recusas committere aliquam iniustitiam, & eligis potius perire, quam tradere aliquam innocentiam, & in favorem alterius eam vendere, aut hoc committere, si aliqua violentia te vellet constringere, non responde tibi, sicut Cato: Quid diceret Roma

de mea perversa ignavia? Responde sicut Judas Machabæus : si ob metum succumberem, quid diceret Deus, qui mihi prohibet scandalizare patriam, & extinguere gloriam nostrarum miraculosarum victoriarum per aliquam vituperosam actionem? Absit ut fugiamus ab iis, moriamur in virtute nostra.

Cato moriendo cum ea spe quod Respublica in æternum laudabit suam actionem, factus est martyr Reipublicæ; In talibus occasionibus redde te Martyrem Dei viventis : defende tuum honorem cum animositate & fortitudine invincibili, & sustine eum usque ad mortem; non ideò quia est honor tuus, sed quia inseparabiliter est annexus gloriæ Dei pro ædificatione populi, pro conservatione boni publici, & pro interesse Religionis.

Uno verbo, in hoc punctum & cardo consistit, ut id faciamus, quod dignum est placere hominibus, & ut placendo hominibus nihil faciamus, quam quod placet Deo.

Et sic quisunque etiam sis, qui vivis
d 74 inter

inter homines expositus oculis cæli & terræ , ad occursum diversarum personarum , quæ veniunt flentes ad tuos pedes , & petentes justitiam suarum causarum , attende ne per fallaces minas , & per alias inventiones mendaciorum ac vanitatum attrahas tibi confirmationem & approbationem eorum, qui ad te veniunt , eos politicè obligando, ut te æstiment pro homine honorato, & probata vitæ. Exerce tuum officium secundùm Regulas conscientia , ut cum tuis obligationibus civilibus & Christianis satisfacias Deo; simul fac istas cum taligritia , ut quaecunque etiam lucrum ex suscepto negotio sperare possis , plus reputationis quàm pecuniæ recipias , ita ut cum nemine agas , qui non habeat satisfactionem in tuo modo agendi absque complacentia probitatis , quæ apparet tua facie & tuis discursibus.

Compara tibi bona , & lucrâre amorem hominum; hoc Deus vult : Sed in his felicibus successibus habe semper mentem tuam elevatam in Cælum. In unaquaque actione & occasione, dum tu

dis laudes prosperitatis tuorum tam sapi-
entum & virtuosorum actuum, adspira
ad Deum solum, & retine sculptam in tua
anima eam sententiam, quam Otho Ma-
gnus semper habuit ante suos oculos,
nempe: *Umbram meam felicitatis est, place-
re hominibus; & mea vera felicitas est,
placere Deo.*

Hæc vera est reputatio, quæ fortuna-
tum reddit hominem, & quæ stabilit ho-
norem & pacem in omni domo, in qua
videmus eam stabilitam.

Tu qui non es, quàm aliquis Opifex
aut Civis miserabilis, habe ad minimum
tantum reputationis, quantum bono-
rum, absque cura quid boni aut ma-
li de tua persona loquantur, vive ta-
li modo, qui obliget tuos vicinos,
omnes qui te cognoscunt, honoratè
de tua persona loqui, & de tuis o-
peribus bona sibi exempla sumere.
Hoc redundabit in ædificationem No-
bilium & tuorum Dominorum, quam-
vis superbiorum & ambitiosorum,
qui in fine obligabuntur confiteri,
quod sis homo honoratus, & mul-
tò

tò plus quàm illi , cùm minus habeant conscientiaë , & minus regimini in suis passionibus. Emitur sæpe nobilitas , sed animus nobilis , & nomen honorati Viri nunquam emi poterit. Hoc enim meretur , quàm per modestiam faciei , per sinceritatem loquelæ , per sapientiam judiciosi Regiminis , & per inviolabilem Fidelitatem. *Curare habet de bono nomine : hoc enim magis peruenit tibi , quàm mille thesauri pretii & magni.*

REGULA DECIMA.

Coacervavi mihi argentum & aurum , & substantias Regum & Provinciarum : Omnia qua desideraverunt oculi mei , non negavi eis : & vidi in omnibus vanitatem , & afflictionem Animæ
Eccl. 2.

PARAPHRASIS.

A juventute mea scivi , quod natura do-

ceat homines , qui veniunt in hunc mundum , ut solummodo felicitatem querant ; quasi vi eandem , & omnia possibilis feci , ut rescirem ubinam esset.

Informavi me apud Principes , qui felices estimabantur : scivi eorum mentem & opinionem , & consideravi illorum Regimen ; Vidi eorum exempla , & ipsi me viderunt : unus alterum sequebatur ; & denique ego notavi , quod & illi , & ego curramus super terram , fugientes pœnas quas ubique obviam habuimus , & quarentes aliquod bonum , quod non nisi in caelo reperitur . Postquam è domo mea ejeci omnem paupertatem , infirmitates & bella ; feci intrare omne quod Indi , & Arabes , & Reges Europa & Asia possidebant pretiosi in suis thesauris . Coacervavi divitias & voluptates uniuscujusque nationis , cum ea spe , quod & felicitas cum illis inveniretur ; Ista tamen non apparuit , omne , quod inveni non invenivit pro alio , quam pro hac quaesita felicitate magis elonganda , & me affligen-

*affligendo, Vidi in omnibus vanitatem
& afflictionem Animi.*

REFLEXIO.

Mala est Regula, dum quærimus mo-
dos nos reddendi felices, ita rem
aggredi, ut nobis nihil amplius malere
maneat, & ut in posterum nihil aliud ne-
gotii in mundo habeamus, quam frui
nostrâ felicitate.

Salomon hoc aggressus est, & feliciter
obtinuit, sed brevi sibi condoleat.
*Omnia quæ desideraverunt oculi mei,
non negavi eis. Dedi cordi meo om-
nia delectamenta, quæ expetiit nihil
excepto. Res mirabilis! in momento
quo nihil amplius ipsi defuit, incepit
infelix; & hæc dulcedines tam desiderata
factæ sunt ipsæmet ejus amaritudo & do-
lor.*

Non præfigures tibi Christum
quando pervenies eò, quò per
longos annos anhelas, & quando
amplius habebis quod desideres; quæ

vanitatem nullam amplius conquerendi causam sis
habiturus : lamentaberis adhuc semper ,
& senties quod sit magnum malum , non
habere amplius aliquod desiderium aut
aliquam intentionem. Inter miserabiles,
& compassionis digniores sunt illi , qui-
bus fortuna nihil aliud negotii reliquit ,
quàm frui primo favore quem ipsis con-
tulit , & se retinere in illo felici & florido
statu , ad quem ipsa illos statim firmavit ,
& quem nemo ipsis disputat.

Videtur in effectu , quod tranquil-
litas nostræ mentis non consistat in
hæc vita mortali possidere sperata & ex-
pectata bona , sed acquirere , & vi-
dere ea intrare in nostras manus ; sta-
tim quo recepta sunt , incipiunt nobis
displicere , nisi iterum aliam spem fa-
ciant renascendi. Postquam longo tem-
pore cucurrimus , & diu suspiravimus , ut
perveniamus ad aliquem gradum hono-
ris, omne nostrum gaudium est, quando
illuc pervenimus : Post duos dies quando
obtinuimus id , quod prætendebamus ,
nostræ

nostræ passiones nos ducunt ad aliquam
novam prætensionem. Oportet certe
illis obedire, vel saltem, quod tamen est
tormentum insupportabile humani cor-
dis, videre quod diu noctuque affligi-
mus nostræ tranquillitati, & tædio nobis
sit usque ad ipsam mortem hic pacibi-
bilis & perpetuus usus ejusdem semper
felicitatis. Nam melius est laborem im-
pendere, ut reprimatur aliquod malum
supervenienti, quam frui in ignavia al-
quo bono acquisito.

Verum est id quod dixit Seneca, quod
certus in nobis inveniatur pruritus, qui
odit nostram quietem, & qui vult ut ipse
met nos affligamus & novas nobis con-
feramus pœnas.

Quæritur unde hoc proveniat. Error
est, ideò accusare fatum vel capiositatem
nostræ levis & volatilis imaginationis.
Veritas secundum sensum Patrum spiri-
tualium est, quod hæc pertaxa levitatis
mysteriosa fastidia felicitatis nostræ veni-
ant ex instinctu secreto notato in no-
stra anima cum imagine creatoris. *Tan-*
quam fecit Deus hominis naturam,

malè sit ei, non esse cum Deo. Nostra anima, dicit S. Augustinus, est tam excellens & divina, & taliter formata ad possidendum Deum, ita ut statim, quo hic ab illa est absens & separatus per peccatum, illa necessariò sufferat aliquam solitudinem, & inexhauribilem mortalemq; languorem cum una desperata fame. Sed quid desiderat talis anima? Hoc ipsa met nescit: scit solummodo quod sit crudeliter degustata, & fastidiat omnes res, quæ ipsi præsentantur, & quod ipsius fastidium sit desiderium extremum & violens alicujus boni, quod ipsi non præsentatur.

Ad ipsam contentandam & sanandam mutas tam sæpe remedia, & quæris ipsi nova negotia & diversa oblectamenta propria morositati talis animæ melancholicæ & fastidiosæ. Ipsa hæc gustat, & videtur, quod in iis statim sibi complacet, & quod tales novitates ipsam solentur, sed accessus ipsius infirmitatis brevi redit; inopinatè iterum incipit lamentari, & oportet ut tu iterum incipias quærere nova remedia. Tu hæc quæris, laboras, congregas bona & cum iis implet tuam

tuam dōmum , monstras animæ
 hanc abundantiam , & dicis ipsi
 quod dicitur : Vide & requiesce. *Ani-*
ma mea habes multa bona congrega-
ta in annos plurimos , requiesce. Mei-
 nima ! ecce ante nostros oculos , & in
 nostris manibus omnia quæ desiderare
 possumus in hoc mundo : sis contenta
 & consolata : Hæc verò anima in-
 consolabilis loco consolationis & gratulatio-
 nis tantum per lamentationes tibi respon-
 det. Et postquam gustasset hæc non
 remedia , & vidisset hæc officia & con-
 silia alias novitates tam charas & pre-
 ciosas , omnia reijcit cum dedignatione
 & exclamat : *Cuncta vanitas est afflictio-*
nis spiritus. Bona hujus terræ, divitiæ & ho-
 nores, omnia hæc vanitas vanitatum, &
 afflictio, & desperationes.

Non mirare ; Anima immortalis, quæ
 sentit violentiam suorum desideriorum
 & quæ sentit , quod ultra hæc be-
 nigna , quæ ipsi monstras , necessitas
 adhuc sit una infinitudo aliarum deside-
 rabiliorum infinitudinum ; quando
 quod oporteat requiescere & contentam

esse cum illis quæ videt in tuis manibus,
 quod in cælo nihil amplius sit quod
 speret, qualem opinionem poterit illa
 habere? qualem aliam poterit illa sume-
 re resolutionem, quàm se tradere inque-
 ritudinibus, fastidiis, & omnibus miseriis
 animæ conscientiaæ desperatae?

Hoc certo non provenit ab una capi-
 tosa melancholia in te efformata, sed ab
 una secreta scientia quæ tecum est nata, &
 in tuis perpetuis desideriis sumit tempus
 tuæ animæ notificandi, quod dum ipsa
 est separata à Deo, omnis ipsius spiritua-
 lis & divina substantia non sit alia res,
 quàm aliquod extremum malum, quod
 ab hoc tempore incipit esse infini-
 tum, & in inferno infinite sentietur.

Ecce pacem internam, quam produ-
 cunt magnæ divitiæ. Sed sapientia per
 calamum Salomonis aliter nos docet lo-
 qui de mediocribus divitiis.

REGU.

REGULA UNDECIMA.

Mendicitatem & divitias ne de-
ris mihi. Prov. 30.

PARAPHRASIS.

Nec mendicitatem nec multitudinem di-
vitiarum, dicit Salomon. Hanc
meo, illam non horreo. Una conditio
homines ad atheismum, altera trans-
format in bestias, & ex illis facit
probrum generis humani. He
due abyssus excavata super terram,
sunt due magna porta ad infernū: Sa-
ti currunt caece ad unam & ibidem
precipitantur per suas profusiones: Sa-
perbi & avari adspirant ad alteram
& damnantur laborando diuina
ut illuc perveniant.

Vera quies invenitur in loco, ubi habet
sapientia in medio. Ex omnibus
bus vita humana securior, honorio-
rior & dulcior est, vivere inter abun-
dantiam & indigentiam, & tam long-
que, quam possibile sit, ab unius & al-
rius extremitate.

REFLE

Liber

REFLEXIO.

A Principio mundi crediderunt, & adhuc hodie credunt, quod felicitas hominum in hac vita mortali consistat in possessione magnorum bonorum. Plerique videntur habere alias opiniones in hora mortis, & loquuntur tanquam personæ per illas perfectissimè deceptæ: sed quidcunque denique sit, inter illas personas, quæ per medicinas reconvalescunt, paucas invenimus, quæ non in antiqua persistant opinione.

Regula illa, quod homo, quantò est dicitur, tantò est felicior, tantum est affixa cordi nostro, quantum ipsa vita. Oportet ut quis sit mortuus, dicit sanctus Augustinus, ut addiscat vilipendere id quod hic inferius adoramus. Contemptus divitiarum est prima mutatio, quæ generatur in nostra mente, dum eximus mundo, & intramus æternitatem.

Prævenias illam ab hodierno die, & addisce has veritates, quas non minus sci oportet Christianos in Ecclesia Jesu Christi, sicut illas sciunt in inferno damnati, & ipsi dæmones.

Liber II.

e

Judi-

Judicium quod inspiravit coelum sapientioribus inter homines est, quod si volumus esse felices in hoc mundo, debemus nos semper tenere medios, ut nec divites nec pauperes simus, nobis tamen nihil desit, nec etiam aliquid superfluum habeamus, & ut liberi ab inquietudinibus abundantiae & indigentiae inseparabilibus vivamus in pace & quiete per terram nostri boni regiminis, ut denique per longos annos unius vitae tranquillae & devotae possimus progredi ad aeternam vitam infinite desiderabiliorem.

Pone te desuper in ordinem. Summe te labores necessarios ad te stabilient in hac felicitate non habendi nec nec minus, quam sufficiat personae conditionis. Conare possidere satietatem honorum, ut possis transigere tuos dies in honore & quiete, & acquirere erga ipsum, & erga tuos domesticos obligationes indispensabiles justitiae & sapientiae Christianae. Habeas satis pro his satisfaciendum tuae ambitioni & alijs rebus.

Passiones sunt quidem apud te , sicut
furiae somno sopitæ , & incatenatæ per
virtutem , sed quæ expergefiunt ad so-
nitum auri. Incipiunt clamare impor-
tunè & obstrepere contra suas catenas,
dum sentiunt te habere in tuis arcibus
modum eas compefcendi. Pecuniam
quam numeras , & quam vident in tuis
manibus , pellit illas in furorem , nec
volunt redire ad sapientiam , quàm
dum eris in impotentia illis placendi.
Redde te pauperem per tuas Eleemo-
synas , ut hæc impotentia gloriosa sit
exemplum , & hæreditas quam relin-
ques tuis prolibus : unico verbo acci-
pe pro tua Regula : *Nec mendicitatem,*
nec divitias : nec nimium nec nimis
parum. Hæc sunt duo mala æqualiter
vicina ultimæ infelicitati , quæ ingre-
dientes domum nostram denotabunt
nobis illum funestum characterem , qui
nunquam possit apparere in frontibus ho-
minum.

Non expecta scire miseras alicujus
carce-

carceris per propriam experientiam, accipe ejus informationem dum es in libertate; sufficit habere oculos & contemplari vitam pauperum & divitum ad discendum, quid sit esse sicut illi.

Recordare quod si fueris in numero personarum quæ inopinatè fiunt divites, & magnorum Dominorum titulis honorantur, omnis tua Superioritas supra alias personas mediocris fortunæ erit, quod diu noctuque habebis plura obstacula importunitates circa te, plures adulteres in tua mensa, plus vanitatum & flatteriarum in tuo apparatu, plus inutilitatis in tua suppellectile, plus stridoris in tua domo, plus conturbationis & inquietudinis in tua mente, plus furoris in passionibus, plus peccatorum in tua conscientia, & plus doloris in tua mente.

Cum omnibus millionibus, quos possidere poteris, non poteris emere aut secundum corpus, & dum tantum numerum corpus habes, non indigebis civitatibus, nec tribus mensis, & minus huc sexaginta manibus pro tuis servis.

Hæc multitudo curarum & expensarum erit tantum utilis aliis personis, quas nutris domi tuæ, & invenies quod Sapiens valde bene dixerit, eos qui laborant, ut divites efficiantur, laborare minime pro se ipsis.

Denique ut melius intelligas veritatem harum propositionum, sis Judex alicujus processus, qui ortus est olim inter aliquem miserabilem mendicum & hominem ex opulentioribus: *Pauper & dives obviaverunt sibi.* Hi quâdam die sibi obviaverunt, & occasio voluit, ut in presentia alicujus magnæ societatis disputarent de superioritate suæ utriusque conditionis, quæ nunquam alias in comparationem venerunt.

Pauper sustinuit, suam conditionem esse præferendam, volens hoc taliter probare, ut dives id ipsum confiteretur & ipsemet agnosceret. Interrogavit hunc, quis esset dulcior aut suavior status, minus pudendus, & magis exemptus à curis & inquietudinibus: habere curam quærendi panem pro se solo; vel quærendi pro sexaginta & centum personis?

Nihil recipere quàm per eleemosynam, vel nihil possidere quàm per latrocinia?

Morderi à pulicibus, aut comedenti centum & amplius servis, quibus nullum aliud est negotium domitux, quam tuam rodere mensam, & qui, si nihil tibi remanet, proijciunt ossa bestiis, & derelinquunt tuum interesse furori & avaritiæ tuorum inimicorum te potentiorum.

Tractari ut nequam, & accusari de ignavia ab aliqua avara cive, quæ tibi negat eleemosynam: aut verò tractari prædo & concussor ab una miserabili Provincia, & audire vocem sanguinis & chrymarum unius desperati populi, qui clamat pro vindicta in cælum contra te, & qui te vocat Parricidam.

Denique an sit magis timendum damnari propter peccata bestiarum, aut propter peccata Dæmonum, & quis de duobus Atheis rudius tractabitur in inferis, an ille qui non cognovit Deum in afflictionibus, an ille qui eum non agnovit in suis prosperitatibus & in mediocritatibus vitiarum?

Non rescivi decisionem hujus disputa-
tionis: Sed Salomon dicit, quod unus &
alter status sit periculosissimus ex omni-
bus statibus vitæ humanæ, & quod ex
duabus viis, quæ ducunt ad unam perpe-
nam infelicitatem, optima tantum, quan-
tum altera valeat. Quidam ex interpreti-
bus adjungit, quod quasi nullæ aliæ per-
sonæ in inferno videantur, quàm illæ quæ
fuerant nimis divites, aut nimis paupe-
res.

Voluntaria paupertas inspirata per de-
votionem, & sustentata per gratiam plus
valet quàm omnes thesauri, & est via re-
ctior & felicior ad cœlum. In hac via cæ-
lesti videtur magna multitudo Religioso-
rum & Sanctorum exemplarium ac conne-
xorum imitationi Jesu Christi.

Divitiæ sapienter directæ & impensæ
cum justitia & charitate Christiana est a-
liæ via, quæ longè & procul ducit ad san-
ctitatem, sed difficilis ad sequendum.

Illi qui ab ea non aberrant sunt Electi
ducti ad magnas actiones per fortissimam
& divinissimam victoriosarum gratiarum
Jesu Christi.

Tam pauca bona , quàm etiam habeas , postquam distribuisti quantum debes tuæ familiæ , & tuis prolibus ; recordare quod Amicos habeas , qui tibi in necessitate serviverunt ; Pauperes qui à parte Dei ad te veniunt , Angeli Custodes , qui petunt aliquam parvam portionem pro Ecclesiis de divitiis quibus Deus te donavit. Fac ex his parvas portiones , si non sit possibile melius facere ; nihil interest ; eris enim tam magnus Sanctus quàm illi Domini & Domina , quæ magnificè charitates faciunt & distribuunt. Hæ parvæ portiones , tam parvæ quàm etiam sint , habent coram Deo magnitudinem & idem pretium , quàm considerabiliores Eleemosynæ. Hæ liberalitates tam differentes in terra æqualiter recondensabuntur in Cœlis.

REGULA DUODECIMA.

*Magnificavi opera mea : adificavi
mibi domos : supergressus sum
omnes , qui ante me fuerunt
Eccl. 2.*

PARAPHRASIS.

*Edifeavi palatia, congregavi divitias,
 possedi magna bona, officia, dignita-
 tes, vixi magnifice, & mea fortuna
 causavit Zelotipiam ambitiosissimis:
 sed in fine inveni, quod hæc omnia non
 essent nisi vanitas & afflictio, & aliqua
 mens solida & illuminata à vera sapi-
 entia in illis nunquam inveniet pacem
 sui Animi.*

REFLEXIO.

Prædestinatio te fecit nasci in aliqua
 domo potenti & divite, & si Providen-
 tia velit, ut vivas in splendore & in altis
 gradibus, vive, sed non dam-
 nare. Consilia quæ te hunc statum co-
 noscere faciant, & modi tibi dantur, cum
 tibi te sapienter in illo regere valeas.
 Quis, quem tibi propono, est, ut fa-
 ctum in memoria habeas verba Salomonis:
Vanitas vanitatum. Diversimodè hæc
 applicantur: punctum consistit in pene-
 trando vero sensu; si est difficilè hunc a-
 perire,

perire, est tamen semper multæ utilitatis
illum quarere. Discurre tecum desuper,
& recipe te aliquando ad solitudinem,
ad audiendum quid cor tuum desuper lo-
quatur. Sensus & opiniones, quas hec
solitudo tibi inspirabit, plus valebunt, &
tibi proprioeres erunt, quàm illæ quæ in-
veniuntur in libris; Id quod ex mea parte
tibi desuper dicere habeo, non est ni-
micū verbū, quod rogo velis considerare.

Vanitas vanitatum. Credo quod Sa-
lomon velit dicere, te esse errorem & va-
nitatem mundi, & mundum pariter esse
tuum errorem & tuam vanitatem. Tu
illum decipis & ille te decipit. Tu ma-
dum glorificas de suis submissionibus,
suis respectibus, de suis assiduitatibus
ibi honorem demonstrandi. Ille vero
glorificat de tuis favorabilibus aspectibus,
& bona spe, quàm ipsi de tua pro-
tectione sperare facis.

Tu & ipse scitis fatale illud secretum
impediendi, ne unus cognoscat alius
perversam proditionem, priusquam
horâ, in qua peribis, & ubi non amplius
est remedium tuæ infelicitatis. Dum

dum vides ad tuos pedes, & consideras eius
adorationes & juratas ceremonias,
tibi perpetuò velle esse fidelem, putas te
videre unam fidelitatem & amicitiam,
quæ durabunt diutius, quàm ipsa mundi
tempora; sed post tres dies, dum fortuna
de gustata de te & de tuis servitiis tibi sig-
nificat decretum suæ disgratiæ, videbis
talem adoratorem currere ad tuos inimi-
cos adorandi eosmetipsos, & adulari no-
vis favoritis hujus inconstantis fortunæ,
interim dum illi destruunt tuam domum.
Sic pariter mundus, quando te videt
hodie in aliquo palatio in medio unius
multitudinis personarum, quæ adspirant
ad felicitatem tibi loquendi & tibi pla-
cendi, & quando considerat, quod per u-
nicum ictum oculi favorabilis gaudium
paris omnibus circumstantibus, putat se
videre potentiam capabilem sustinendi
tuam domum, & reddendi suam do-
mum semper felicem, inde judicat,
quod oporteat mereri & emere tuum fa-
vorem quocunque pretio, & impendere
eisdem omnia bona, ipsamque vitam. O
vanitas! Hic idem te videns intra spatium

trium dierum in sepulchro , pudore confusus , se interrogat , an hæc sit illa petredo & congeries pulveris supra quam stabilivit suas spes & intentiones ? an hoc sit illud idolum , quod adorabat , & quod illum constitit tot oblatjs & sacrificijs ?

Uno verbo cùm secundùm testimonium tuæ Conscientiæ , tua persona non sit alia res , quàm congeries falsarum promissionum , falsorum Juramentorum , falsarum amicitiarum , & falsarum devotionum ; & cùm aliundè mundus secundùm suas quotidianas lamentationes , nihil aliud ex sua parte sit quàm Deceptor , qui te decipit ; nonne verum est secundùm veritatem sancti Spiritus , verum nomen hujus mundi esse , quod sit Deceptor deceptionum , & inventionum Traditor traditionum , seductor hypocrisum , mendacium , error , & vanitas vanitatum falsorum Sapientum ! *Vanitas vanitatum , & afflictio spiritus.*

Quiscunque etiam sis , si habeas divitias , & si apud te sicut in palatijs & alijs domibus Magnatum , invenitur

tur superba cubicula, & pretiosa suppellectilia, quæ retinere congruit, considera illa cum mente digna alicujus animæ Nobilis, & spiritus illuminati: Ita quidem, ut Deus qui videt tuas divitias, & suppellectilia, eodem tempore, quo oculi tui illa aspiciunt, simul videat, quod in nihilo alicui creaturæ adhæreas, & nullæ strictiùs quàm ipsi, nihilque sit, quod te non cogat ad confitendum ipsum infinito & æterno amore dignum esse. *Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea.* Scis enim meæ vitæ divine Magister, quod omnes hæ curiositates, & omnia talia bona non sunt hic, quam per leges, quibus obedire mihi mandas. Mundus ea vocat condignas necessitates; Sancti, perdendas vanitates. Ego illa hodie voco umbras tuæ magnitudinis, & dona tuæ misericordiæ.

Denique aspiciendo illa ornamenta, quæ apparent in tuo cubiculo, & omnes magnificentias tui lectus, sume curam sequentes duas habendi reflexiones, quæ cor & oculos tuos multum illuminabunt. Prima est, quod hæc sint porta per quam
e 7 brevi

brevi ingredieris sepulchrum ; & quod
in eodem hoc pomposo lecto mors te de-
prehendet , ut deportet ad alium lectum,
ubi nihil amplius circa te habebis , quam
vermes qui te cooperient.

Secunda. Quod ex sepulchro transi-
bis ad Paradisum , & quod omnia , que
hic pretiosa possides , & omnia que hic
Reges admirabilia possident , respectu
illius nihil sunt quam aliqua tenebræ
figura.

Amabile est aspirare ad cælum in me-
dio paupertatum , cum securum sit , &
via brevissima illuc perveniendi : Sed
nec minus amabile & dulce est illuc as-
pirare in medio prosperitatum & bono-
rum. Dum benignitas Dei te sentiat
facit , quod inter tot pericula , in quibus
major pars reproborum invenit infernum ,
ille te sustentat in devotione
per gratiam , quæ est potentissima om-
nium gratiarum & ipsius certissimum
perseverantiæ pignus suæ protectionis &
æternitatis sui amoris.

Præfigures tibi te videre id quod vi-
dit olim Sponsa sancta , quod nempe su-

per omnia dona, quæ Deus facit, & super omnia bona, quæ domum tuam ingrediuntur, scriptum reperiatur, quod ille qui tibi hæc mittit, te in Cœlis expectet. *Surge, prospera Amica mea.* Cogitatur de tua persona in Paradiso, festina eundo ad eum, qui te amat; urge tempus per aspirationes, & lachrymas.

Hæc multitudo bonorum deberet te fortiter impellere ad recognoscendas obligationes, quas habes erga divinam Providentiam; dum vides super paleam jacentes pauperes plenos ulcerum & fatorum, morientes fame & frigore; quid vides aliud quam tui ipsius speculam? quod tibi ostendit id, quod es ipsemet, aut quod in effectu fuisses, nisi Deus erga te exercuisset suam particularem benignitatem.

REGULA DECIMATERTIA.

Vidi servos in equis, & Principes ambulantes super terram, quasi servos. Eccl. 10.

PARAPHRASIS.

Vidi in plateis Jerusalem servos magnificentè vestitos, & equitantes in equis magni pretii;

pretii; & post eos Principes, qui illos
sequebantur pedes, sicut sclavos, quos
Populus, qui illos antecederet ad-
ravit, non nisi ad vituperandum af-
pexit.

REFLEXIO.

DUm vides personas minoris condi-
tionis absque iudicio & absque me-
rito exaltatas ad dignitates, ad quas ad-
spirandi jus habebas, non iras caris nec
Cœlo, nec Providentiæ. Recordare
quod res dignissima tui animi sit, posse
& velle opprimere eos motus, quos cho-
lera & zelotipia in talibus occasionibus
excitare solent.

Scio quod hi casus sint rudes, & eo
magis, quò inopinatè accidunt. Id quod
tibi crudelissimum videtur, est quod
obligeris illis obedire hominibus, & vi-
dere eos tibi dominari, qui deberent
esse sub tuis pedibus, & quos taliter ex-
altatos videre, si iudicio pollerent, ip-
sas bestias puderet, & illis servire nega-
rent.

Scio hoc equidem : Sed interim de-
fendo , quod injustè lamentaris. Hæc
inordinationes durant jam à sex mille
annis, cur ergo miraris ; Hi sunt er-
rores fortunæ, quæ cæca est, & quæ ne-
scit quid agat. Sufferamus ista placabili-
ter, & absque contradictione. Majores
nobis hæc sufferre debebant præcedenti-
bus sæculis, plures hæc adhuc hodie suf-
ferunt. Si enim societas miserabilium
personarum est consolatio pro illis, qui
tales sunt, non est miseria in mundo,
quæ plures quam hæc habeat consola-
tores.

Quoties videmus qualibet die in pla-
teis Parisiis, aut alibi, id quod Salo-
mon in plateis Jerusalem vidit, *servos
in equis, & Principes super terram?*
Quoties videmus in pomposis equis se-
dentes, & in magnificis curribus jacen-
tes certas personas, quæ ex merito po-
tius deberent ipsamet portare, & duce-
re illas honoratas personas quæ ipsis in
plateis obviam veniunt euntes pedes? In
tribunalibus Justitiæ, inter supplicantes
qui plorant, & qui memorialia præsen-
tant,

tant, quot sunt illorum, qui deberent esse in loco horum Deorum quos adorant in templis quot docti & S. Presbyteri dant incensum Idolis criminalibus & ignorantibus, collocatis tamen in magnis Prebendis? Quot excellentes homines relinquuntur in tenebris absque officio, absque reputatione, absque æstimacione?

Fortè tu es in horum numero? Dilectissima gratia vult, ut non considereris, nec etiam ut cognoscaris, & aliquis resciat, quod adhuc vivas. Sed quid tua interest, cum sis notus in Cælo, ubi habent pro tua persona honorabiliores intentiones, quàm tu ipse posses desiderare aut exoptare.

In talibus occasionibus lossè lamentationum apud tuos Amicos, conversatum cum Deo, & discere apud hunc adorabilem Consolatorem, quod non sis depositus per exaltationem aliorum hominum, sed quod ipsemet effes indignus, in tuum cor fineres ingredi inquietudines & displicentias alicujus Zelotipis. Nam tales inquietudines internæ ostenderent, quod ipsorum prosperitas plus valeat, quam tua virtus, & quod sint fel-

liciores

ciiores in medio stultorum, qui ipsos
honorant & requirunt, quàm tu sis apud
Deum, qui te consolatur, & qui agnoscit
tuum meritum. Attende tibi in talibus
amabilibus & gloriosis conversationibus
credere, quòd illa quæ dantur indignis &
peccatoribus, sint digna ambitione & in-
vidiâ alicujus hominis honorati.

Addisce quod hoc deberet potius esse
causa risûs, quam afflictionis aut chole-
re; & reflecte te ad illud quod fit in Re-
gno Chinæ, dum Ethnici & pagani Popu-
ladeunt aliquem sculptorem ut apud eum
scilicet ligant quoddam Idolum.

Si enim ibidem inveniunt aliquam ma-
gnificam statuam & bene sculptam, dig-
nam in numero Idolorum collocari, ta-
lem ipsi relinquunt & vituperant: Sed si
inveniant aliam malè sculptam, ridicu-
losam, horribilem visu, talem emunt
pro desiderato pretio, & templis suis im-
portant, ut ex ea faciant Provinciæ ali-
quod divinum Idolum. Ecce quid faciat
mundus, Ecce quid tu ipsemet facere de-
beres, & judica, an tale vituperium illo-
rû cæcorû adoratorû te debeat affligere.

Unico verbo, dum sentis primû motû
alicujus

alicujus tristitiæ in talibus afflictionibus, & interrogare veram sapientiam, & conari hoc tam bene peragere, ut promeraris ab ea responsum, & consolationem.

Cujus responsum erit, ut dum peccatores crescunt in divitiis & potentia, non perdas gradum, quem nobilitas tui ingenii, & rectitudo tuarum actionum tibi tribuunt supra illos, etiam invicta fortuna. Similiter tibi dicet, quod stelle, quæ sunt sub pedibus hominum de die, in infinitè altiores, quam etiam homines in tali statu, cum sint propiores casibus, & quamvis manè cadant, nihilominus sint altiores magnitudine & pulchritudine hujus inferioris orbis, nam temporibus hujus eorum casus sunt semper altius suo firmamento.

Pariter illa tibi dicet, quod aurum importet esse absconditum in fodinis, & terris dum pinnulæ versatiles & feræ sunt in culminibus Palatiorum; quod aurum nihilominus in cavernis & locis etiam profundioribus non desinat esse Rex Metallorum. Sic etiam homo

& Sapiens absconditus in cavernis, & derelictus in solitudine non desinit esse Magister tot parvorum ingeniorum, tam superbiorum quam vituperandorum, quæ in urbibus tricæ & hypocrites adorationi exhibent.

REGULA DECIMAQUARTA.

Unusquisque in arte sua Sapiens est. Eccl. 38.

PARAPHRASIS.

Quilibet est sapiens, dummodo exerceat eam artem, quam placuit naturæ ipsi assignare.

REFLEXIO.

SI vis esse ex numero Majorum, & homo felix, & si deliberas super conditione, quomodo te debeas stabilire, sis, si possibile est, satis illuminatus, ut invenias eam conditionem, quæ tibi congruit, ad te spectat & tibi magis propria videtur.

Elige

Elige bene, aspice & considera te ipsum, & penetra, quid particularitatis habeas in tua persona: examina tuos motus, tuas inclinationes, tuas intimas cognitiones, & vocem secretiorem tui cordis & animi. Conare percipere, quid tuus instinctus à te requirat, & quod cælum & natura te vocant.

Uno verbo, scias bene tuam conditionem, quid sis, & non permittes, ut tuum talentum natum pro magnis actibus abscondatur coram tuis propriis oculis sub veste alicujus Artificis, aut Mercatoris, nec ut apud te fiat, quod in majori parte Provinciarum accidit: Nulla enim est Provincia, in qua non relictæ fuerint vivere & mori tales personæ, quæ multum valebant, quod tamen nemo, nec ipse famet sciebant, quia non exercebant professionem, in qua illorum ingenia & aliæ dotes debuissent se ostendere.

Perdere magnos & excellentes viros est res, quæ ubique accidit. Id vero magis funestum, quod nemo desuper configitur, & nemo cognoscat, nos eos perdidisse, nec etiam eos habuisse.

Nota quod Deus non sit solummodo
constitutor, & Inventor, sed & distribu-
tor professionum & officiorum. Ad mini-
mū hæc est ejus Providentia, quæ curam
habet eligendi in qualibet provincia per-
sonas capaces exercitiorum, & quæ eos
elegit, conferendo illis ab ipsorum nati-
vitate qualitates proprias, per quas eo
perveniunt, & admirabiles redduntur.

Nota pariter, quod inter nos non sint aliæ
personæ, quæ possint esse singulariter &
valde utiles ac honorabiles Reipublicæ,
quàm illæ, quas vel fors vel fortuna aut
judiciosa electio suorum parentum stabi-
lavit in officiis, ad quæ divina Sapiencia il-
los præordinavit.

Certum est quod modò, tam bene
quàm olim inveniantur Parisiis & in aliis
Europæ locis multa talenta & dona emi-
nentia distributa pluribus Juvenibus
per ipsam naturam, quæ illos destina-
vit aliquando futuros Capitaneos, Præ-
latos, Judices, Doctores, Architectos,
Pictores, & unumquemlibet incompara-
bilem in suo officio, exercitio, & arte.
quem-

quemlibet pro honore suæ nationis, dignum ut suum officium gloriosè exerceat.

Sed quemadmodem accidit per malitiam fortunæ, vel defectum occasiois, vel per stultitiam Infantum, vel per negligentiam & ignorantiam Conducitur Juventutis, ut aliquis aliam, quam suam eligat Conditionem: Sicut qui natus est pro Pictore, accipiat professionem militis; alius, qui natus est pro Architecto, fiat Mercator, ad exemplum parentis; alius verò Prælatus, qui haberet potius esse Capitaneus: Ita etiam accidit, ut in civitatibus & Regnis, quibus Providentia præparavit plures homines excellentes suis manibus efformatos cum excellentibus qualitatibus, & promittebant res admirabiles, & tamen nihil in tam parvo numero appareat eisdem, quàm homines pulchri Ingenii & primarii Magistri digni admiratione. Major pars nostrorum Palatiorum plena & dives operum antiquorum. Est pauca quæ in hodiernum diem admiramur, sunt residua Antiquitatis, quæ

videntur in nostras venisse manus ut nobis exprobrent, quamvis etiam injustè impotentiam & paupertatem nostri sæculi.

Dantur etiam hodie magni Viri, sed magnitudo plurium non apparet: hæc sunt dona cælestia tanquam plantæ pretiosæ. Disgratia voluit, quod nati & derelicti fuerint in sylvis sub quercibus & rupibus, qui hodie non alios, quàm sylvestres & amaros ferunt fructus. Ideo nostrum sæculum non debet accusari aliquis sterilitatis, nec ipsi præferri sæcula Augusti & Alexandri. Si invenitur in hoc aliquis pudor, non nisi negligentia attribui debet ac cæcitati eorum, qui hoc debebant aperire.

Sed ubinam sunt, dicetur nobis, Achilles, Virgilio, Cicerones, Catones, Aristoteles, Raphaëles, & Michaëles Angeli. Respondebimus, quod hi Architecti, hi Oratores, hi Potæ, Philosophi, Heroes, & hæc nova miracula mundi, quæ quæris, sunt modò ubi olim fuerant illi magni Pontifices & Imperatores, Marciani, Justiniani, Agatocles, Benedicti

Liber II.

f

* nediicti

nedicti XI. Sixti V. antequam fuissent ad
thronum & solium exaltati; sunt enim
in nostris officinis, vel in nostris pagis
pascentes oves, sed nos nec illos nosci-
mus, nec illi ipsimet se cognoscunt.

Videtur quod tantum fors & fortuna
possit invenire, & ostendere thesauros;
nihilominus industria humana, dum est
illuminata & animata per zelum boni pu-
blici, est potentissima. Si homines status
& Regiminis se applicarent ad invenien-
dum, ne ullum magnum ingenium, quod
natura nobis dedit, perderetur, talia ce-
tissimè invenirent quibuscum magna ser-
vitia Reipublicæ præstare possent.

Sciverunt Antiqui modum, Capita-
neum aut Generalem alicujus exercitus
excellensimum & gloriosissimum inve-
niendi, dum tantum veste muliebri indue-
tus esset, & ipsemet nesciret conditi-
onem personæ, quàm quod sit mulier,
quod tanquam mulier cogitaret vivere.
Sciverunt modum inveniendi sub be-
bitu alicujus Pastoris famosum Pe-
ridem, Magnum Cyrum, Admirabilium
Regem Judææ, si semper sub hoc veste

vixissent, quid fuissent? Adhuc hodie sunt admirationi, etiam præterlapsis jam duobus aut tribus millibus annorum, id est quia officium suum exercuerunt & regnarunt. Si quilibet officium & artem suam exerceret, quàm esset orbis felix, quàm in illo viderentur homines excellentes & Viri incomparabiles.

Denique *Unusquisque in arte sua sapiens est.* Nemo enim erit sapiens & Vir idoneus, nisi qui exercuerit professionem sibi condignam. Dum Agatocles in sua juventute laboraret in officina sui Parentis, & faceret ollas de terra, fuit nequam qui parum valebat, Juvenis insupportabilis, qui fuerat proprius pro ruina sui Patris, propter parvam inclinationem, & minorem intelligentiam sui opificii. Agatocles enim fuit natus pro Regimine. Res mirabilis! à quo fortuna illum elevavit ad thronum, fuit unus ex magnis, & sapientioribus Regibus, qui unquam vixerunt in Sicilia.

Alius è contra Rex, qui dignitatem suam gubernandi malè exercebat, &

f 2

cujus

cujus Avus fuerat tutor, transiens officinam alicujus tutoris, in qua Juvenis quidam boni ingenii coactus per infortunium, pro vita sua sustentanda laborabat, dum videret quod hic Juvenis opifex malè opificium suum exerceret, irrisit illum, & ipsum objurgavit, quod coream manibus ejus malè tereretur. Verum est, Domine Opifex, respondit hic Juvenis, si enim quilibet artem suam exerceret, ego coream manibus meis malè non tererem, & tu non perderes tuas Provincias, nec relinqueres perire tuum Regnum.

Approbo quod natura ordinariè formet excellentes qualitates, & producat animas nobiles in personis altæ conditionis, sed ad hoc nulla lege adstringitur. Nam similiter rarum est, invenire inter homines alicujus Conditionis talenta propria ad addiscēdas artes & scientias. Quod verè approbo, est, quod homo, qui bene peragit suum officium aut opificium sit certissimè sapiens, & quod sit una de melioribus sententiis Salomonis. *Unusquisque in arte sua sapiens est.*

REGU

REGULA DECIMA QUINTA.

*Multi pacifici sint tibi; & Consilia-
rius sit tibi unus de mille. Eccl. 6.*

PARAPHRASIS.

*Pauca proles, pauciores famuli, multi
Amici sunt numerus aureus, qui in-
cludit principales felicitates alicujus
domus.*

*Nostrum corpus habet infirmitates qua
abbreviant vitam mortalem: Anima
nostra habet tales, qua reddunt infe-
licem suam immortalitatem. Reme-
dium unarum & aliarum infirmita-
tum est Amicus fidelis & constans, sed
timor Dei necessarius est, hunc inve-
niendi.*

REFLEXIO.

*Posseffio multorum amicorum est nu-
merus nostrarum felicitatum; nam
ante omnia, Amicitia debet primum lo-
cum obtinere. Hæc etenim in cordibus*

f 5 homi-

hominum sapientum habet eundem locum cum ipsorum propria vita. Absque amicitia nostra propria immortalis vita non esset aliud, quam umbra vite, vel initium mortis, quæ nunquam finem attingeret. *Amicus fidelis medicamentum vite & immortalitatis; dicit Salomon.*

Habe Amicos, quares & inuenies Amicos; sed scias eos distinguere & seligere. Non illos emas, sed merearis. Amicus coemptus parum minus apud te valeat, quã inimicus promptus te vendendi.

Non est modus illos merendi per continuas visitationes & importunas requiritiones. Non curre post eos, sed expecta. Idem est de amicitia, quod antea de reputatione & honore dixi. Sunt enim sicut umbra, quæ non sistitur insequendo, & conando illam incatenare.

Secretum solummodo est illam lucrandi. Fac ut in tuis Conversationibus appareat tua anima cum multis excellentibus qualitatibus dignis placendi Deo; sine vanitate aut cura, placendi hominibus.

Unicum consilium quod tibi desuper dat sapientia in hoc negotio sit, ut vivas

apud te & ubique, sicut debet vivere
homo honoratus & bonæ conscientiæ, &
ut in societatibus placeas per modum
suavis conversationis, nihil ostenden-
do, quod non sit laudabile, & quod fa-
ciat nasci in corde eorum qui te vident,
desiderium merendi tuam amicitiam.
Aspice cœlum, quære Deum, aspira
ipsi placendi: Veri Amici te subitò re-
quirent, & tibi dabunt ad cognoscen-
dum, quod virtus quæ attrahit viros ma-
gnos nos amandi, sit catena, quam
nec fortuna rumpit, nec fatum seu præ-
destinatio, nec tempus, nec mors, nec
ipsa æternitas.

Fac id quod tibi dico, & sis amabilis,
habe modum adulatorum, plus tamen
Amicorum, dico plus & amplius modum
veri Amici. Tua gloria non consistat, vel
le lucrari per officiosas civitates aut do-
na, unam aut alteram personam te aman-
di: Nullus est latro aut malæ vitæ homo,
qui non habeat duos aut tres similes A-
micos. Nos verò distinguimur ab hujus
sortis hominibus per magnum numerum
eorum qui nos amant & æstimant.

f

Verum

Verum tamen est, quod multitudo
 Confidentum sit periculosa. Habe
 tum unum dicit Salomon. *Consiliarius fit
 tibi unus de mille.* Duo jam sunt mul
 tum, sed multitudo Amicorum nun
 quam nimis multum erit, nec quidem
 sufficet. Non est vir honoratus, qui
 non mereatur, aut qui non deli
 deret habere plures Amicos, quam ha
 beat. Aspira eò, quò peruenit Joseph
 per suam virtutem. Hic amabilis do
 minus fuit in aula & in medio Princ
 pum, Philosophorum & primariorum
 hominum totius universi, id quod fuit in
 carcere inter fures & latrones, ubique in
 ter omnes qui ipsum viderunt, ubique
 amabilis. Fac tam bene per dona tui in
 genii, tui boni naturalis & per benigni
 tatem tui civilis & magni Animi, ut in
 ter personas quæ te accedunt, quam
 plerique tua secreta ignorent, nullus ta
 men sit, qui non sentiat aliquam inclina
 tionem tibi serviendi, & qui se non ces
 met felicem, dummodo habeat occasio
 nem.

Tales personæ tantò plus tibi necessa
 riæ

ritate sunt, quanto amplius tibi videtur,
quod habeas sufficientia bona & illis non
egeas. Non te decipias. O Rectores hu-
jus mundi! quò potentiores & indepen-
dentes estis, eò magis indigetis perso-
narum vobis similium, pro sustinenda
vestra potentia, & sustinendo vestro A-
nimo, qui à tempore quo est solus, ver-
git in sui casum & perditionem. Verum
est secundum ipsum Platonem, quod
nostra anima sit immortalis, independens
ab aliis animabus, sed impassibilis, nec in-
vulnerabilis.

Anima hominis quamvis divina & de-
scendens de cælo invenitur in mirabili-
bus occasionibus tempore suæ vitæ mor-
talis; sicut viator aut proficiscens, qui ab-
errat à via de nocte sine lumine & absque
itinere conductore; Incarceratus in in-
ferioribus carceribus absque credito, abs-
que consolatione, & absque consilio. In-
firmus super stramine sine Medico, Me-
ribundus qui jacet in terra absque sacer-
dote, & absque Sacramento, Mortuus in
simito sine sepultura, derelictus tanquam
cadaver incognitum, privatus ordinario

jure, ut cum parva parte terræ tegatur, & aliquot lachrymis irrigetur. *Illamantatus atque insepultus, quasi cadaver putridum.* Ecce figuram nostri Amici, dum in se solo consideratur, qui cum Job dicere potest. Peregrini me persequuntur, domestici astringunt à me, mei fratres me non recognoscunt, & ego nullum amplius cognosco Amicum; fidelissimus me cum horrore aspicit. *Et quem maximè diligebam, aversatus est me.*

Denique est tibi necessarium ut amaris. Succursus quos potes habere ab iis qui te amabunt, sunt in tam magno numero, quam dies tuæ vitæ, qui tibi ad huc remanent. Inter illos dies, dicit Sapiens, aliqui erant dies laboris, alii dies quietis, alii iterum timoris, periculorum, infelicitatum, desperationum, alii bonæ spei, bonorum successuum & prosperitatis. Sed omnes hi dies sine distinctione erant dies afflictionis, si fueris solus. Si vero tui Amici tecum fuerint, dies consolationis & felicitatis.

Eveniet tibi id quod evenit nostris

parentibus, Avis, & id quod nobis adhuc
quotidie evenit. Tempore aduersitatis,
tantum unam partem nostrorum dolo-
rum sentimus, dum alii nobiscum hos
sentiant, & in veritate nobiscum affli-
guntur. Tempore prosperitatis nostrum
gaudium nunquam ex integro sentimus,
quam dum id per conversationem alteri
communicamus, & dum id de facie & in
corde nobiscum sentiunt, illi, qui nos
amant. Dulcius & consolabilius est, se-
cundum opinionem nobilium animarum,
 flere tempore luctus, dum nostri Amici
 nostris miscent lachrymis, quam ri-
 dere in aliquo felici successu, dum nemi-
 nem videmus, cui possemus loqui, & qui
 vellet exinde nobiscum lætari, & sine-
 ram habere complacentiam de eo, quod
 ipsi tali tempore lætitiæ dicemus.

Lauda infinite illos homines, qui in
 corde nostra gaudia, & nostros dolores
 sentiunt, & qui tantum quantum tu ip-
 se in tuis negotiis & periculis tibi con-
 gaudent, & contristantur. Lauda illos,
 quia hæc est res rarissima in orbe univer-
 so. Nihil communius est, quam Amici,

quorum magnam habemus multitudinem; sed quid hæc omnia, quàm in die conflictûs & certaminis exercitus Defertorum & fugitivorum, aut societas columbarum? Ad minimum sonitum afflictionis, quam sufferimus, ubi est ille fidelis & inseparabilis, qui nobiscum permaneret? Ubi est illa Aquila, quæ non timet tonitrua?

Potest dici, quod tu ipsemet in talibus occasionibus te perdis. Quàm illuminatus & instructus possis esse in periculis & negotiis statûs aut tuorum Amicorum, tam cæcus es in tuis propriis negotiis. Si es solus in regimine negotiorum, quæ te propriè tangunt, & nemini quàm tibi soli confidis, nihil certè intelliges. Omnia quæ desuper cogitas & recogitas, non sunt nisi errores: sicut aliquis infirmus Medicus aliud utilitatis tibi asserre non potest, quàm juvare ad mortem. Unico verbo: *Multi pacifici sunt tibi: & Consiliarius sit tibi unus de mille.* Habere mille Amicos, dicit Sapiens, & ex his tantum unum confidentem.

REGULA DECIMA SEXTA.

Facta sum coram eo, quasi pacem reperiens. Cant. 8.

PARAPHRASIS.

*Inveni pacem, dum meum contemplerer
sponsam in statu in quo fuerat in monte
Calvarie coopertus sanguine, & in
statu in quo adhuc est hodie in sinu Dei
Patris, unde procedit Amor, què illis
non est senior, sed ejusdem aternitatis.
In uno vidi, quod me infinite amet, in al-
tero quod me in aeternum amabit, &
quod bene causam habeam in hoc infe-
riori mundo incipiendi possidere im-
mortalem & inviolabilem pacem, cum
similem expectem, qua durabit in cœ-
lis tantum, quantum ipsa aternitas Om-
nipotentis Dei.*

REFLEXIO.

ET si Conscientia mea mihi nihil ob-
ijciat, dices, ego tamen non habeo
f 7 pacem

pacem de qua loqueris : timeo pariter
 sicut antecedenter , dum viverem in dis-
 ordine. Omnes meæ devotiones, mor-
 tificationes , & meæ Eleemosynæ non
 mutant decreta Justitiæ Dei , & inten-
 tiones suæ Providentiæ. Nescio annon
 sim in numero reprobatorum ? Deside-
 rarem ut fruere perfectâ quiete , hæc à
 te recipiendi nova , quòd nomen meum
 scriptum sit in libro vitæ , & quòd locus
 meæ æternitatis notatus sit inter Beatos.
 Uno verbo , ibonè ad Cœlum ? Deus
 scit ; ego etiam id libenter scirem , &
 audirem ab aliquo , qui hoc certò sei-
 ret , & mandatum haberet id mihi sig-
 nificandi à parte ejus , cujus miseri-
 cordia & justitia omnes has veritates
 scripserunt in corde illius ante creatio-
 nem mundi.

Id quod tibi desuper respondere
 queo , est quod olim respondit san-
 ctus Gregorius Magnus alicui mulieri
 devotæ magnarum qualitarum & condi-
 tionis. Hæc Domina inquieta hujus cu-
 ræ satis communis animabus sanctis,
 scripsit huic Illustri Pontifici , qui fue-
 rat

rat ipsius Director , & rogavit ut sibi significet , an sua peccata sibi sint condonata , & an ratione suæ salutis pacificam possit habere conscientiam.

Vide quid responderit sanctus Gregorius cum respectu & sinceritate. *Quod verò dulcedo tua suis in Epistolis subjunxit se mihi importunam fore &c.* Domina , dicit , minaris , quod non cessabis mihi scribere , usque dum Deus mihi revelaverit , quod tua peccata sint tibi remissa , & quod misericordia Dei pronuntiaverit Decretum tuæ prædestinationis. Cura quam desuper habebis , mihi scribendi erit inutilissima. Ut autem hanc præveniam , non differo pro tua consolatione tibi scribere : Ecce duas veritates , quas certò scio ratione illius tuæ questionis. Prima est , quòd sim nimis magnus peccator , ut sim in numero eorum , quibus Deus ostendit libros suæ æternæ scientiæ , nec ex illis , quibus mittit Angelos & Prophetas cum mandato illis declarandi secreta suæ Providentiæ. Secunda veritas est , quod illa nova , quæ desideras audire ratione

certius

certitudinis tuæ salutis , tibi plus nocerent , quàm consolationis adferrent. *Perpende quæso dulcissima filia.* Recordare , te rogo , mea dilectissima filia , quod certitudo sit mater negligentia , & esses in periculo derelinquendi tuum fervorem & exercitium tuæ vitæ devotæ , si esses nimis secura tuæ remunerationis. *Mater negligentia solet esse securitas.*

Sanctus Gregorius valde bene dixit , respondebis mihi , sed favor desiderabilis , ad quem adspirare auderem , esset , ut Deus eodem tempore , quo mihi revelaret , quod sum ex numero personarum prædestinatarum pro Paradiso , faceret etiam pro sua benignitate , ne abuterer meâ scientiâ.

Non esset hic favor , adjungis , extraordinarius , & inauditus. Recordor me legisse , Deum hoc fecisse Abrahamo , cui formaliter declaravit , ipsum esse in primo ordine societatis Electorum , dicendo : Abraham , ego te cognosco , quia mihi appertines , & in æternum debes appertinere. Simile quid dixit etiam Isaco , Jacobo , & Moyfi supra montem , Prophetæ

pheta Jeremiae in utero suae Matris. Hic felix Infans antequam exiret de utero, scivit se esse praedestinatum. Omnes Apostoli certo sciverunt, se esse ex eorundem numero. Gaudete, dicit ipsis noster Salvator, nomina vestra scripta sunt in caelo. Hic divinus Salvator eandem gratiam concessit illis, quos inter Sanctos magis amavit. Beatissima Virgo, sancta Magdalena, S. Joannes Evangelista, S. Paulus, & magna multitudo aliorum Electorum saeculis sequentibus resciverunt hoc de ore aut relatione Angelorum, quod expectentur in Caelo, & quod ipsorum coronae ibidem sint praeparatae. Sancta Theresia, postquam vidisset locum, qui ipsi in inferno destinatus fuerat, si non fuisset retracta a mundo per vim potentissimam Spiritus sancti, habuit consolationem & felicitatem videndi locum, quem possidebit in Paradiso. Quanta felicitas, & quale gaudium! & qualis modus, continuabis, habendi unum solum momentum quietis in hac vita mortali, ad minimum, usque dum resciamus ex ore ipsiusmet Dei, vel ab aliquo alio, quem

quem eius benignitas ad nos mittere dignabitur ; quod nempe ille cui sumus consecrati , & qui nos possidet sicut pretium sui sanguinis , & sicut hereditatem sui Amoris , non relinquet , ut aliqua mundi potentia aut etiam inferni , nos eripere & auferre valeat ex ipsius manibus , ita ne unquam pereamus.

Tu te decipis Anima Christiana , possumus recipere hoc cœleste gaudium absque revelatione , & absque miraculosa apparitione : Non est necesse ut Deus tibi appareat , aut tibi loquatur , sufficit ut ipsum ames , sicut fecerunt Sancti. Hic amor formabit in te unam vocem internam seu instinctum supernaturalem , quem sanctus Paulus vocat testimonium sancti Spiritus scriptum in corde nostro ; S. Augustinus radium gloriæ Paradisi , qui eminet in animis prædestinatis , dum exhalat & raptus sui fervoris sentiunt. Voca eum sicut tibi placet : dico quod sit instinctus divinus , qui dissipabit omnem tuam imaginatione inquietudinem , & omnem timorem chimericum , & qui sicut aurora reducet serenitatem , & faciet

nasci in tuo corde certitudinem tuæ salutis independentem à revelationibus & prophetiis.

Verum quidem est, quod non diceres formaliter id, quod dicunt Hæretici, & id quod non potest dici absque arrogantia & blasphemia: Certus sum quod nomen meum sit scriptum & notatum inter nomina Beatorum. Sed dices id, quod verus Amor fecit proferre sanctum Paulum, & alios Sanctos, qui Deum in perfectione amarunt.

Mea certitudo in hoc consistit, quod nec mors, nec vita, nec paupertas nec divitiæ, nec tormenta nec crudelitates tyrannicæ, nec promissiones, nec adulationes mundi, nec denique omnes vires inferni me separabunt à charitate Jesu Christi. Certus sum nec scio securius quàm hanc horâ qua vivo, quòd sim securus mediante gratiâ, me debere esse fidelem Deo meo, quamdiu cor meum respirabit. *Donec superest halitus in me, & Spiritus Dei in naribus meis.*

Est præsumptio arrogans & valde criminalis, quæ reprobatos & superbos facit dicere: scio certò quod placuit Deo
me

me ponere in numerum suorum Electo-
rum, & quod non omittam ascendere &
ire in cælum: Sed Amor sanctus loquitur
dum dicis: Amabo Deum meum usque
ad mortem, nec mors, nec tempus, nec
æternitas me ab illo separabunt. *Etiã
me occiderit, sperabo in eum.*

Verbum est superbix, blasphemix, &
detestabilis temeritatis, qui præsumit
dicere, quod in secretiori consilio Spi-
ritus Dei agitur, & sine expressa revelatione
oporteret esse ipse Deus, ut quis possit
dicere, qui sint illi, quorum nomina scri-
pta sint æternè & secretè in ejus corde
per ejusdem gratuitã Electione. Verbum
verò tui Amoris est una sancta Veritas, &
una humilis adoratio misericordix & gra-
tix Jesu Christi, cum non loquatur quan-
de voto, quod fecisti, amandi Deum, &
de perpetuis & irrevocabilibus decretis
sanctitatis, quæ ipsemet scripsisti in tua
conscientia.

Fer respectum his votis tui Amoris, ne
perdas te, ratiocinando de talibus
propositionibus, sicut illi faciunt qui
incipiunt amare, & qui per sua exempla

scrupulosas reflexiones subito intrant in
nebras & labyrinthos, ubi inquietudo
illos urget, & ubi non inveniunt ullum
exitum.

Quando eris in statu hujus ferventis &
perfecti Amoris, non erit tibi possibile id
examinare, quod veniet de hoc Amore,
nec audire anxietates & timores tuæ cœ-
cæ & timidæ imaginationis.

Dum scies hæc nova tuæ felicitatis,
non dices; Ego illa scio, de nullo respon-
debis quàm de tua constantia & de tua
perseverantia ejusdem responsi, quod
gratia & humilitas absque ulla præsum-
ptione tibi inspirabunt. Sanctè lætaberis
absque interrogatione & informatione, à
quo audiveris te fore constantem, &
quamvis in effectu nulla vox tibi aliquid
dixerit, habebis in medio periculorum
(quæ te circumdant & tibi minantur)
tantum quietis, ac si Prophetæ & Ange-
li tecum locuti fuissent.

Non audies ullam vocem, quæ hoc ti-
bi annunciabit, sed senties, quod hic in-
stinctus & hoc secretum testimonium de
quo loquitur S. Paulus, sit res certior,
quàm

quàm visiones , clarior quàm revelatio-
nes & Prophetiæ , dulcior quàm conso-
lationes & bonæ spes , quas nobis dant
nostri Directores , denique fortior &
potentior, quàm omnes timores.

In medio exemplorum illorum ho-
minum qui pereunt , & inter clamores
reprobatorum , qui circa te audientur , &
qui facerent pavere audacissimos , gaudet
bis pace Prædestinatorum.

Tua cura non erit dubitare aut inter-
rogare , nunquid ad cælum , sed tædium
habere de longitudine tot annorum , &
de cunctatione beatæ diei , in qua vi-
debis tuum Amantissimum. Non rogas
Angelos ut tibi dicant , an te cum illis vi-
debunt in cælesti Jerusalem , & an tuus lo-
cus sit tibi notatus ; sed potius ut tibi di-
cant , quando ibis , quo die , & quâ hora.
O beati Spiritus , quando hoc fiet ! O vos
qui possidetis illum , quem ego quero , &
quem vos amatis , ô Angeli ! Amate
bene quàm vos & non possum vivere sine
meo Deo , interim illum non vides.
Adjuro vos Filia Jerusalem. Habete
commiserationem mei Amoris & dicitur
mibi,

mihī , quando ingrediar Palatium mei
Sponsi, usque in locum huius admirabi-
lis Tabernaculi, usque ante oculos, & us-
que intra brachia & in sinum illius, qui
est Amantissimus meorum suspiriorum &
nearum lacrymarum.

Aspicias cælum tanquam tibi apperti-
nentem hæreditatem & dices cum Davi-
de : *Latatus sum in his quæ dicta sunt mi-*
hi. Audivi divinam vocem, quæ se-
cretò insinuavit cordi meo, & quæ
in illo signavit hæc duo verba : quod
venimus ad domum Dei, & quod post u-
num & alterum momentū afflictionis &
laboris exituri simus ex hac valle lachry-
marum, ex hac regione mortuorum, ut
transferamur ad permanionem vitæ &
immortalitatis, ubi fruitio & lætitia in æter-
num permanebunt, sicut ille quem ama-
bimus.

Ecce illud, quod cogitarunt & dixe-
runt personæ, quæ fuerant in illo statu, in
quo modò es; ecce quomodo se exaltant
super omnem potentiam Dæmonum, &
super omnes inquietudines & omnes pa-
vores, qui turbant corda pusillanimum.

Deni-

Denique quia securus es, quod habeas bonam voluntatem, non occludas pacem tuam, qui tibi de caelo his verbis mittitur. *Pax hominibus bonae voluntatis.*

REGULA DECIMA SEPTIMA.

Mulierem fortem quis inveniet: precium eius, & de ultimis finibus pretium eius. Prov. 31.

PARAPHRASIS.

Hoc dicitur, non quod nulla in mundo veniatur femina fortis, sed quod non sit homo sufficienter sapiens & satifelix talem invenienti, aut eam distinguendi inter alias feminas, quae se tales figurant, & sic etiam oculos illius natissimos decipiunt.

Si tamen nihilominus aliqui conarentur eam querere, ecce eius imaginem quam illis propono pro sua meliori formatione talem cognoscendi. Hoc secundum meam opinionem faciet illi iudicare, quod si oporteret ire usque ad Indos pro quaerenda tali muliere.

meretur ut quis illuc iret, & pro casola hunc sumeret laborem, quem alii sumpserunt pro multis aliis rebus infinite minus raris & minus pretiosis.

REFLEXIO.

Non potest dubitari, quod inter felicitates hujus vitæ, una ex desiderabilioribus sit, ut videant homines abundantiam, ordinem & pacem stabilitam in suis domibus.

Cura eam stabilicndi pertinet particulariter ad ipsam fæminam. Honor & obligatio Mariti est laborare pro Republica, ipsi consecrare suum tempus & suas curas, & mereri per suas excellentes qualitates obtinere unum ex primariis gradibus inter eos, qui illam regunt.

Hæc duo officia fuerunt assignata à divina Providentia Domino, & Dominæ domus & familiæ, de quo loquitur Salomon in ultimo suorum Proverbiorum. Ambo se tali modo comportent, ut & Angeli non possint sine admiratione videre gratiam, quæ illos illuminat & sustentat

stentat, nec etiam homines dicere queant, quis ex his duobus magis debeat admirationi haberi.

Est certò pulchrum videre pulchras actiones alicujus Principis, dum continet populum in obedientia, aut przidet in confessu Senatorum, supervenientibus motibus qui statum commovent; Sed etiam illi qui contemplantur Regimen foeminarum in Palatio, videntur res dignas, nec minus gloriosas. Ita ut non distinguatur unus ab altera, & elogium commune, quod vox publica illis tribuit, sit, quod sint duæ personæ, quæ regunt per sua exempla, omnes actiones suorum Civium, & quæ simul dividant ex merito omnes laudes admirationes suæ Provinciæ.

Hæc est prima delineatio suarum imaginum, quas sapiens delineavit pro duobus futurorum sæculorum, ut respondere lachrymis & gemitibus eorum, qui accedunt ipsum Cœlum de malo successu Matrimonii.

Talis fœmina obediens suo Marito, interim dum ille dirigit Senatorem, regit suam domum

domum cum supremo dominio absque
tamen ullo strepitu & violentia : ejus Po-
tentia in domo est magna , quia venit de
Cælo : Ipsa non quærit sicut aliæ mulie-
res facere sibi authoritatem per magni-
ficentiam suorum vestimentorum. Ve-
rum quidem est , quod induatur bysso &
purpura , & quod in modo se vestiendi
observet leges decoris & consuetudinis ,
sed his non indiget , ut honoretur & re-
spectetur à suis domesticis. Deus ipsi fe-
cit vestem , similem ejus , quam nobis de-
stinavit , si noster primus parens perman-
sisset prudens. *Fortitudo & decor indu-
mentum ejus.* Salomon vult nobis insinua-
re , quod appareat in oculis hujus Princi-
pissæ aliqua grandæva Majestas , quæ se
diffundit super illam sicut aliquod indu-
mentum ; quod confert suæ faciei , suis
verbis & suis actionibus certam quan-
dam gratiam , plus quàm humanam , quæ
rapit corda , & reddit felices illos , qui ipsi
inserviunt , & recipiunt ex ejus mandatis
felicitatem ipsi obediendi , & occasionem
ipsi testificandi per suam promptitudinē ,
& excessus suorum gaudiorum , intentiones
suarum animarum, g 2 Hoc

Hoc est , quod totam continet domum in ordine. Unusquisque invenitur in destinato loco, & exercitio sibi ordinato. Timor respectuosus qui illos continet non est sicut in aliis domibus aliquis timor, ne quis de commissis erroribus arguatur & patiatur , sed tantum ne succubilis.

Non est illa solummodo Domina suorū domesticorum, sed ipsorum mater. Inter principales leges sui Regiminis est prima , ne quid omittant , ad quod obligantur. Secunda est , ne quid ipsis desit , & ut habeant omnia , que ratio & justitia requirit pro illorum solatio & sanitate. Curam habet , ne justam causam habeant lamentandi , ponendo ipsis ante oculos semper novas rationes , quibus persuasi succedant , & credant se vicissim amari : Ita ut illi ipsimet judicent , quod illorum personæ considerentur , & severitas approbetur.

Hæc benignitas tam liberalis & affabilis extendit se sine exceptione super omnes. Est enim mala Regula in domibus & familiis

familias
gendi
fucata
minam
tat , e
plus er
die car
rentur
narent
qualem
rem ap
gnum
in dom
throno
in Sanc
gimine
lis arna
aliquar
minus
Deus
in regi
Ubi reg
obrit
Mu
non in
sui sex

familiis, ubi multi dantur officiales, eligendi solummodo unum, qui per suam fucatam fidelitatem Dominum aut Dominam eò deducit, ut omnes alios dimittat, & qui per inconsideratas relationes plus errorum & clamorum in domo una faciat, quam in toto anno causarentur, si hic Dominus & Domina conarentur ita agere, ut ab omnibus æqualem amorem mererentur. Sui amorem apud omnes obtinere, hoc est magnum & divinum secretum Æconomix in domibus; Politicæ pro constitutis in throno & tribunalibus; & Hierarchiæ in Sanctuario. In quocunque etiam Regimine constitutus sis, si vis felix esse, sis amabilis. Non conare tibi efformare aliquam methodum magis spiritualem, minus tamen cognitam. Ipse Deus ut Deus non scit, nec habet alium modum in regimine & Dominio suæ æternitatis. *Ubi regnat æternus Amor & æterna pulchritudo.*

Mulier est Domina de qua loquimur, non intermittit occupationes proprias sui sexûs, etiam acû laborandi. Quod

§ 3 verò

verò magis mirandum est, illam has artes per nullam aliam, quàm per inspiratam à sua iuventute digitis scientiam acquisivisse, ideò tamen non minus habilem esse exemplo & instructione Artificibus etiã habilioribus, sicut pariter admirationi Dominabus, quæ tempus suum transigunt ipsam considerando, & ab ipsa aliquid addiscendo, quamvis nimis tardè inceperint ipsam cognoscere, ut se reddant capaces illam imitandi. *Quæ sicut lanam & linum, & operatur consilio manuum suarum.*

Tales minores curæ, dicit Salomon, non sunt scopi suæ virtutis, nec suæ potentia & industria. *Manum suam misit ad fortia.* Hæc quæ scit tam bene suis manibus laborare, scit etiam suo brachio uti, & suo heroico animo, dum necessitas requirit, ut ostendat, quod non sine causa vocetur femina fortis. Si quis debet opponere violentis actibus Vicinorum, vel eripere ex manibus usurpatorum bona malè parta, vel sustinere contra formidabiles Causas innocentiæ, & causas suarum

rum oppressorum subditorum ; aut vero si oporteat vendere & emere , aut contra omnia opposita obstacula suarum intentionum extendere fines sui Domini per sibi utiles acquisitiones , & feliciter triumphare contra omnes deceptiones , proditiones , & zelotipias : hæc incomparabilis Domina se opponit , & pervenit ad scopum. *Roboravit fortitudine brachium suum.*

Adhuc amplius , dicit Propheta , illa est , quæ per suum miraculosum ingenium scit artem negotiatoriam transportandi usque ad Indos grana & redditus alios suarum terrarum , & exinde referendi in iisdem navibus thesauros Ophir & Tharsis , & omnia alia bona , aurum & argentum , quod decet domui & Patriæ suæ. *Facta est quasi navis in stitoris , de longè portans panem.* Bona est annotatio Salomonis , quod naves ipsius sint figura suæ utriusque manus miraculosè extensæ , & miraculosè felicitis ad dandum & recipiendum. Ita ut Deus has in domo sua benedicens , pariter illas benedicat dū sunt in mari , dum tempestates obediētes benedictioni

divinæ, eas respiciunt in itinere, & ad-
jutorio sunt perveniendi ad portum.
Navestaliter onustæ divitijs Orientis fe-
liciter adveniunt quolibet anno illic, ubi
ab hac Domina expectantur, cujus suspi-
ria fortissima sunt ad cælum usque pene-
trandum.

Sed super hæc omnia miraculum ejus
Ingenii magis amabile & dignum scitu om-
nibus populis est, quod Maritum suum
reddiderit ditissimum hominum sine de-
prædatione aut afflictione alicujus, nec
dando ullam ansam nec cælo nec orbi
conquerendi. *Confidit in ea cor viri sui,
& spoliis non indigebit.*

Post omnia, quæ sunt miraculosiora in
sua persona, & quod Posteritas quam
maximè, secundum meam opinionem in
ipsa amare debet, est quod hæc Principes-
sa tam sedulò occupata labore negotia-
rio, & œconomia, nihil minus quam talis
appareat in illis occasionibus, in quibus
decentia comparet in societate aut con-
ventu hominum sapientum, dum his
lustrem dat causam congaudendi suo
fabili modo conversandi cum illis.

In talibus conversationibus ejus complacencia & honor non consistit in propriis discursibus, nec etiam in proferendo suas cogitationes & ratiocinia super illis propositionibus quas proponunt. Imaginatur sibi quod prudentia & modestia non permittant, ut compareat coram talibus sapientibus alia quàm discipula, & non prætendit alium gradum quàm illum, quem tenebat Magdalena ad pedes Salvatoris: *Sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius.*

Verum quidem est, quod non studuerit, & quod imprudenter ageret, si ratiocinaretur cum illis de altis mysteriis, sed quod rarum est in aliis fæminis, ipsa tres possidet scientias, quas mirantur hujus orbis Magistri.

Prima est quod illos sciat bene ad propositum interrogare, & ipsis pulchras & dignas offerre occasiones proferendi eloquenter illa quæ sciunt. Secunda est, quod sciat faciliter & clarè concipere responsa illorum. Tertia est, quod sciat illos admirari, & exprimere suas admirationes per verba ex quibus vident fortitudinem, & suæ faciei sinceritatē. g 5 Com-

Complacencia hominum sapientum, qui magnas sciunt scientias, non est dicendi illas in scholis: Una enim ex primariis & antiquioribus legibus scholasticis est, quod omnia quæ ibi dicuntur, contradicantur. Hinc scholæ sunt campus eorum certaminum, & societates & conversationes theatrum tritumphantum.

Ad minimum videtur mihi, quod nunc ex sapientioribus Scriptoribus nostri Sæculi valde bene dixerit, quod in conversationibus, in quibus ignorantes habent multum ingenii & modestiæ, & sapientes multum eloquentiæ, gloria & gaudium unius & alterius non sint multum disparia.

Elogium hujus fœminæ fortis includitur his verbis: *Fallax gratia & vana pulchritudo: Mulier timens Dominum, ipsa laudabitur.*

REGULA DECIMA OCTAVA.

Salus Anima melior est omni auro & argento; & corpus validum, quam census immensus. Eccl. 30.

PARA

PARAPHRASIS.

Tu qui desideras esse dives & felix in hoc orbe, recordare, quod ditissimus thesaurus sit sanitas corporis, & quod fortuna maxima, ad quam adspirare valeas, sit letitia cordis. Non perdas nec unum nec alterum ex his duobus bonis, ut curras post alia, & crede quod imperium Orbis hæc non valeat.

Mors est melior, quam vita amara & plena afflictionis. Dulcius est quiescere in tumultu, quam languere in lecto, & ibidem per plures annos sufferre dolores, & tædium insupportabilia alicujus longa infirmitatis.

REFLEXIO.

Vita & sanitas sunt duo dona Dei, & duo pignora ejus Amoris, quæ deberent amari, & amanter conservari.

Sapientes non omittunt id quod tangit sanitatem, & hæc quidem est una ex importantissimis Regulis sapientiæ, nihil facere, quod ipsi possit nocere, eandemque discretè gubernare.

g 6

Verus

Verus modus est se circa sanitatem gerendi, sicut erga Infantem alicujus conditionis, attendendo ne destruat per nimiam indulgentiam & perniciosas coniventias, nec etiam per nimiam severitatem, & irrationabiles subjectiones.

Unusquisque scit, quod ideò oportet sibi ipsi multas res concedere, & similiter denegare: Sed quales res, & quali tempore? Hæ sunt duæ difficultates de quibus multæ formantur quaestiones, nihil tamen certi percipitur, quia nullus se dirigit juxta unum Magistrum, qui desuper deberet interrogari, cum sit ille unicuique qui possit sapienter & feliciter respondere.

Aliqui consulunt Medicinam: plurimum se dirigunt secundum Appetitum sensibilem, & cœcè faciunt, quod hic illis insinuat: Alii naturam solam interrogant.

Verum est, quod Medicina saepe potest respondere, sed fortè in hoc negotio transgreditur limites suæ professionis, & jurisdictionis. Instituta enim est a

Deo

Deo, ut reddat sanitatem; potest dubitari, an pro ea conservanda instituta sit; ad minimum est indubitatae fidei, quod Medici sint inutiles illis qui sunt sani, nec aliquam infirmitate laborant. Experientia enim nos docet, & facit cognoscere, quod qui sani Medicos consulunt, & qui petunt ab iis modum longo tempore vivendi, & se conservandi, addiscunt, quomodo fiant infirmi, & se destruant per illorum remedia & succursus.

Personae quae aures praebent suis cupiditatibus discunt brevi mori & currere ad tumulum, antequam aetas eos illuc deducat. In veritate remedia quae praebet sunt excellentia, laetitia, vinum, bonus victus, somnus, desidia, lusus; sed haec dantur sine mensura, & cum excessu, cum tamen bonarum rerum excessus sit veneno magis mortalis, & faciat plures homines mori per suas crudeles adulationes, quam moriantur gladio in conflictibus, & per injustitiam & violentiam in seditionibus: Sunt certò mala consilia pro conservanda sanitate, quae dantur ab appetitu caeco, & hujus inclinationes & persuasio-

suafiones internæ sunt infliactus valde periculofi.

Natura est unica & vera Magiftra, quã in hoc audire deberemus. Hæc fcit in quali quãtitate & qualitate homini alimẽta debeantur; quantum temporis debeat impendere ad laborem, ad distractionem, ad fomnum, & qualis debeat esse menfura in omnibus rebus. Ipfã hoc fcit; & id quod quam maximẽ admirari debemus, est, quod habeat motus internos, & certos modos nobis loquendi, & miraculose intelligibiles, nos commonendi. Ad minimum homo prudens eos valde bene audit, nec folet decipi. Potest dici, quod una ex fuis principalioribus & pulchrioribus fcientiis fit diftinguere vocem recte rationis & neceffitatis cum voce paffionum, & quod una ex fuis fancioribus, & melius obfervatis Regulis fit, his nihil concedere, & illis nihil denegare.

Unus ex antiquis Scriptoribus valde bene dixit, quod ex importantiffimis negotiis Sapiaentia in humano ingenio fit, bene diftinguere omnes voces, qui funt

in homine, quarum septem notantur: Ratio, Instinctus, Capitositas, Cupiditas, Tentatio, Inspiratio, & Gratia. Quælibet ex his in nobis stabilita habet suam vocem aut motum internum, per quem nos impellit facere eas actiones quæ ipsi placent, & velle ea quæ ipsa vult,

Illorum fines sunt infinitè differentes & sibi oppositi, sed major difficultas & origo omnium nostrarum infelicitatum est, quod illarum voces sint sibi similes, & quod facillimum sit se in illis decipere.

Cupiditas ostendit se, quasi esset vox rationis & necessitatis: Capitositas vox instinctus & naturæ; Tentatio verò inspirationis & gratiæ. Accipere unam pro altera, resistere his & consentire illis, est perire.

Felices illi qui sunt sapientes: Sapientia sola scit distinguere has voces confusas. In unoquoque motu quem sentimus, & in unoquoque verbo, quod accipimus in nostro corde, illa nos commonet, quis sit, qui loquatur.

Inde provenit illa admirabilis intel-

intelligentia hominum sapientum eligendi media pro conservatione suae sanitatis, & sequendi ordinationem huius Medici, qui cognoscit interna, & est in medio eorum.

Infelicitas omnium aliorum Medicorum est, quòd visum suum eousque extendere non valeant; Ipsi enim tantum vident exteriora alicujus Infirmi, & divinant reliqua per conjecturas.

REGULÀ DECIMA NONA.

Vtere, quasi homo frugibus quae tibi apponuntur. Eccl. 31.

PARAPHRASIS.

Nutrias te ut vivas, & non comedam quam pro tuo nutrimento. Non accipe quam id quod vult natura, & quantum ipsi necessarium est pro sustentatione virium & vitae. Nihil detur cupiditati, nec animum tuum perdeat, aut timeas assimilari bestiis, in actionibus, in quibus nobis assimilamur.

tur, & nobiscum sunt communes.

Cor splendidum & honestum principaliter est in epulis, vult enim ut mensa sua habeat aliquem saporē suā nobilitatis, puritatis, & nitōris spiritualis. Mensa malè ordinata denotat spiritum negligentem, & vitam irregularem.

Non inhareas prandis sumptuosis, ubi disputandum est, seque affligendum pro honore obtinendo, quis ex tota societate sit minus modestus ac sobrius. Hoc est bellum, in quo plurimi miserabiliter in lecto vituperii demortui sunt inter omnia crimina & opprobria brutalitatis; nec enim est mors hāc infamior & funestior.

Prandia inordinata sunt parricida totius hominis: Poena hodierna intemperantiae est adhuc eadem quae fuit primi peccatoris, nempe ipsa mors.

Differentia est, quod inordinata Comestio primi hominis causaverit nobis mortem etiam in senectute & decrepita aetate; nostra propria verò nobis mortem causet in ipsa juventute. Pauci homi-

homines moriuntur, quia sunt senes,
plurimi & plerique omnes quia nimis
multum comederunt.

Vinum fuit creatum pro exhilarando &
fortificando, non verò pro extinguen-
daratione, & debilitandis animi viri-
bus.

Vinum moderatè sumptum est fortitudo
animi, exultatio cordis & sanitas
corporis.

REFLEXIO.

CORpus humanum quando sustentatur
per animam mortalem, est rectissi-
mum & pulcherrimum omnium corpo-
rum; sed quando est separatum ab ani-
ma, formidabilissimum omnium cada-
verum, non est horribilior putredo visibilis
nec fætor insupportabilior.

Similiter actio potûs & esûs, quando
est mortua, nec animata aliquâ bonâ &
spirituali opinione, aut intentione pla-
cendi Deo, absque dubio est actio vitu-
perabilis, & homine indigna, quamque
Angeli averfantur.

Sed

Sed quando sustentatur & relevatur cum hac supernaturali intentione, est honorabilis & sancta, & habemus paucas res aut actiones exteriores, quæ distinguant nostram dignitatem aut differentiam à bestiis, quam hanc, quæ aliàs nos videtur in eodem cum illis gradu ponere, & eorum conditioni assimilari.

Regula bestiarum est, quod quâlibet horâ, turpiter, cum aviditate & solitariè comedant; ita ut cum difficultate admittant societatem alicujus alterius bestię. Mensa hominum debet è contrario monstrare signa suæ magnitudinis, & ejus supremæ authoritatis, ut appareat nitôr, ordo, magnificentia, & aliæ Regales virtutes, quæ debent elucêre in Domino animalium, dum comedit, ut distinguatur à suis Sclavis.

Oportet ut ad certas horas ordinetur, quod nec pauperibus impossibile est; ut talis mensa sit nitida, quod & facile est pauperibus; ut honesta sit & communis Amicis, quod est indispensabile

labile Principibus, & in majori gradu constitutis, & ordinarium illis, qui aliquid bonorum & generosi animi possident, & qui cogitant se nullam rem habere, cujus non habeant partem illi, quos amant.

Ipsi Angeli secundum mentem Sancti Genevensis Episcopi in hoc sibi non dispensarent, si transformarentur in homines, & conversarentur cum illis, vellent enim vivere ut Angeli excepta mensura. Hic est honor naturæ spiritualis, posse descendere ad similitudinem bestiarum per actiones, in quibus illa minus quam unquam ipsis assimilatur, & ubi magis quam in quacunque alia occasione apparet, quod homo sit infinite elevatus supra bestias.

REGULA VIGESIMA.

*Si dormieris, non timebis: quiesces
& suavis erit somnus tuus.*
Prov. 3.

PARAPHRASIS.

Si es fidelis Deo de die, dormies absque timore

timore de nocte, transiges eam feliciter, & nihil erit, quod te impediet hac frui quiete; Somnus tuus erit perfectus, quia communis erit corpori & anima.

REFLEXIO.

Somnus justissimè positus est ad gradum benedictionum & dulcedinum, quas placuit divinæ bonitati inter amaritudines & pœnas hujus miserabilis vitæ.

Non possumus illum meliùs vocare, quàm donum quod provenit omni die ex parte Creatoris, & quod ingreditur in nostras venas tanquam remedium præveniens nostras infirmitates, & tanquam solatium reparans nostras vires ad interrompendum nostros labores & displicentias uniuscujusque diei.

Sanctus Augustinus vocat inventionem alicujus adorabilis misericordix, quæ sicut Mater apud cunas amatæ suæ prolis, omni vespere se apud nos insinuat, ut nos suaviter juvet ad obdormiendum, & ut abigat omnia, quæ nos
de

de nocte incommodare possent, illis omnibus se opponendo, ut perfectâ quiete fruamur.

Scit abigere curas, timores, inquietudines, omnes cogitationes alicujus processûs, negotiorum & aliarum actionum. Ipsa est, quæ illis in transitu se opponit; quæ ipsis novit occludere aditus ad nostrum cerebrum & animum per certos vapores, quos inopinatè extrahit de suis thesauris, quos reddit impenetrabiles ipsorum viribus.

Ipsa pariter est, quæ scit impedire, ne nostra mens se ipsam incommodet, & ne transigat horas somni, laborando, & se indiscretè occupando. Ipsa huic, ita loquendo, ligat manus; & ita dicendo, ipsa per certas catenas cognitæ suæ sapientiæ affigit omnes facultates nostræ animæ quieti, & has integrâ nocte tenet in statu alicujus immobilitatis. Sed hæc omnia tam suaviter & cum tali attenta bonitate, ut nihil, quod nobis nocere possit, facere queant, ut in medio harum intricationum & violentiarum, quas patimur, complacentiam sentiamus.

Dor-

*Dormies & suavis erit somnus
tuus.*

Denique si secundum opinionem
Sanctorum Patrum, supra hæc verba
Domini nostri, *Lazarus noster, dormit.*
sit esse mortuum, esse in tali statu, debe-
remus addiscere dum obdormimus, quod
nihil dulcius sit quam mori.

Dico igitur, quod somnus in nobis sit
ex miraculis Providentiæ. Ita ut sit ali-
qua illusio id, quod aliqui dixerunt, de-
bere hominem sapientem pudere in som-
no videri ab Angelis. Nam Angeli ipsi
huc venerunt deorsum videndi Deum
dormientem in cunis, ubi illum sapius
viderunt, attamen semper adorârunt cum
tali respectu, sicut ipsum adorant in pa-
radiso.

Absit ut somnus nobis sit aliqua infam-
ia; hinc non sine causa sapientes Do-
ctores ausi fu erunt dicere, quod sit status
valde honorabilis nostræ naturæ, & unus
ex minus contrariis gratiæ.

Personæ devotæ conqueruntur, quod
de die non transeat hora, qua non
cadant in quosdam leves errores, &
non

non displiceant Deo per casus & inevitabiles fragilitates. Hoc infortunium ipsi non accidit de nocte; tempus somni est unicum tempus, quo perfectè conservant suam innocentiam. Gratia & virtus quam habent tempore quo obdormiunt, invenitur integra & inviolata in momento quo expergefiunt. Ipsorum felix anima circumdata vaporibus, sicut dixi, est sicut Sol sub tenebrosa nube absconditus; qui quamvis coopertus hac horribili obscuritate, nihil perdit de suo splendore; exit enim tam luminosus & tam pulcher, quàm antea fuerat.

Adhuc amplius dico, & hoc quidem secundum Sanctos Patres; qui hoc ipsum probaverunt, & secundum Doctores, qui hoc scripserunt. Id quod nunquam accidit Soli, ut appareat in medio nubium & pluviarum quæ ipsum cooperiunt, Astrum splendidius & pulchrius quàm tempore serenitatis, hoc accidit magnis Sanctis tempore somni. Hoc tempore electo à Deo Principes Apostolorum, Discipuli amati, Magdalene, Catharinæ, Theresiæ & alii illustriores

Sancti

Sancti fuerunt elevati ad gradum Sera-
phinorum per extases & actus sublimio-
res Amoris & sanctitatis. *Ego dormio, &
cor meum vigilat.* Nunc non est tempus
explicandi hæc verba, nimis à meo pro-
posito discederem: Sed veniamus ad ip-
sam rem.

Non possum negare, quod facilè sit,
corrumpere somnum & eum permutare
in aliquam vituperosam brutalitatem. In-
fortunium, quod nunquam deberet vi-
deri, dicit Sanctus Chrysostomus, quod
tamen sæpius videtur, & accidit, dum
nos preparantes ad dormiendum, obli-
viscimus Regulas observare, quas Sa-
pientia & Providentia nobis præscripse-
rant, ne dormiamus tanquam bestia.

In effectu fatendum est, quod homo,
qui postquam brutaliter tanquam Atheus
mensæ affecerit, & corpus & animam
in lutum per scandalosam ebrietatem im-
merferit, se projicit ad lectum & obdor-
mit in conspectu Cœli, sit certò specta-
culum vituperosissimum. Etiam si esset
Holofernes circumdatus ab exercitu
centum millium hominum, omnes hi

Liber II.

h

adora-

adoratus ab exercitu centum millium hominum, omnes hi adoratores non impedient, quò minus sit horror Angelorum & victima unius fœminæ, quæ ipsi caput abscindat, & in triumphum portet, interim dum dæmones secum trahunt ad infernum remanentem partem hujus ebrui cadaveris. *Quasi cadaver putridum, illamentatus atque insepultus, descendas in profundum lacu.*

Talis modus dormiendi & certissime opprobrium infelicissimum, quod possit homini accidere. Rex Sedecias resciens, quod serviverit recreationi Aulae Babylonicae, dum tali modo dormivisset, ex displicentia fuit mortuus. Alexandri, Socrates, Catones, & alii ex antiquioribus sapientibus erubuerunt antequam adhuc totaliter expergescerent, retinentes in medio hujus suæ stultitiæ satis luminis, hanc dignoscendi, & ad lachrymas usque se affligendi, quas etsi coram hominibus abscondissent, non potuissent tamen illas abscondere suæ conscientia.

Non affirmo, quod sit inventio propria nostrum somnum reddendi pacatum & honestum, habere multitudinem ro-

luptat
in cul
mus. A
dio to
peccat
mili c
nus, &
morur
mili h
consta
portet
tristibu
Mense
mer av
pro me
tatum,
pauper
inquier
tionū:
Rece
grederi
mili p
Dei, c
mortis
Quo
lum h
endi i

luptatum & congregatarum divitiarum
in cubiculo & circa lectum ubi dormi-
mus. Ah! qualis modus dormiendi in me-
dio tot debitorum, tot latrociniorum, &
peccatorum! Quot talium vocum in si-
mili camera aut cubiculo, dicit Salvia-
nus, & quot horribilium tota nocte cla-
morum, qui audiuntur à conscientia si-
milis hominis, cujus miserabilis somnus
constat tot pecunias & tot crimina? O-
portet ut horas quietis suæ transigat in
tristibus cogitationibus, sibi ipsi dicendo.

*Menses vacuos & noctes laboriosas enu-
meravi mihi.* A viginti annis nihil feci
pro mea salute, dies mei fuerunt dies ebrie-
tatum, impietatum, & crudelitatum erga
pauperes, & meæ noctes fuerunt noctes
inquietudinum, tormentorum & despera-
tionum: *Menses vacuos, & noctes laboriosas.*

Recordare dum ad quiescendum in-
gredieris tam superbum lectum, quod in
simili pariter Balthasar viderit manum
Dei, quæ muro inscripsit decretum suæ
mortis & damnationis in cælo decretatæ.

Quod & malo titulo facti divites,
cum haberent complacentiam se vi-
vendi in magnificis lectis, audiverint.

voce Angelorum, qui ipsis ad auriculam dixerunt: Expectamini in altero mandato, oportet mori intra horam. *Et hac qua parasti, cuius erunt?*

Quod pariter Antiochi loco alicuius dulcis somni, quem quæsierunt, ibidem invenerint flammam incensam in suis visceribus, & commixtas cum doloribus Choliceis, & convulsionibus qui illis confarunt clamores damnatorum, & qui hunc pulchrum lectum commutarent in theatrum, in quo interiores Carnifices ipsos pluribus mensibus dilacerarunt usque ad illum diem, in quo supervenit mors illos ex eorum manibus extraxit & demonibus subiecit. *Mortuus est & sepultus in inferno.*

Ego nimis procul discedo. Propositio, quam dixi, est verissima, quod formatus in nobis secundum ordinationem, & Regulas divinæ Providentiæ sit status, qui nobis est tam gloriosus quàm necessarius.

Regulæ hujus Providentiæ sunt ordinatæ secundum tuum interesse & tuas necessitates. Ordina & tuas regulas secundum

dum illius voluntatem, conforma illi tam exactè quàm potes, tuos mores pronos ad ejusdem mandata & consilia.

Desideras ut tuus somnus sit suavis & placatus; Providentia idem desiderat.

Hæc ideo elegit tempus tenebrarum; ne elige diem, & ne ponas te ad dormiendum, dum Sol oritur, neque horâ quintâ matutinâ.

Ipsa vult ne impendas amplius quàm septem aut octo horas ad dormiendum, non impende decem aut undecim. Nota id quod dicunt Medici, quod aliquis, qui permanet in lecto usque ad decimam aut undecimam horam, surgat semper infirmior; & quod adjungunt Casistæ, semper minus innocens & minus castus, quàm intraverit.

Oculi Dei horrorem habent te ibidem usque ad meridiem videndi; dicit Sanctus Gregorius; & si tibi accidit ibidem tam tardè permanere, apparebit umbra Salomonis in tuo cubiculo, quæ te per brachium accipiet, & tibi dicet ea verba, quæ ipsi olim fuerant inspirata, ut dicantur

h. 2

tur

tur pigris omnium sæculorum. Usqueque piger dormies? quando consurges e somno tuo? paululum dormies, paululum dormitabis, paululum conferes manus ut dormias: & veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus. Quousque piger dormitabis? nonne sufficienter fricasti oculos ad illos tandem aperiendos? nonne satis fricasti brachia ad illa extendenda? tute levas, & iterum cadis super cervical, petis parum temporis, iterum parum, & tertiã vice iterum parum, dum interim maledictio Dei fruat ingredi domum tuam, confusionem, libertinam licentiam, & paupertatem, quæ tam parum tuam, quam ditiores timent domos. *Pauperies quasi vir armatus.*

Hoc non est totum. Nam eadem Providentia tibi sollicitè mandat, ut placeat & feliciter dormias, & ut de die tuo labori vaces & tuis negotiis, ita ut vespere, dum tempus dormiendi imminet, in tuo corpore aliquid fatigationis & lassitudinis remaneat, sed nulla inquietudo in mente, nec ullum peccatum in tua conscientia, nec ullus motus in tuis passionibus.

nibus, vel quidcunque esse possit, quod
aperiat portas vigiliarum contra omnem
curam bonitatis, quæ pro te vigilat. O-
perâre tam bene, ut omnes tuæ intentio-
nes, tua cœpta, spes & gaudia, sicut &
omnes tristitiæ tecum obdormiant, ut
uno verbo sit magnum silentium in ani-
ma tua, & non turbetur nec per seipsum,
nec per clamores tuæ domus, ut justè clau-
dendo oculos dicere valeat. *In pace in id-
ipsum dormiam & requiescam; quoniam
tu Domine singulariter in spe constituisti
me.*

Ultima & importantissima Regula est,
ut tua ultima actio ante somnum, & prima
postquam evigilas, sit Oratio. Et hæc
sit principium & finis uniuscujusque
dici tuæ vitæ. Habe sæpius in mente
hanc pulchram propositionem Sancto-
rum Patrum, quod somnus sit figura
mortis, & expergefactio sit figura no-
stræ futuræ resurrectionis. Ultimum
verbum hominis morientis est recom-
mendare animam Deo: *In manus
tuas Domine commendo spiritum
meum.* Primum verbum hominis
refusci-

refuscitati erit adorare Deum, & extendendo brachia se elevare erga illum per actus Amoris & perfectæ sanctitatis: *Dormivi & somnum cœpi, & exurrexi & adhuc sum tecum.* Ecce veram methodum devotionis Christianorum, quilibet die eorum vitæ.

Reminiscere ejus quod tibi dixi in alio loco, quod omne tempus sit proprium ad exercitia sancti Amoris, quia omni tempore Deus, quem amas, est apud te. Quando Sol recedit, Ipse tamen à te se non retrahit. Deus invenitur vesperi apud tuum Cervical, ut tecum conversetur primo silentio noctis per secretas inspirationes, & ad te juvandum, ut sanctè obdormias inter delectationes & dulcedines hujus internæ Conversationis.

Etiam invenitur matutino tempore ad audiendum ex tuo ore aliquod verbum confidentiæ, ut sit depositaria tuarum sollicitudinum uniuscujusque diei. Sed quemadmodum ipse non desinit comparere ante te, in momento quo evigilas, non desine pariter ex tua parte ad eum vertere oculos tuos, & brachia

brachia tua extendere. *Anima mea desideravit te in nocte : Sed & spiritu meo in precordiis meis de mane vigilabo ad te.*
 Ah ! mi Amantissime , dixit quaedam anima sancta , quàm ego rememorata sum tui hac totâ nocte , & quantas mihi causaſti lachrymas. *De mane vigilabo ad te.* Non dubita mi Amantissime , quod te amem , cum videas , quod primi motus mei cordis , dum expergefio , ſint audire hanc novam felicitatem , quod me etiam hodie ames , & quod non tam procul à me diſceſſeris , quàm mihi per meos timores imaginatus fuerim.

REGULA VIGESIMA PRIMA.

Non habet amaritudinem converſatio illius , nec tedium conviçtus illius. Sap. 8.

PARAPHRASIS.

Illi qui familiariter cum Deo converſantur , addiſcunt ſapienter cum hominibus converſari , non eſt amplius ali-
 h 5 qua

qua amaritudo & morositas in illorum
mente, nec discursus radiosus & im-
portunus in ipsorum Conversationi-
bus.

Si volumus placere hominibus in nostris
domesticis Conversationibus, obser-
uemus illas Regulas, quas ne displicia-
mus Deo, in internis nostris medita-
tionibus observare debemus.

REFLEXIO.

INter recreationes inventas à natura
pro sublevandis molestiis nostri exitii
& nostræ vitæ mortalis, una ex suaviori-
bus, & honestioribus est conversatio
amici cum altero, & frequentatio socie-
tatum.

Hæc inclinatio mutuò communican-
di nostras cogitationes, nascitur in nobis
cum nostra anima immortalis: Provenit ex
eadem origine, hoc est ex sinu Dei. Una
& altera formata est ad exemplum ejus,
quod fit in æternitate inter tres personas
Sanctissimæ Trinitatis; Personæ admi-
rabiles & infinitè beatæ, quia earum
conver-

conversatio & communicatio est æterna.

Conversatio cum sui similibus est æternitas Dei, vita Angelorum, remedium hominum, stantibus curis & molestiis eorum mortalitatis & vitæ hujus temporalis cum bestiis, supra quas una ex gloriosioribus privilegiis est, quod illæ istud non habeant remedium.

Nihilominus non est res tædiosior, quam quod inter mores divinè in nobis institutos, quos natura & gratia ibidem stabilivit, non sit aliquis, in quem plures incurrant errores, quàm iste qui tam turpiter sit corruptus.

Unusquisque scit, quomodo res in conversationibus agantur; Quot linguæ impudicæ & detractoriæ ibidem causaverint peccata, & lachrymas, & quot infortunia causata fuerint.

Remedium desuper quaritur, & quidem jam à longo tempore, nemo tamen se jactat ejus inventorem, credi-

h 6

bile

bile etiam est, quod nunquam invenitur. Timeamus igitur & non credamus, quod quislibet homo possit facile obligationes vitæ civilis adimplere, Conversationibus adesse, & frequentare societates absque damno Conscientiæ & fidelitatis, quam debet Deo, & obligationis, ne quis se manifesto periculo exponat offendendi Deum mortaliter.

Si desideras scire media; Sancti Patres & Magistri vitæ spiritualis tibi plurimum offerunt; & ecce parvum Compendium consiliorum & instructionum in hac materia.

I. Dum invitaris, dicit Salomon, ad frequentandas societates, ubi presentatur venenum absconditum sub deliciis lacte; & ubi enormia crimina miscentur cum amabilibus voluptatibus, hoc dum te aliquis cogit intrare domos, quibus rarissimè redis cum paucioribus culpis & peccatis, ex quacunque ratione rogeris, aut violentia cogaris, habe difficultatem consentiendi. Ne ga & constanter nega, & non es quartus

quærendo delicias, nec etiam peccata in tali loco, ubi invenis mortem & infernum. *Via inferi domus ejus, penetrantes in interiora mortis.* Prov. 7.

2. Dum es in conversationibus & societatibus, ad quas innocenter intrasti, non prævidendo aliquod malum aut periculum, si tamen ibidem aliquod inveniretur, dicit sanctus Joannes Evangelista, statim quo illud sentis, & audis audacter enunciari blasphemias, aut verba impudica, quæ te scandalizant, & quæ faciunt tremere tuam conscientiam; recede absque ulteriori deliberatione, & non relinque longiori tempore tuam salutem expositam huic pestifero aëri in tali loco & inter tot personas quæ te circumdant, & quæ impunè rident circa te, ex quibus fortè nulla est, quæ non jam pestem aut peccatum habeat in corde: *Exite de illa populus meus, ut ne participes sitis delictorum ejus, & de plagis ejus non accipiatis.*

3. Si verò res ita essent dispositæ, ut non sit permissum capere fugam, accipe nihilominus libertatem loquendi, & te

audacter declarandi. Fac sicut Prophe-
ta Isaias , arma tuos oculos zelo Sera-
phinorum ; Fac tibi frontem ex cha-
lybe aut marmore , quæ nullum ru-
borem aut molliem admittat , cor im-
petuosum & intrepidum. In tali statu
offer te illis libertinis , qui nullum ha-
bent respectum Dei , tam parum quam
tuæ personæ , & per aliquam genero-
sam ostentationem cooperias faciem
tuam contra illorum opprobria , & po-
ne illis ante oculos infamias eorum bru-
talitatis. *Ut videant , & sentiant , & ve-
rantur.* Hæc fuerat antiquorum Pro-
phetarum , & adhuc est methodus vero-
rum Sanctorum Ecclesiæ Filii Dei.

4. Si nihilominus agnoscis, quod non
habeas audaciam , & necessarias vires ad
bene operandum in simili occasione ,
& si iudicas , quod loco confusionis &
conversionis peccatorum , hi potius ex-
inde scandalizarent adhuc amplius totam
societatem , & redderent devotionem
& devotos ridiculos : Tace potius,
dicit Propheta , sed sine loqui tuam
faciem.

Oportet

Oportet ut impii videant in tua fronte & in tuis oculis horrorem & tristitiam mortalem, quam sensisti, dum ipsi os suum aperirent, & dum in præsentia multorum honestorum hominum ausi fuerant impudenter evomere omnia lasciva & corrupta, quæ habuerunt in anima sua.

Per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis. Nihil dicas, tristem tamen te ostendas. Hic modus correctionis habet sæpe potestatem super peccatores, qui sunt invincibiles per minas & violentiam.

Imitari licet illam generosam & Religiosam filiam sanctæ Claræ, quæ dum audivisset aliqua impudica complementa sibi ab impiis juvenibus facta, fecit apparere in facie ardores unius terribilis cholerae, & subito postea pallores unius inconsolabilis & morientis tristitiæ, unum & alterum tot lachrymis conjunctum, & compassione dignum, ut hi infelices sentirent harum effectum eadem horâ, secesserint

rinc

rint inclinatis oculis, & ostenderint po-
stea intra tres circiter dies initium unius
poenitentiae, quae duravit usque ad illorum
mortem. *Per tristitiam vultus corrigi-
tur animus delinquentis.*

Post haec omnia una pulcherrima actio
humani ingenii in similibus occasionibus
est, ut homo sapiens, potens in lingua &
bonis cogitationibus, absque aliquo alio
dicto, ex quo personae immodestae pos-
sent conqueri, dum videt, quod hi ve-
lint accipere libertatem ridendi super my-
steriis Religionis, & dum audit primam
verbum alicujus impii discursus, scit cum
dexteritate hos rumpere, & in illorum
locum proferre quasdam speciosas pro-
positiones proprias, & tales quae attra-
hant oculos, aures & attentionem totius
societatis, & hoc tali modo, ut inducat
ipsos Libertinos cum pudore ad compa-
rationem suarum turpium & lutearum
cogitationum, cum suis nobilibus con-
versationibus.

Hoc erat artificium quo utebatur Sa-
lomon, dum ante suum thronum videret
Principes paganos, qui vellent indiscretè
ratiocinari.

ratiocinari contra veritates suæ Religio-
nis, absque ulla demonstratione, ac si
haberet intentionem contradicendi, vel
ipsis remonstrandi eorum ignorantiam,
incepit illis ostendere magnitudinem Dei,
quem adoraret, loquendo tam divinè, &
ipso tam altè elevando per admiratio-
nem rerum quas proferebat, ut plures
horas desuper transigerent in solis deli-
ciosis cogitationibus tenendo toto hoc
tempore digitum super labia sua, ne exi-
ret aliquod verbum aut aliquis halitus qui
illos interrumperet. *Sermocinante me
plura, manus ori suo imponent.*

Hæc est pulchra actio & miraculosa in-
ventio deflectendi à malis discursibus, sed
ut ingenuè confitear, est nimis pulchra,
ut eam pro exemplo proponam.

Admiratione dignus est homo, qui ta-
liter loquitur, sed qualis modus cum imi-
tandi? esset certò tædiosissimum, si in-
sipientiores ipso præsumerent hoc velle
facere.

Quia sicut nihil jucundius & divinius
est eloquentiâ alicujus Salomonis, qui di-
gnè scit loqui in societatibus super aliquâ
propo-

propositione improvisa, & per plures horas desuper cum condigna admiratione conversari; Sic etiam est tædiosissimum esse in conversatione cum talibus personis, qui semper sine interruptione, sed ineptè loquuntur.

Illi nihilominus non sunt timendi, hi verò diligenter vitandi.

Notavi quod personæ indiscretæ sint tales in societatibus, quales in aliqua economia vocamus præcipitativos & turbulentos. Nam ubi hæc inveniuntur, semper aliquid invertitur, frangitur, aut destruitur, & semper causa est conquerendi & irascendi. Hoc accidit in mutuis conversationibus & visitationibus. Nam sicut inveniuntur multæ personæ, & loquuntur de infinitis rebus, ita etiam superveniunt accidentia, super quæ non amplius cogitamus, aut non habemus curam ea removendi. Ordinariè conatur unus alterum innocenter vexare, & per mutuas oppositiones unus erga alterum hoc bellum amicitia

gere

gerere : sed dum inveniuntur homines sine discretionē , & sine iudicio , qui nesciunt regulas civilitatis , nec sensus communis , infortunium est cum talibus convenire. Nam semper in talibus præsentis lusibus , & parvis ingenii bellis aliquis ictus invenitur , qui non est jocosus , sed potius serius , semper aliquod ingenium læditur , aliquod importans secretum aperitur , aliqua confidentia proditur , aliquis homo honoratus dolet , quod illuc venerit , & fuerit malè tractatus per stultos , qui ejus ceremonias & honesta complementa pro injuriis habuerunt ; semper aliquis cujusdam ingenii zelotipi & delectati recedit in fundo cordis cum ictu mortali.

Non habet amaritudinem conversatio illius , nec tedium convictus illius. Proprium sapientiæ est , reddere conversationes similes conversationibus Angelorum , & nos facere sentire omnia gaudia ingeniosa & spiritualia in talibus familiaritatibus animarum quæ se perfectè amant.

Homo sapiens in suis conversationibus

bus habet modos loquendi & cor suum aperiendi suis amicis, & modos ridendi & letandi cum omni libertate, quam amicitia tribuit, & hoc quidem non definendo esse admirabiliter sapientem, nec committendo aliquos errores contra regulas respectus & modestie.

Cum verò oportet comparere in diebus alicujus magnificentie aut recreationis, & in oculis lertitiae publicae, ubi ipsum coelum requirit, ut cum aedificatione in honoratis societatibus compareat, & se conformet aliorum exemplo secundum regulas decentiae & obligationis scilicet reddere serenam suam faciem & suum ingenium, exhilarando eos cum quibus conversatur, inspirando eodem tempore sentimenta devotionis potentiora & dulciora, quam inspiret in aliqua Ecclesia sylvestris & coacta modestia animarum scrupulosarum.

Interrogas fortè in quo libro sapientia scripserit regulas hujus miraculosi Regiminis, secundum quod aliquis se gerere debeat. Respondeo in nullo libro. Sapientia mittit homines ad societates sicut

ad negotia, nec unicum verbum ipsis dicendo. *Mitte sapientem, & nil dicas illi.* Sed quando ibi sunt, hæc sapientia ipsis secretò inspirat verba quæ debent dicere, & actiones quas debent facere.

Includo totum hoc negotium in his duobus verbis, quæ sunt duo consilia. Primum est, *sis sapiens*: Secundum, quando eris sapiens, frequenter audacter societas, & fac quæ tibi placent.

REGULA VIGESIMA SECUNDA.

Proposui hanc adducere mihi ad convivendum, sciens, quoniam mecum communicabit de bono.
Sap. 8.

PARAPHRASIS.

In corde meo inveni pacem conversando cum Deo: Præsentia ipsius est aurora, quæ propellendo tenebras, facit quiescere ventos, & dissipat tempestates pariendo in homine unam celestem tranquillitatem.

Inter

Inter principales felicitates huius vite est pax & quies interior, quam Salvator moriendo reliquit mundo, ut sit hereditas predestinatis.

Perdimus hanc quietem in pluribus & differentibus occasionibus. Ecce differentes Regulas, quae te iuvabunt prevenire hanc confusionem, & non relinquent ingredi apud te concursum imprevisorum accidentium, quae ab extra proveniunt. Verum est talium accidentium concursus erit frequens; sed pax, dicit sponsa, invenitur, ubi Deus est, & ubi ego fortiter habeo conversandi cum Deo.

REFLEXIO.

DIxi quod hi concursus sint frequentes, possum certò dicere quod sint universales.

Multi sunt venti & motus in aëre quem respiramus; multi super terram in qua vivimus, & quos appellamus immobiles: Multi etiam & plures quam

alibi, i
tat, &
cogita
non si
tione
Sim
tates
rò die
nos or
farum
ut nos
animu
portat
rum t
nant, i
ventib
mirati
non in
miscer
turbar
los im
conter
los flu
passio
Du
portu
alibi,

alibi, in anima immortalis quæ non sustentat, & ubi rarò transigitur hora, in qua cogitationes inter se non agitentur, & non sit aliqua disconvenientia inter rationem & passiones.

Similiter Urbes, Provinciæ, societates hominum sunt tot maria, ubi rarò dies videntur tranquillæ; Navigamus nos omnes in medio harum tempestuosarum cogitationum, sed necesse non est, ut noster animus agitetur, nam hominis animus non dependet à navis, quæ eum portat, & adhuc minus à fragore harum tempestatum, quæ circa eum tonant, nec etiam ab illis magnis & novis eventibus, qui tot personas rapiunt in admirationem. Auditalia nova, sed te illis non immisceas; Aspice eos, qui se immiscent, & apparent in medio harum turbarum eundo & redeundo, quo hæ illos impellunt. Nihil suavius est, quàm contemplari cum sua anima tranquilla illos fluctus qui elevantur in corde, ubi passiones impunè regnant.

Dum ventus se levat, curramus ad portum, eamus ad Deum, & quamdiu
tempe

tempestates continuat, maneamus apud hunc dilectum Sponsum, conversando cum ipso, & inter suavitates hujus divine conversationis obfirmemus nos ejus brachiis, & aspiciamus has agitationes Populorum proferendo desuper nostras opiniones.

Communica in talibus occasionibus cum Deo, sicut solemus communicare cum personis quas amamus. Dum enim accidit aliqua imprævisa mutatio in negotiis publicis, & dum incipiunt currere aliqua importantia nova, complacentiam habemus ea narrandi, & unus alteri desuper suas communicandi opiniones & conjecturas. Sume hanc complacentiam apud Deum, & ostende ipsi, quid putes, & quid tibi dictum fuerit. Verum est quod illud jam sciat, & quod sciverit, in tequam aliquis homo ipsi locutus fuisset, sed non minus verum est, quod te amet, & velit per te audire, non solummodo id quod fit in tua domo & in tuo cubiculo, sed etiam id quod agitur in Republica & inter populum. Dum audis loqui de aliqua re, quæ extraordinariè & inopinè

accidit,

accidit
sus,
ideò
vaver
sint
tus in
quoc
miat
do,
ipsi
mar
Deu
quoc
hor
sint
per
usq
li al
esse
tium
ven
pili
in
hor
rite
gan

accidit, & de qua habentur diversi discursus, vade conversari cum illo, qui te ideò expectat. Dic ipsi sicut David, elevarunt flumina vocem suam, quod sint tempestates in mari, magni tumultus in mundo; quod fortuna agitetur, quod immutet negotia orbis & loca hominum, illos deprimendo, & elevando, ita ut difficile sit credere, quamvis ipsi oculi sint testes: *Mirabiles elationes maris.* Sed & hoc potes dicere. O mi Deus! Id quod vel maxime miror est, quod dum hi deponuntur, alii supra horum ruinas elevati cogitent, quod sint in perpetuum eò locati, ubi modò permanent. Hi parvi papiliones elevati usque ad nubes, considerant se in tali altitudine cum tali arrogantia, ac si essent collocati supra ipsa culmina montium, & obliviscuntur, quod tantum ventus illos sustineat. Omnes hi papiliones pulsi in altum per fortunam, in momento comparent, & eadem horâ, quâ ex abyssu egrediuntur, pariter illuc redeunt. Superbi & arrogantes, qui dum in altum & tam pro-

cul ex suo Nihilo exurgunt, ideò elevatur, ut fortius clangor & fragor, dum cadunt, audiat, & hæc ipsa culmina montium eorum magnitudinum ipsos facient miserabiliter perire, cadendo super eos, & deveniendo ad eorum sepulchrum.

Hæc tamen nova immutationis creaturarum parum reputanda respectu illorum novorum, quæ mihi maximè placent, & me maximè tangunt, quorum cor meum omni momento reminiscitur, & quæ Angeli sine intermissione sibi enarrant, quod nempe ille, quem amamus, non moriatur. *Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus.* Tu mihi Deus es ille ipse, qui semper fuisti, & eris in æternum immutabilis; æternitas tuæ potentie & tui verbi est gloria & felicitas eorum qui te amant: *Idem ipse es, & anni tui non deficient.* Sine me tamen tibi dicere, quod hoc mihi miraculosissimum videatur, quod eodem tempore, quo per infinitam tuam benignitatem mihi insinuas nova æternæ perseverantiae tuæ protectionis & gratiæ in mea persona

ego tibi simul insinuo nova æternitatis
 mei amoris. Cœlum & terra mutabuntur;
 Mea bona , meæ domus , mei Amici,
 mea sanitas , meum corpus , mea fortu-
 na & mea vita cum illis , mutantur omni
 momento & omni hora , sed meus a-
 mor non mutabitur. Ego te amabo tam
 diu , quàm vixero , tam diu , quàm
 spirabo , tam æternè quàm tu eris Deus
 meus. *Deus cordis mei , & pars mea ,
 Deus in æternum.*

REGULA VIGESIMA. TERTIA.

*Erit allocutio cogitationis mea , &
 tædii mei. Sap. 8.*

PARAPHRASIS.

*Deus erit depositarius mearum curarum,
 meorum timorum & meorum tædio-
 rum ; Si ipsius Providentia & Iustitia
 non permiserint , ut recipiam consola-
 tiones , quas spero , ad minimum ha-
 bebo hanc felicitatem , quod cum ipso*

locutus fuerim, & quod ipsi dederim
evidentia signa mea confidentia & mei
respectus.

A motibus qui apparent in mundo, pro-
cedamus ad illos, qui nosmetipsos se-
cretò agitant. Conversemur cum Deo
de inquietudinibus & curis, quas sus-
ferimus ratione nostrorum negotio-
rum, & dicamus illi eadem verba, qua
fuerant olim ab ipsomet dictata Spon-
sa sancta, & qua miraculosum habue-
runt effectum. Confirma me Domi-
ne, & respice ad opera manuum mea-
rum, ut hoc quod credens cogitavi
per te fieri posse, perficiam.

REFLEXIO.

Sunt ordinariè in nostra anima certae in-
tentiones, in quibus omnes nostrae pas-
siones sunt interessatae, & quae nostram ima-
ginationem diu noctuq; affixam tenent,
ad quaerenda media, ut illas possint obti-
nere, & obviare periculis, quae praevide-
mus. Si in tua mente tales inveniuntur,
loco quod de super inutiliter Creaturis lo-
quaris

quaris, quæ te juvare & consolari neque-
unt, loquere ad Deum, & dic ipsi desu-
per omne id, quod cor tuum tibi ipsimet
secretò inspirat. *Exurge in occursum*
meum & vide, tu Domine Deus virtu-
tum. Confiteor tibi mi Deus, quod
ea intentio, quam scis, me agitet, ad
quamcunque partem me vertam, nihil vi-
deo nisi minas alicujus ruinæ & præfagia
mali augurii. Si tu ipsemet vis illam meam
intentionem considerare, confiteberis,
quod sit in tristi statu, & quod dignus sim
compassione.

Non possum nec debeo illam quidem
derelinquere. Incepi illam in conspectu
Angelorum & hominum, mea repu-
tatio & conscientia ex illa dependent.
Gloria tui nominis, cui consecravi
meum sanguinem & meam vitam, cha-
ritas proximi, & fidelitas debita tot
condignis personis, quarum spes sta-
bilitur supra meum verbum, clama-
bunt vindictam contra me. Omnes le-
ges alicujus indispensabilis necessitatis
me obligant ad perseverandum & con-
fortandum per novos conatus contra o-

omnes difficultates. Sed vires mihi defunt,
 pecunia pariter, fides & favor. Alii
 succursus, qui se presentarunt, dispa-
 ruerunt, illi quos expecto, adhuc len-
 to gradu adveniunt. Hoc peius est,
 quod tempus citò labatur, & quod du-
 rantibus his fortunæ procrastinationibus
 mors accedat, & mihi denotet, quod
 dum omnia habuero, tempus tamen de-
 futurum. Videtur mihi, quod hujus
 vocem omni momento audiam, quasi
 vocem alicujus inimici, qui non est pro-
 cul, qui accurrit ut destruat & sepeliat
 mecum omnes meas intentiones & expe-
 ctationes. Quid possum in tali statu?

Suffer mi Deus, tu qui regis corda,
 & ipsis inspiras id quod tibi placet, tu qui
 in tuis manibus tenes claves thesauro-
 rum, & scis retinere cursus temporis &
 mortis per catenas, quas nullum fatum
 rumpere potest. Suffer, ut te aspiciam,
 & tibi aperiam meum dolorem. Vides
 meas lachrymas; scio quod eodem tem-
 pore videas mea peccata; sed scio et-
 iam, quod tua misericordia non sit mi-
 nor. Ego sum ingratus, sed tu es meus

Deus

Deus. Mea intentio non est tibi loquendi de miraculis, audeo solummodo flere ad tuos pedes, & quamvis nihil sim, tibi cum tremore dicere, quod in conspectu mearum lachrymarum, absque ullo meo merito, cor tuum apud te pro me exoret magnas petitiones, quas tamen omnes manus tua conferre potest.

Verum est mi charissime Magister, id quod interiùs vox tua mihi dicit, quod fortè successus hujus meae intentionis erit inutilior meo proximo, & minus gloriosus tuo nomini, quam erit mea patientia, & meum silentium, si permittis, ut fortuna & mors omnia destruat, & ut moriar sub ruinis mei laboris. Vel etiam vivendo pacificè in medio hujus destructionis, tibi fortè amplius placebo, quam si viverem in felicitate & illo honore me feliciter consummasse id, quod mihi inspirasti.

Tu mi Deus scies, quid tibi magis placeat, & id quod ero coram tuis oculis in uno & altero statu; Sed concede mihi ut tibi dicam, quod qui vis videre hanc humilem resignationem in animabus

mabus quas elegisti & quas diligis, tibi pariter non displiceat videre adpirationes ardentes & respectuosas, in intentionibus per quas magis glorificaris.

Tibi placet, ut tales animæ tibi cum amore & sinceritate dicant. Sum promptus ad omnia, secundum tuam voluntatem, *Mea Religio, & mea vita est adorandi leges tue sapientia, & me ibidem sacrificandi: ego me sacrifico & illas adoro.* Sed mi Deus, aspice cor meum, & non deneges tuo amori scire meas inclinationes & audire mea suspiria.

Ita certò mi divine Magister contemplor absque tremore hoc nihilum meorum intentionum & meæ personæ, quam mihi proponis; omnia, quæ in me sunt, adorant tuam Providentiam & tibi respondent: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* Verùm mihi tam bene quàm Danieli imponis, ut dissimulem mea desideria, & timeam coram te suspirare. Sum nihil & adhuc minus; nihil.

nihilominus in hoc nihilo in quo sum,
 & in quo Justitia tua vult ut permaneam,
 habeo adhuc lachrymas & unam
 vocem, quæ penetrabunt ad sublimitates
 in quibus moraris. Loquor itaque & ploro
 cum majori confidentia, scio enim, quod non
 possis aspicere has lachrymas decedentes
 ex meis oculis, nisi simul velis cognoscere,
 quid significant. Dico tibi mi Deus, quod
 plorem ad obtinendum, ut consoleris in me
 unam ex debilibus creaturis, & ut glorifices
 in caelo tuam potentiam, mihi concedendo
 necessarios succursus ad consummandum
 opus, ad quod incipiendum tua inspiratio
 & tua gratia me obligarunt. Loquor
 cum Judith, quam sua resignatio & humilitas
 non impediverunt tibi declarandi sua desideria.
*Confirma me Domine, & respice ad opus
 manuum tuarum, ut hoc quod credens cogitavi
 per te fieri posse, perficiam.*

Uno verbo, hoc me consolaretur maximè,
 si Angeli postquam viderunt in mea persona
 submissionem ad tua mandata, & cognoverunt
 sicut olim

in Abrahamo , quod sim promprus tibi
 sacrificandi id quod mihi charissimum
 est in mundo , & tibi immolandi meas
 voluntates etiam justissimas & sanctissi-
 mas , tibi dicere possent , id quod tibi
 olim dixerunt ratione David : *Deside-
 rium anima eius tribuisti ei, & voluntate
 labiorum eius non fraudasti eum.*

Confiteor ô mi Deus! quod meâ perso-
 nâ non indigeas, ut honorêris in terra aut
 in cœlo , quod per unicum verbum
 possis producere miliones Angelorum,
 & Seraphinorum , nec non miliones
 novorum mundorum , in quibus re-
 ciperes in termino unius diei plus ho-
 noris , quàm à me in æternum reci-
 pies. Confiteor ô Potentia infinita! Sed
 tu qui omnia scis , adorabile principium
 mearum intentionum , & centrum æ-
 ternum meæ quietis & mei Amoris ,
 Tu scis quod inter nostræ vitæ beatæ
 maxima & sensibilissima cordi nostro
 runt gaudia , videre , quomodo no-
 stræ parvæ intentiones hic inferius in-
 ceptæ & feliciter consummatæ per tuam
 benedictionem sint inscrutabilis origo
 eius

ejus gloriæ, quam ex illis parvis nostris intentionibus extrahes, & quam à te desiderare obligati sumus.

Concede mihi igitur mi Deus! aspirare ad hanc felicitatem, & à te exorare ut jungas tuas benedictiones conatibus meæ debilitatis, ut ponam meas intentiones in talem statum, in quo possim sperare, quod in æternum honoraberis. Quid enim mihi est tempus, quid ipsa æternitas, si nihil sum coram te?

REGULA VIGESIMA^o QUARTA.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.
Cant. 7.

PARAPHRASIS.

Major pars hominum, qui se mutuo amant, & qui non sunt in pace, quam dum simul vivunt, & se mutuo possident per communicationem
16 *suarum*

suarum cogitationum & intentionum, sibi saepe invicem dicunt sequentia verba: Relinquamus urbes, egrediamur in agrum, commoremur in villis.

REFLEXIO.

Verum est quod apparere in magno mundi theatro & ibidem cum dignitate exercere officium in Regimine aut tribunali Justitiæ sit status vitæ, in quo sunt aliquando momenta felicia, sed sapius tristes dies, & quasi semper tædiose necessitates, displicentias & tædia habendi.

Dum post sex aut septem horas transactas in Aula & laboribus, corpore & spiritu lassus redis domum querens quietem, quanta supplicantium multitudo te ad portam domus tuæ expectat, ut tibi loquatur, & sequatur te ad triclinium & cubiculum usque, rogans unusquisque illorum pro uno momento patientiæ & audientiæ, dum eodem tempore cor tuum pariter rogat pro aliquot momentis respirationis, quam

tamen

tamen non potest obtinere? Quid omnia hæc sunt, quàm vita hominis exulantis in propria domo, & exulantis ab eo, quod sibi est charissimum in mundo?

Nota quod penes nostram propriam & particularem personam habeamus tres alias personas nobis quodammodo identicè conjunctas, & quas sentimus tam præsentem nostro cordi, quàm nostræ vitæ; volo dicere nostram familiam, nostros intimos & fideles Amicos, & supra eos omnes, Deum, nostrum Creatorem & omnia.

Taliter transigere dies integros procul ab istis nostris pretiosis conjunctis, non videre à manè usque ad noctem circa nos alias, quàm personas incognitas, importunas & insupportabiles, & homines qui non habent aliam curam & aliud negotium, quàm nos tormentandi & nos persequendi; quid hæc omnia sunt, dico adhuc unâ vice, quam vivere in vero exilio?

Sed quale remedium contra has crudeles importunitates, quale medium respirandi ad minimum per ali-

quot dies, quàm illud quod natura inuenit, & Cœlum nobis jam à longo tempore inspiravit, hoc est sumere fugam, & habere in villis unam solitudinem, ad quam possimus fugere, & illuc nobiscum accipere illas personas inseparabiles, quas nostri oculi quærunt, & quas cor nostrum requirit, dum ab illis separati sumus. *Veni dilecte mi.* dicit Uxor Marito, dicit filius Patri, dicit Amicus suo vero Amico, dicit homo sapiens sibi simili, dicit Anima devota suo Deo. *Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.*

Hic est effectus hujus felicis solitudinis, ubi tua familia ad te pertinet, & tu ad illam, & ubi nullum aliud habes negotium, quam illam videndi, & satisfaciendi lamentationibus tuæ excellentis qualitatis, cui hanc debes justitiam. Ibi sentis te iterum renasci per possessionem tot amatarum personarum, & per reditum tuæ propriæ vitæ, quæ tibi videbatur perdita in labyrintho negotiorum publicorum, ubi inveniuntur ubique

bique viæ, exceptâ illâ per quam egrediendum, & ubique personæ exceptis illis quas quærimus. *Ubi omnia nisi tu: Sed quid omnia sine te?*

Confitearis, quod probes in hoc gratioso secessu veritatem ejus dicti, quod pronuntiavit quædam magna persona, quæ hoc ultimo sæculo in Galliis emicuit, quod nempe talis homo, quem Cœlum cum bona Uxore & prolibus beavit, sit in domo sua positus ad altissimum gradum honoris, ad quem ambitio aspirare valeat, & quod non sit suavius aut gloriosius Officium, quàm regere & amare in pace id quod aliquis debet amare, & id quod perfectè amat.

In hac ipsa solitudine revera possides tuum Amicum. Omnes horæ, tempus, & vita ejus sunt pro te tam bene quam pro illius persona. Ibidem dum in tuis obambulationibus & anfractibus hujus sylvestris solitudinis conversaris cum Amico, & unus alteri communicat suas reflexiones supra veritates morales historicæ aut politicæ doctrinæ,

na,

nae, & sentis quod tuae cogitationes sint ad mentem tui Amici, & quod sibi complaceat, & quod tibi pariter placeat ejus responsum, causam habetis vobis hoc celebre dicendi Complementum duorum antiquorum Confidentium. *Alter alteri theatrum sumus.* Ego sum tuum & tu meum theatrum. A te audiri, & absque fuce & adulatione laudari, mihi est major honor, & incomparabiliter suavior complacencia, quam laudari super theatro in aliquo Conventu publico, vel in aula Regum, aut in aliquo alio loco & tempore per panegyrim celebrium scriptorum. *Alter alteri theatrum sumus.*

Gaudium hujus felicitatis consummatur, dum post tales seriosos discursus frueris libertate te recreandi per discursus ad hoc adaptatos, & aperiendo unis alteri suam animam, facitis apparere omnia oblectamenta risus & jocosum, quae familiaritas conversationis cordis ad cor repullulare facit.

Ibidem recordamini ejus pulchri dicti Ciceronis ad Amanuissimum suorum Amicorum:

eorum : *Unam tecum apricationem in
Lucretio tuo solo malim, quam ista omnia Regna.*

Juro tibi mi clarissime Attice, quod malim aliquod parvum cubiculum apud te in tua domo campestri, quam omnia regna ad quæ aspirant Duces nostrorum exercituum.

Denique anima Christiana, in hac eadem solitudine hanc habes complacentiam, quod tu ipsam perfectè possideas ; ad quam complacentiam incessanter adspiras inter curas & intricaciones tui officii quod exerces. Sed recordare quod certissimus modus te ipsum bene possidendi sit, esse perfectum cum Deo.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.

REGULA

REGULA VIGESIMA QUINTA

Donum & pax est, electis ejus.
Sap. 3.

PARAPHRASIS.

Pax domus pretiosissimum Spiritus Sancti invenitur in cordibus & domibus Prædestinatorum.

RÉFLEXIO.

PARUM est in aliqua familia possidere magnas divitias, si pax ibidem non invenitur. Quot domus divites & potentes factæ sunt spectacula horroris, scandalum Coeli & Orbis, per suas domesticas discordias?

Duo indomiti equi qui ingrediuntur navim ad invicem recalcitrando, & qui in hac sua pugna navim invertunt, ac secum omnes præsentis homines perire faciunt, sunt verum Symbolum alicujus Mariti & Uxoris, qui sibi qualibet die

die obijciunt suas antiquas rixas, & qui
progrediendo ulterius portant suas la-
mentationes, & accusant unus alteram
coram suis Amicis & Consanguineis.
Proles eorum malè contentæ cum Patre
& Matre per aliquam scandalosam fa-
ctionem conspirant in eorum infamiam
& ruinam. Servi & famuli malo exem-
plo suas diffamationes longè latèque
producunt, & ubique divulgant præten-
sam aut etiam verè disordinatam vitam
sui Domini & Dominæ. Denique inju-
riæ, blasphemix, & alij strepitus illo-
rum iracundiæ, quos edunt quâlibet
diei horâ, & qui Vicinis dant cogno-
scere deplorabilem statum eorum men-
tis & eorum negotiorum, sunt tot to-
nitrua provenientia ex Cælo cum di-
vina maledictione, ad aperiendas abyf-
sus sub illorum pedibus, & illuc præci-
pitandam hanc infelicem domum; ubi
secundùm Sanctum Gregorium sunt
tot ignes infernales interius accensi ad
incipiendum primos actus eorum
damnationis, quorum ultimi erunt
meræ

meræ desperationes, qui nunquam
fuiuntur.

Habe pacem apud te & domi tuæ. Ut
eam habeas, sequere consilium illius
antiqui Philosophi, qui videns homi-
nem furore candentem, interrogavit il-
lum, unde conceperit hanc displicen-
tiam, & cui tantopere irasceret? Con-
tra meam umbram respondit hic furio-
sus; Curro post illam ad eam firman-
dam, sed gratis curro, gratis juro, gra-
tis minor, & extraho gladium contra il-
lam, ac tot modos impendo, ut illam
meæ obedientiæ subijciam, cum nun-
quam ad finem venire possim. Quid vis
ab illa? Volo, dicit furiosus, ut firme-
tur & non vacillet. Firma te ipsum, sub-
jungit Philosophus, non fac ullum ge-
stum, non vacilla, sic nec illa intermit-
tet tibi obedire eâdem ipsâ horâ, & se
retinere in eo statu in quo tibi placuerit.
Quid cogitas? adjungit Philosophus; di-
cis tuæ umbræ, sis sapiens, & hoc di-
cendo, ipsemet agis stultum; & obli-
sceris, quod hæc eadem umbra non de-
beat

beat nec possit regi per tua verba sed per tua exempla.

Fac illud quod dico: habe pacem apud te & domi tuæ, & incipe si est possibile, eam stabilire statim à prima die quâ accepisti possessionem tuæ autoritatis tibi debitæ. Hæc possessio non accipitur per subitaneas minas & declaratas primas sciatillas tuæ cholerae, quod velis esse terribilis, & quod tuus malus genius & tui mali humores non excipient ullam personam à tuis rigoribus, & tuo Capitulo regimine. Hoc esset declarare, quod velis ut tua umbra, id est omnes personæ subjectæ tuo Regimini, sint similiter stultæ sicut tu es, & ut turbulentæ agitationes tuæ mentis agitent totam tuam domum, eamque totaliter invertant. Si autem stultus regit, non potest apud se videre aliud quam stultitias.

Ingredieris in possessionem unius veræ autoritatis, dicit Sanctus Gregorius, si monstraveris per tua verba, & per motus tuæ animæ, qui apparebunt coram oculis tuorum domesticorum, quod ames tuam obligationem, & si non per clamo-

res

res & injurias, sed per actiones exemplares demonstraveris, quod desideras, ut hæc eadem obligatio placeat etiam illis, qui vivunt apud te, & sub tua potestate, ita ut unusquisque ei adhæreat tanquam suæ complacentiæ & felicitati.

Ut hoc obtineas, omnia consistunt secundum mentem hujus Sancti Doctoris, ut domui tuæ timeri & amari te facias. Fac te timeri, dicit ille, sine ullo verbo impatientiæ, aut aliqua inconsiderata promptitudine. Fac te amari sine adulationibus, & familiaritatibus indecentibus, adhuc minus per certas benignitates magis proprias ad tui respectum, quam ad ipsa corda lucranda. In præsentia famulorum & prolium pauca verba, & quasi nulla, sed multum suavitatis & humanitatis in facie, & multum de illis gratiæ, quæ inspirant animabus earum personarum quas regis, unam altam opinionem tuæ virtutis, & unam familiarem sed respectuosam affectionem cum magnis desideriiis tibi placendi.

Sequere in hoc Regulas sapientiæ, & attende

attende ne sequaris exempla aliquorum
Magistrorum, qui nihil dicunt, sed per
tuam taciturnam impatientiam, & per
gestus sui melancholici & suspiciosi hu-
moris accusant obvios, & offendunt om-
nes quos aspiciunt, causantes per hoc
plus strepitus & disordinis in suis domi-
bus, quàm alii per suas minas, per sua
juramenta, & fulgura suæ violentæ Cho-
leræ.

Methodus maximè utilis, quam tibi in
hoc proponere possim, est, ut sæpe ha-
beas in tua mente imaginem ejus felicitis
familix, quam Propheta David exaravit,
dum eam tempore prandii contemplare-
tur, quæ assidendo mensæ ita morigera
appareat, ut Angeli se mutuò invitent ad
illam aspiciendam & amandam. Hæc fa-
milia est composita per Patrem, qui nul-
lam aliam habet intentionem, quàm in
suo Regimine placendi Deo; per Ma-
trem, quæ in hoc inferiore orbe nullum
aliud habeat gaudium, quàm placendi suo
Marito, & videndi crescere suas proles in
gratia, ingenio, & sapientia; per infantes &
proles qui unum cor habent, uniti simul
per

per conformitatem, quam natura & edu-
 catio inter illos nasei fecerunt, & que
 tam feliciter cum eorum ætate excrevit.
 Videtur in eadem dicta imagine pax, pie-
 tas, prosperitas, & abundantia, que
 coronant hanc familiam in hac vita:
 Deus verò eam respicit, expectat, &
 eidem præparat vitam infinitè feliciterem
 & beatiorē, *Donum & pax est electis*
ejus. Ecce sic benedicetur homo,
qui timet Dominum.

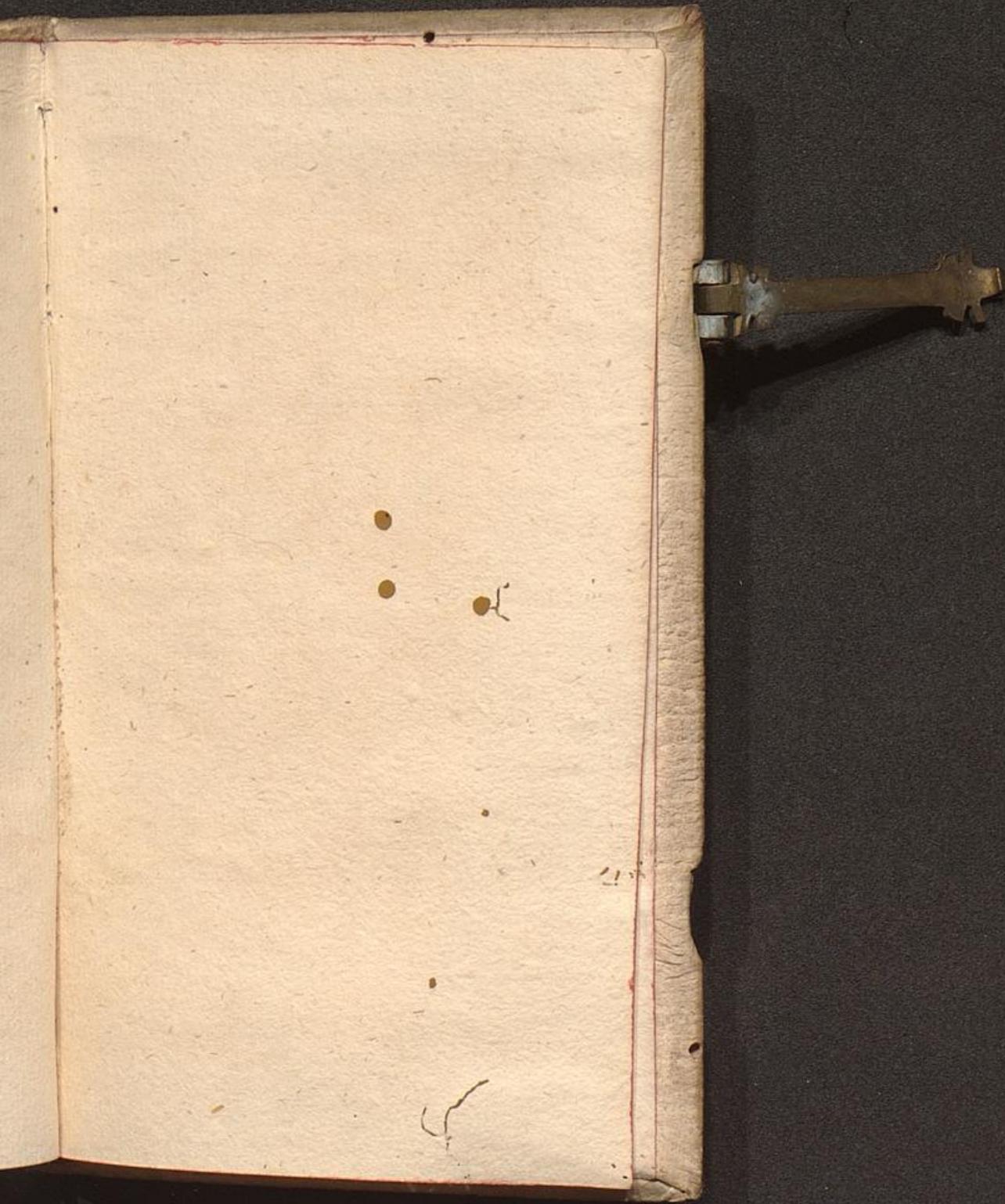
F I N I S.

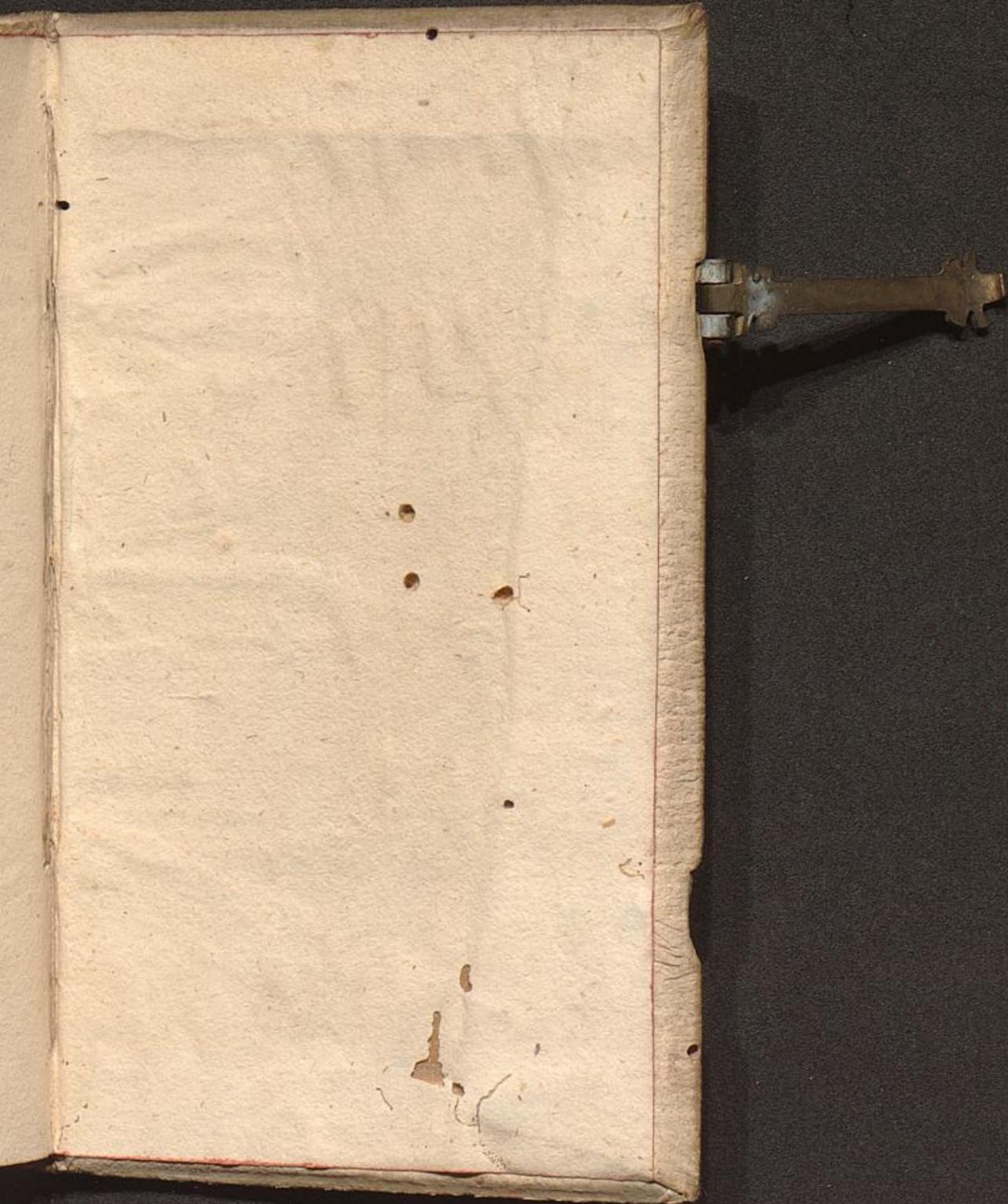
di-
que
icit.
pic-
quz
ita:
, &
rem
lectu

Confilia
Sapient
Om
1348

Confilia
Sapient
Omn
1314

1
Conjilia
Salomo-
nis

Th
2837